

LETO XXI. JANUAR - FEBRUAR, 1972 ŠTEVILKA 1-2

MISLI

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za verako
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper, N.S.W., 2027
Tel.: 36 1525

★

Naročnina \$3.00
Čez morje \$ 4.00

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, N.S.W. 2028

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
N.S.W. 2192. Tel. 759 7094

ZBORNİK 1970 SE ZIBLJE NA MORJU

Upamo, da se bo kmalu prizibal do nas, Ni pomota zgoraj, ko je zapisane: 1970 je, da se je ta ZBRONIK iz opravičljivih razlogov za dve leti zakasnil. V kakih poročilih iz naselbin bo verjetno kaj zastarelega, pa se ne da pomagati. Poglavitna vsebina knjige bo pa spet odlična in splošno zanimiva.

V Sydneyu bo imel ZBORNİK na skrbi p. Valerijan, v Melbournu p. Bazilij, v Brisbanu g. Janez Primožič. CENA KNJIGI JE SAMO \$4 dolarje. Pošiljanje po pošti bo verjetno drago, ker je knjiga težka. Gotovo vsaj 50 centov.

BESEDA IZ UPRAVE "MISLI"

Dosedanje kuverte eza poravnavanje naročnine po pošti z naslovom DOUBLE BAY bodo zdaj ob veljavo. Marčna številka, ki bo prišla iz Melbournu, bo prinesla nove kuverte z novim naslovom.

Š vedno boste pa krajevno lahko namesto po pošti izročali naročnino duhovnikom, ko se z njimi srečate — v tem primeru lahko služi še tudi kuverta, ki vam jo je prinesla božična številka. — P. Bernard.

KNJIGE DOBITE PRI MISLIH

SHEPHERD OF THE WILDERNESS — angleška knjiga o Baragu — \$ 1.

SKORAJ 50 LET. — Misijonski spomini sestre Ksaverije Pirc. Z mnogimi krasnimi slikami. — S poštnino \$ 2.

BARAGA — slovenska knjiga, spisala Jaklič in Šolar. — \$ 1, poštnina 40c.

ROJSTVO, ŽENITEV IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA — povest, spisal Marijan Marolt — \$ 3.

DOMAČI ZDRAVNIK (Knajp) — \$ 1.50.

ZA BOGOM VREDNA NAJVEČJE ČASTI — Spisal dr. Filip Žakelj. Krasna knjiga o Baragovem češčenju Matere božje. — \$ 2, poštnina 40 c.

ŠE OPOZORILO UPRAVE

Pričujoča števila MISLI je dvojna, kot vidite, za januar in februar. Po številu strani je žal samo ena in pol. Vzrok ni samo zadrega v uredništvu, tudi podražitev v tiskarni. Že dolgo so stroški zarazne tiskarske dobave naraščali, vendar nam tiskarna do letos ni povečala računa. Zdaj pa je bil primorana to napraviti — račun je povišan za okoli \$30 mesečno. To se že kar pozna.

Ni pa še znano, koliko bo računala za MISLI nova tiskarna v Melbournu. Težko, da bi bila kaj cenejša. Ne vemo, če bo novi upravnik čutil potrebo v kratkem povišati naročnino — ali pa morda list ne bo vsak mesec štel 32 strani.

Podražitve so menda res neizogibne, ne moremo se jim upirati.

ne ukvarja Olja Plotnikova. Seveda bi radi, če bi bilo vsaj nekaj lektoratov v Sovjetski zvezi, saj so med slavisti živahni stiki. A tudi z našo pobratena univerza v Minsku nima rednega slovenskega lektorata.

V Frankfurtu vodi redni lektorat dr. Lojze Krakar. Tudi v Münchnu imajo lektorat. Univerza v Göttingenu ima občasne tečaje slovenščine, s podobno misijo pa se ukvarjajo tudi v Regensburgu in Saarbrücknu. Nasploh je na nemških univerzah za naš jezik in književnost neverjetno veliko zanimanje.

Ljubljanski poletni seminar slovenščine je naletel na ugoden odmev tudi v Švici. Enako je opaziti tudi v nemški DR. V Berlinu deluje prof. Manfred Jänichen in tudi prevaja iz slovenske književnosti (Cankarja). Leipzig tudi obeta živahnije stike s slovenskimi slavisti.

Na danski univerzi v Aarhusu deluje prof. Gunnar Svanen, specialist za slovenščino, ki je celo napisal sijajno slovensko slovnico. Naklonjenost slovenščini je opaziti tudi na Norveškem.

Doslej v Veliki Britaniji še ni pravega lektorata, so pa živahni stiki z univerzami v Oxfordu,

Cambridgeu in Nottinghamu, kjer bi ga menda radi ustanovili.

V Parizu ustanavljajo stolico za slovenščino in bi radi imeli našega lektorja. Za naš jezik se zanimajo tudi na univerzi v Nancyju, kjer so že doslej uspešno zamenjavali štipendiste.

V ZDA poučujejo slovenščino na nekaterih univerzah, a vendar še v neustaljenih oblikah. Prof. Horace Lunt s harvardske univerze, sicer odličen poznavalec slovenščine, se posebej zanima za navezavo stikov. Slovenščino predavajo tudi na nekaterih univerzah v Južni Ameriki, v državah, kjer živijo naši izseljenci. Utegne pa si nemara utreti pot celo na Japonsko, saj bi prof. Masari Kobayashi z univerze v Osaki rad prišel k nam.

Zdaj deluje na naši filozofski fakulteti že poseben odbor za pospeševanje pouka slovenskega jezika v tujini. Stolicam, kjer je zastopana slovenščina, pošiljajo knjige, publikacije, magnetofonske trakove. Izreden pomen za pospešeno zanimanje za slovenski jezik pa imajo seveda vsakoletni seminarji v Ljubljani (letos že sedmič), ki so doslej privabili skupno že 450 udeležencev.

ALI RES "VSI TAKO DELAJO"?

"Catholic Weekly", msgr. Leonard

ALI KDAJ RAZMIŠLJATE, kakšno bi bilo življenje pri nas, če bi vsi poslušali svojo vest in bili poštenji ter pravični?

Tako kot je, si komaj moremo predstavljati, kako naj bi kak dan minil brez tatvine, goljufije, prevare, izbegavanja dolžnosti.

Pomislimo na milijonske vsote, ki jih izmečemo za plačevanje policije, stražnikov posebnih detektivov in tako naprej. Pomislimo na ogromne vsote, ki jih dajemo zavarovalnicam zoper rope, tatvine in razna poškodovanja, ki jih mnogi povzročajo nalašč ali vsaj z neopravičljivo nemarnostjo.

In je svet poln tatov, goljufov, divjakov, zaplotnikov in zelo spretnih postopačev. Morda je bilo vedno tako in tako bo tudi za naprej.

Veliko vprašanje je: kje se jemlje ti ljudje?

Ali je mogoče reči, da so iz vrst tistih, ki niso imeli ne verske ne drugačne vzgoje, nič pravega pouka, vedno zapostavljeni in niso imeli možnosti za kako napredovanje? Če bi bilo tako, bi zadeva ne bila tako porazna.

Resnica je vse drugačna. Množice zločincev predstavljajo mladi ljudje, pa tudi ne tako mladi, ki so imeli dobro vzgojo, tudi versko, in so jim

bile dostopne možnosti za dobro in pošteno zaposlitev.

Vemo: težko je biti pošten. Poštenjaka gledajo postrani drugi, sodelavci, sosedje — vsi, ki sami niso poštene. Imajo ga za nazadnjaka.

Vse polno je takih okoliščin, ko se mora človek izkazati za pravega junaka, če hoče ostati pošten. To se pravi: drugačen kot so mnogi.

To-le mene morda najbolj vznemirja: Vsak dan se dogajajo milijonske prevare in goljufije, zelo redko pa slišimo o kaki poravnavi teh grdobij, čeprav je jasno, da za odpuščanje tatvine ali goljufije ni dovolj golo kesanje, mora biti tudi poravnava škode.

Po mojem gledanju je tako: podcenjevanje poštenosti in pravičnosti v naših dneh še vse bolj onemogoča resno krščansko življenje, nego sicer vsega obžalovanja vredna spolna razbrzdanost.

Seveda vsi verjamemo v krepko poštenosti in pravičnosti, toda le prepogosto si jo predstavljamo v eni sami smeri. To se pravi, kdor mene goljufa, je zločinec, če sem pa jaz tako spreten, da znam goljufati drugega, je vse v redu.

In potem pride tisti največje obsodbe vredni izgovor: Zakaj bi ne, saj vsi tako delajo...

"BARAGOV OZDRAVLJENEC" IZ AMERIKE JE OBISKAL SLOVENIJO

"Družina" v Ljubljani

Ta "Baragov ozdravljenec", kot ga imenuje Družina, je nam v Avstraliji znan po knjigi, ki jo je spisal o Baragu: Shepherd of the Wilderness. Njegovo ime je Bernard Lambert. Je uradnik, neduhovnik, pa od svoje mladosti velik Baragov častilec. Poročali smo o njem že tudi, da je pred dvema leti po dolgoletni mučni bolezni nenadoma ozdravel. Sam je prepričan, da na Baragovo priprošnjo. Njemu gre tudi zasluga, da so v Ameriki postavili Baragu mogočen spomenik. Tudi o tem smo v našem listu poročali in sliko spomenika natisnili.

Lansko leto je bil Bernard Lambert na obisku v Sloveniji in je rojakom doma napisal zahvalno pismo, ki ga je objavila DRUŽINA v Ljubljani. Tudi nas mora zanimati. — Ur.

Dragi Slovenci!

Rad bi predvsem izrazil priznanje za vašo gostoljubno prijaznost. Nikdar prej nisem užil toliko naklonjenosti. Za zmeraj sem vam hvaležen.

Ko sem prvič nabiral gradivo za Baragov življenjepis PASTIR V DIVJINI, sem si rekel, da moram enkrat na obisk v njegovo rodno deželo. Od tega je že 20 let. Letos se mi je končno ponudila prilika, da obiščem Slovenijo. Ko sem že toliko let povezan z Baragovo zadevo, se mi je zdelo, kakor da sanjam, ko sem resnično stopal po stop-

nicah njegove nekdanje graščine v Mali vasi in odprl vrata v njegovo rojstno sobo. Tu je torej veliki indijanski misijonar zagledal luč sveta. Tu se je torej začelo življenje, ki naj bi užilo veliko veselja, pa tudi veliko žalosti in strašne osamljenosti.

Vedel sem, da je bil Baraga krščen prav na dan svojega rojstva dne 29. junija 1797. Zelo sem si želel, da bi obiskal tudi cerkev v Dobrniču in njen stari krstni kamen. Tudi tukaj kakor na vsakem koraku so me spremljali spomini iz njegovega življenja. Ko se je npr. svetniški Baraga vrnil v svojo deželo iz dežele Indijancev, je pokleknil h krstilniku in jokal zaradi obilnih božjih milosti, ki jih je tu prejel.

Obisk graščine Trebnje me je napolnil z žalostjo, tako je v obupnem stanju . . . Tu se je torej Baraga na božji klic odpovedal velikemu posvetstvu, da bi se mogel popolnoma posvetiti Bogu. Zagotovilo, da bodo graščino obnovili, me je razveselilo, le da bi bilo kmalu.

Zelo sem bil vesel, ko sem videl, da ima semeniška knjižnica shranjene vse Baragove spise. Kar lahko sem si predstavljal mladega Friderika Baraga, kako študira v teh prostorih. Na marsikaj iz njegove mladosti sem se spomnil, ko sem hodil po hodnikih starega poslopja.

Pri vas v Ameriki je vse precej novo, ker smo nov narod. Pri vas je pa vse staro, zato ni nobene težave, da se človek prestavi za sto let nazaj. Za primer mi dobro služi cerkev v Šmartnem pri Kranju, kjer je bil Baraga najprej za kaplana. Tu je začel z vso silo dušnopastirsko delovati. Hitro si je pridobil srca vernikov. Žal pa ni bil tako priljubljen pri svojih duhovnih sobratih. Njegova apostolska vnema je povzročila, da so ga prestavili v Metliko in od tam je odšel med Indijance v Združene države Amerike.

Cerkev v Metliki je naredila name velik vtis. Zares je lepa. Dolgo sem strmel v podobe spornega križevega pota, ki ga je Baraga preskrbel za cerkev in dobre vernike. Iz Slovenije sem se vrnil z mnogimi vtisi. Četudi sem preživel med vami le pet dni, je bilo zame to potovanje pravo duhovno romanje. Mnogo sem se pri vas naučil, četudi ne morem še natančno oceniti stopnje vaše predanosti Bogu, še premalo smo bili skupaj.

Čudil sem se številnim cerkvam in kapelam, kakor da bi prav vsak hrib imel svoje svetišče. Davni časi, v katerih so bila postavljena, so bili časi močne vere, polni ljubezni, požrtvovalnosti in predanosti Bogu. Upam, da je še danes tako.

Zelo lepi so spomini, ki jih imam na srečanje z duhovniki. To so skromni ljudje, ki trdo delajo, da bi božjemu ljudstvu približali božjo besedo. Zdelo se mi je, da so odnosi med duhovniki in ljudstvom bolj prisrčni kakor pri nas.

Cerkve v Sloveniji in v Evropi sploh so lepše od naših. Naše so bolj nove in zelo je vidno, da jih hočejo napraviti čimbolj enostavno. V njih ni kipov. Mlajši ljudje jih ne marajo . . . Po mojem je to mišljenje zmotno. Prišel bo čas, ko se bo tako stanje spremenilo. V posebno čast v Sloveniji pa mi je bilo to, da me je sprejel nadškof Pogačnik. On je opravil tudi daritev pri istem oltarju, pri katerem je opravil novo mašo oče Baraga 1. 1823. Hvaležen sem, da so mi dali možnost, da sem spregovoril ljudem v stolnici, kakor tudi v cerkvah v Dobrniču in Šmartnem. Tudi prijaznosti škofa Leniča se bom vedno spominjal.

Moje potovanje po vaši in Baragovi deželi mi bo ostalo v lepem spominu vse življenje. Kako rad bi vas spet obiskal. Božji blagoslov z vami vsemi!

Vaš

BERNARD J. LAMBERT

KOŠČEK KRUHA

France Bevk

MOJEMU DEDU JE BILO kakih šest let, ko je že služil za pastirja. Bila je pomlad, pasel je krave, v želodcu pa mu je krulilo. V njegovi pastirski malhi ni bilo kruha. Ni ga dobil niti pri kosilu, niti pri večerji. Dokler ni zrastle in dozorelo žito, je vsa družina zarana jedla koprive na mleku. Od šibkosti se mu je delala tema.

To nam je pripovedoval s solzami v očeh. Kruh pa je jedel s takim spoštovanjem in previdnostjo, da se niti mrvica ni izgubila. Če mi je padel košček kruha na tla mi je rekel:

“Poberi ga in poljubi!” Pobral sem ga, poljubil in nato pojedel.

Ko sem bil še majhen pobič, tudi jaz nisem imel kruha na pretek. Niti črnega ni bilo vsak dan, bel pa samo trikrat na leto, za velike praznike. Lovil sem skorjice, kjer sem jih našel, in jih hrustal. Kruh sem imel najrajši, a ga je bilo zmeraj manj, kot bi ga lahko “zmlel”. Stradal sem ga tudi med prvo in drugo vojno. In mnogi so ga stradali z menoj.

Zato se ne čudite, če vam nekaj povem.

Vedno me zaboli srce, kadar vidim ležati kruh na tleh. Ne le kako suho skorjico, ampak kose belega kruha, namazanega z maslom ali marmelado. Kak presit otrok ga je vrgel proč.

In vselej se spomnim časov, ko so ljudje mleli drevesno lubje in ga mešali med moko. Da, tudi taki časi so bili. To je bil grenek kruh. In vselej se spomnim tudi deda, ki je kot pastirček jedel koprive na mleku. In vseh tistih otrok, ki še danes umirajo od lakote. Ne glejte debelo, ne čudite se! Tudi taki otroci so še na svetu.

V starih šolskih čitankah je bilo berilce o francoskem vojaku, ki je bil na poti v Rusijo. Objesten je zavrgel kos črnega kruha in zahteval belega. Dobil ga je. Črni kruh pa je romal v skrinjo. Ko se je vojak poražen in lačen vračal v domovino, so mu ga dali. Pojedel ga je za potico, četudi je bil trd kot kamen.

Tega berilca se še danes spominjam.

Nikomur ne privoščim, da bi se mu kdaj tako godilo kot francoskemu vojaku. A eno vas prosim: ne mečite kruha proč! To ni lepo, da ne rečem še kaj hujšega. Če ste siti in vam ponujajo kruh, rečite: “Hvala, nisem lačen.” Pomislite, da je na svetu še mnogo lačnih otrok, ki bi se zgrozili, če bi videli kruh na tleh. A če najdete košček kruha v prahu, poberite ga! Ne zahtevam od vas, da ga poljubite, a poberite ga! Položite ga na tak kraj, da ga najdejo ptice! Potem me ne bo več bolelo srce. Porečem: lahko smo ponosni na naše otroke!

P. BAZILIJ SPET TIPKA

To tipkam 31. decembra 1971.

Baraga House

19 A'Beckett Street, Kew, Victoria, 3101

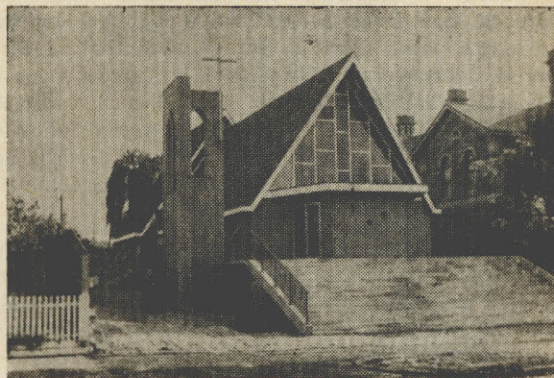
Tel. 86 8118 in 86 7787

★ BOŽIČNI PRAZNIKI SO ZA nami in lepi so bili. Že dolgo nismo imeli tako lepega vremena za polnočnico na prostem kot to leto: ne vroče in ne hladno, ozračje pa brez vsakega vetrca. Res tiha in mirna noč, da si lepše za sveto noč ne bi mogli omisliti. Zato se je letošnje polnočnice udeležilo lepo število vernikov, pa tudi vse tri maše svetega dne so bile dobro obiskane.

Lepo urejene jaslice v votlini ter zvezda nad njimi, mnogoštevilne lučke in zeleni bori, mogočni brezjanski zvonovi po zvočniku ter ubrano petje naših božičnih pesmi . . . vse to je pripomoglo, da smo kljub tujini doživljali resnični **slovenski božič**. Upam samo, da ne bo ostalo le pri božičnih občutkih, ampak nas bi doživetje božiča napravilo boljše kristjane skozi vse leto. Kristus je bil za nas VSE rojen kot Odrašenik. Bog daj, da bi za nikogar izmed nas ne bil rojen zastoj.

Prisrčna zahvala vsem, ki ste pomagali, da je naše skupno praznovanje božiča tako lepo uspelo: neutrudljivi sestri Hilariji za delo po cerkvi in pri votlini, Ivanu Mhlju za ureditev jaslic, sestri Silvestri in njenemu cerkvenemu zboru ter g. Vladimiru Trampužu z zborom "Triglav". Zahvala tudi fantom Baragovega doma za ureditev dvorišča pred lursko votlino. In še bi lahko našteval. Naj Gospod vsem bogato povrne!

★ Naš cerkveni pevski zbor je zapel dve božični pesmi na božični prireditvi, ki jo je 19. decembra zvečer organiziral Rotary Club v Fitzroyu. Odprti oder je bil postavljen na igrišču novih stanovanjskih blokov na vogalu Brunswick in Gertrude Streets. Spored "Carols of all Nations" je vodil in komentiral s svojo televizijsko zgovornostjo znani Brian Naylor. Sodelovalo je več narodnosti in razne verske skupine. Naš zbor je odlično zapel in s svojim nastopom v pestrih narodnih nošah žel lepo priznanje. Pevcem toplja zahvala!

★ Na dan 9. decembra so bili gostje naše dvo-rane gojenci katoliškega zavoda za slepo deco (St. Paul's, ne daleč od nas). Nastopili so ob koncu šolskega leta za svoje sorodnike in dobrotnike zavoda, pa tudi od Slovencev je bil vsakdo dobrodošel.

Dokler imamo vid, ga menda kar ne znamo ceniti. Ob pogledu na slepe se lahko vsakdo izmed nas zamisli, kaj imamo s tem božjim darom. Ali zanj znamo biti tudi hvaležni?

★ Ravno danes sem zvedel, da so imeli letos svojo polnočnico Beneški Slovenci, ki jih je nekaj družin tam proti Dandenongu. Te tedne je prišel na obisk k svoji tukaj poročeni sestri beneško-slovenski duhovnik **Adolf Dobrolo**, ki je župnik pri Sv. Lenartu (San Leonardo). Z dovoljenjem župnika v Noble Parku je zbral svoje rojake v stari farni cerkvi, ki sicer služi za šolo. Med mašo so prepevali stare božične pesmi v beneško-slovenskem narečju.

Upamo, da se bo gost iz zamejske Slovenije pred odhodom domov oglasil tudi pri nas in si ogledal naše versko središče.

★ Krstile so v decembru sledeče družine: 5. decembra je bila krščena **Sonja**, prvorojenka družine Franca **Anželjca** in Zofije r. Kandare, Richmond. Isti dan so iz Nunawadinga prinesli **Viljema**, ki je razveselil družino Mirka **Kodra** in Marije r. Janžekovič. — Dva krsta sta bila tudi 12. decembra: **Karmen Ana** je novi prirastek družine Marce-la **Voltiča** in Melline r. Aquesta, Springvale, **Karen** pa hčerkica Stanka **Sušlja** in Jože r. Šabec, East Keilor. Ta dan so h krstnim obredom prinesli v našo cerkev tudi **Elizabeto Terezijo**, hčerko Alojza Butinarja in Frančiške r. Lenaršič, Springvale. Njen krst v Otroški bolnišnici sem objavil že v prejšnji številki. — 25. decembra je bil krščen **Ivan**, ki ga je iz North Altona prinesla družina Borisa Žuvela in Katice r. Simoni. — Iz Lalorja so 26. decembra prinesli **Suzano Marijo**, novo čla-

nico družine **Jožefa Juraja** in **Marije r. Koltaj**. Isti dan je pri krstu zajokala tudi **Tatjana**, hčerka **Leopolda Požarja** in **Gabrijele r. Matičič**, **Fawknar**. Tretji tega dne in zadnji v letu pa je bil krščen **Janezek**, kot bo svojega sinka klicala družina **Milana Klanjčarja** in **Anice r. Majcen**, **Springvale**. — **V. Adelaidi, S.A.**, je 27. novembra v cerkvi sv. **David**, **Tee Tree Gully**, krstna voda oblila **Simona**. Njegov očka je **Peter Šajn**, mama pa **Silva r. Viola**, **Redwood Park**.

★ Slovenske poroke so bile v decembru tri: prva je bila v cerkvi sv. Družine, **Bell Park**, drugi dve pa v naši cerkvi. — **Marijan Pavlič** je 11. decembra dobil za svojo zakonsko družico **Julie Malashev**. Ženinov rojstni kraj so **Rošiči**, krščen pa je bil v **Gradini**. Nevesta je ukrajinskega rodu in rojena na **Kitajskem**. — **Mario Terlikar** je 17. decembra pred oltarjem pričakal svojo izbranko **Ido Babič**. Ženin je bil rojen na **Jesenicah** in krščen v župniji **Logje** pri **Kobaridu**, nevestin rojstni kraj pa so **Vlasiči** v **Istri**, župnija **Krbune**. — 27. decembra sta si za vedno podala roke **Alojz Vodusek** in **Zorica Lončarski**. Ženin je bil rojen v **Željnah** in krščen v **Kočevju**, nevesta je iz **Zrenjanina** v **Srbiji**.

★ V letu 1971 smo zapisali v našo krstno knjigo 148 krstov, poročna knjiga pa je sprejela 58 parov imen novoporočencev. Med temi sta dve poveljavljani civilni poroki. Knjiga naših pokojnih je dobila to leto 24 novih imen, osem od teh je bilo žrtev nepričakovanih smrtnih nesreč.

★ Prav zdajle, ko tole pišem, leži v naši cerkvi truplo pokojne **Emilije Valentinčič**. V torek zvečer, 28. decembra, je umrla v bolnišnici v **Box Hillu**, po neuspeli operaciji, danes zvečer bomo imeli ob krsti rožni venec, jutri (31. decembra) ob devetih pa mašo zadušnico in pogreb na keilorsko pokopališče.

Pokojnica je bila rojena 11. julija 1902 v družini **Velišček**, **Debenje** pri **Kanalu**. Kmalu po prvi svetovni vojni se je poročila v **Podsabotin**. Z **Jožefom Valentinčičem**, ki je umrl 1964 v **Adelaidi**, sta vzredila štiri otroke, od katerih je najstarejši **Izidor** pogrešen v zadnji vojni, ostali trije pa so tu v **Avstraliji**. **Mati** je prišla v **Avstralijo** za sinom **Marijem** v decembru 1950 na ladji "Protea". Najprej so živeli na sadni farni v **Waikerie, S.A.**, nato so se preselili v **Adelaido**. Ko se je hči **Olga** poročila in odšla v **Melbourne**, je šla z njo tudi mama in živela s hčerkino družino v **Box Hill North**.

Vsem sorodnikom tukaj in v domovini iskreno sožalje.

★ Bolj žalosten je primer dveh slovenskih fantov, ki sta se ubila v avtomobilski nesreči že dne 6. novembra, pa še danes čakata v mestni mrtvašni-

ci na pogreb. Prej je v teh primerih policija navadno obvestila mene, uredil sem za pogreb, zbrali smo denar (na žalost večina fantov nima niti za lastne pogrebe stroške), domačim pa sem sporočil in jim obenem poslal nekaj tolažilnih besed. Zdaj je tu jug. konzulat, vse gre na počasno uradno pot in policija pričakuje tudi uradno pomoč in odgovor, ki pa se nekje zatakne. Za slučaje zvem kasno in še takrat imam zvezane roke, dokler sam ne zbežam odgovora in pooblastila od domačih. Upam, da mi bo uspelo pokopati nesrečna fanta po novem letu.

Anton Vrh je bil rojen 9. decembra 1941 v **Dolnjem Zemonu** pri **Ilirski Bistrici**. Pred nekako šestimi leti je odšel čez mejo v **Italijo**, bil v taborišču **Capua**, nato je mornaril na švedski ladji, 5. oktobra 1967 je došel v **Avstralijo**. Ko je živel v **Kew**, je bil večkrat v **Baragovem** domu na hrani. **Lani** je izginil v **West Avstraliji**, štirinajst dni pred smrtjo pa se je s tujim avtom vrnil v **Kew**. S seboj je pripeljal **Damijana Vuga**, ki je svoj čas tudi delal na ladjah in sta se morda tam spoznala. **Damijan** je bil rojen 14. septembra 1940 v **Kanalu**. Emigrirati je moral pred nekaj leti v **Kanado**, ker je došel v **Avstralijo** s kanadskim potnim listom letos 8. januarja. Kot je razvidno iz vozne karte, bi se moral v kratkem vrniti v **Kanado**.

V deževnem popoldnevu 6. novembra je **Anton** odpeljal prijatelja na ogled novega letališča **Tullamarine**. Šla sta še dalje po **Sunbury Road** proti **Bulli**, pa se sredi prometne ceste obračala proti mestu. Trčenje z avtom, ki je prihajal z nasprotni strani, je bilo neizogibno. Udarec vozil ju je vrgel skozi okno in sta bila po poročilu oba na mestu mrtva.

Anton zapušča v domovini starše in tri sestre, **Damijan** pa mater vdovo, brata ima v **Nemčiji**. Vsem sorodnikom iskreno sožalje.

Damijanov pogreb bo verjetno kril urad **Public Trustee** z neizrabljeno potno karto za **Kanado**, za **Antonov** pogreb pa smo doslej nabrali \$ 86,60 in se dobrotnikom iskreno zahvaljujem. Vsak dar je še dobrodošel.

★ Na praznik **Brezmadežne** 8. decembra pri večerni maši je prejel prvo sveto obhajilo **Andrej Lenko**. Pri slovesnosti se mu je pridružila **Loredana Klančič**. Sicer je prejela **Jezusa** prvokrat že pred tremi dnevi v domači farni cerkvi, a zdaj je prišla s starši še v slovensko. **Daj Bog**, da bi oba ostala vedno tako čistih src kot sta bila na ta svoj praznik!

★ Začeli smo leto obnove kot pripravo na mednarodni avharistični kongres. Nekaj **melbournskih** družin se je že javilo za večerno sveto mašo na domu, na katero bodo povabili svoje sorodnike in slovenske sosede. S p. **Stankom** bi rada spored

teh maš uredila tako, da bi bila vsaj po ena maša tedensko pri kaki slovenski družini. Maši bo sledil domač pogovor o našem verskem življenju. Družine, javite se!

Pod geslom "Vsi smo eno božje ljudstvo" se bomo zopet zbrali okrog slovenske zastave v družini drugih narodnih skupin na prvi petek v februarju 4. februarja). Zbirališče bo pri cerkvi sv. Frančiška v mestu ob sedmih zvečer. Procesija z romarskim križem kongresa bo šla do stolnice sv. Patrika, kjer bo ob osmih maša nadškofa Knoxa, nato pa — kot pri zadnji vigili v decembru — mednarodna molitev rožnega venca. Tudi naša skupina bo imela priliko voditi molitev v slovenskem jeziku. Zaključek vigilije bo pred polnočjo s procesijo in blagoslovom z Najsvetejšim. Vsi, zlasti pa pevci in narodne noše, iskreno vabljeni.

Večerna maša za prvi petek v februarju bo zaradi vigilije odpadla. Pa naj se nas zato več zbere v stolnici pri nadškofovi maši. — Pač pa bomo imeli poleg jutranje tudi večerno mašo ob pol osmih na svečnico (sreda, 2. februarja), na praznik Lurške Matere božje (petek, 11. februarja) in pa na pepelnično sredo (16. februarja).

★ V Wodongi bo slovenska maša na tretjo nedeljo v januarju (16. jan.) ob petih popoldne v cerkvi Srca Jezusovega (Wodonga East). Adelaida bo imela slovensko mašo na četrto nedeljo v januarju (23. januarja) ob štirih popoldne v Hindmarshu. Slovence v Berri bom obiskal v ponedeljek 24. januarja. Naročniki "Misli" ste lahko apostoli teh slovenskih maš s tem, da poveste še drugim in jih povabite s seboj v cerkev. Čim več nas je zbranih, tem lepše je.

★ Upam, da bo kdo adelaidskih Slovencev kaj napisal o otvoritvi tamkajšnjega Slovenskega doma. Z naše strani iskrene čestitke h končanemu delu! P. Stanko je podaljšal svoj novembrski obisk. Južne Avstralije, da je bil tako v soboto 4. decembra lahko prisoten pri slovesnosti. Dom je ta dan tudi blagoslovil. V prošnjah ljudstva ob blagosloviti so izražene tople želje vseh avstralskih slovenskih izseljenskih duhovnikov in velike večine rojakov, kaj naj nam sleherni skupni dom pomeni.

Novembrsko nedeljsko mašo je p. Stanko opravil za pokojnega Franca Štefliča, ki je s svojo oporoko položil adelaidskemu Slovenskemu domu temeljni kamen. Mašo je naročil Ivan Kovačič, ki je patru v nedeljo dopoldne tudi omogočil obiskati Francetov grob in ga blagosloviti. Po maši pa se je zbralo kar lepo število Slovencev na cheltenhamskem pokopališču, kjer je največ slovenskih grobov. P. Stanko je grobove blagoslovil, molili pa

so tudi za vse domače, katerih grobove zaradi razdalj ni mogoče obiskati.

★ Predno sem končal svojo tipkarijo, sem moral popraviti število mrtvih v letnem poročilu, tu pa moram dostaviti ime: *Anton Štefančič*. Živel je v Yarraville, kjer je 29. decembra na svojem stanu umrl med spanjem. Prijatelj, ki ga je prišel klicat na posel (bil je nočni čuvaj), ga je našel v postelji mrtvega. Pokojni je bil rojen 24. aprila 1925 v Jablanici pri Ilirski Bistrici, kjer — po pismih sodeč — še živi njegova mati Jožefa. V Trst je pribežal preko meje v maju 1952, naslednje leto pa emigriral v Avstralijo. Bil je še samski, imel je dosti veselih prijateljev — upam, da ga bodo tudi spremili na zadnji poti. Kot sem zvedel, je pred leti nekaj časa pel tudi pri zboru "Triglav".

Ob krsti se bomo zbrali v naši cerkvi v torek 4. januarja zvečer pri molitvi rožnega venca, maša zadušnica bo v sredo ob pol devetih, nato pa pogreb na slovenske grobove keilorskega pokopališča. Ker se mi je danes posrečilo urediti tudi zadevo pokopa Antona Vrha in Damiljana Vuga, bomo pogreb obeh fantov združili v Štefančičevim pogrebom. Nas zo vsaj več molilo tudi za nesrečna fanta, ki ju domala nihče ni poznal. Če bi ju pokopaval posebej, bi bili pri pogrebu verjetno samo patra in sestre...

Štefančičevim sorodnikom, zlasti mami, iskreno sožalje!

★ Lani sem objavil, da bomo letos praznovali naše žegnanje, praznik svetih bratov Cirila in Metoda, že po novem: 14. februarja. Pa ne bo še nič — ostali bomo z žegnanjem v juliju. Avstralski škofje so namreč sklenili, da se bomo to leto držali še starega koledarja glede zvrstitve maš svetnikov, ker nove liturgične knjige še niso tiskane. V angleščini namreč — slovenske že imamo. Kdo bi si mislil, da bo naš mali slovenski narod s temi prevodi prehitel velike narode. Kar redno jih prehitava. Tudi slovenski prevod novega krstnega, poročnega in pogrebnega obreda je bil potrjen in tiskan pred angleškim.

Žena možu: "Kar je žena, to je mož, je večkrat rekel svet Ambrož".

Mož se smeje, smeje, ne more nehati.

"Zakaj se pa tako neumno smeješ? Ali še nisi tega nikoli slišal?"

"Saj zato se smejem. Sem nekje bral, da je zelo vljudno, če se do solz nasmeješ, kadar ti kdo pove dovtip, ki si ga že stokrat slišal."

Misli, January - February, 1972

FRIDERIK BARAGA

SLOVENCIMO MAJHEN NAROD. A imamo velike može, ki so proslavili naše ime med velikimi narodi sveta. Eden od teh je Friderik Baraga.

Slika, ki jo vidite, predstavlja Baraga. Postavili so ta spomenik v Združenih državah. V poletju 1971 je bil dokončan.

Pet mogočnih ukrivljenih stebrov nosi oblake, na katerih stoji veličasten kip, čez 10 metrov visok, iz bron, ki tehta 4.000 kg. Baraga drži v desni roki križ, v levi pa čevlje, s kakršnimi je hodil po snegu. Pet stebrov pomeni pet večjih misijonskih postaj, ki jih je ustanovil.

Baragovo svetišče je v Baragovem okraju (Baraga Country). Že 1. 1875 so ameriške državne oblasti tako imenovala to pokrajino, da so proslavile Baraga zaradi njegovih zaslug za kulturo, civilizacijo in izboljšanje družabnih razmer. Tam je tudi Baragovo okrožje (Baraga Township), Baragova vas (Baraga Village), Baragov državni park (Baraga State Park), Baragov državni gozd (Baraga State Forest), Baragova jezera in Baragov zaliv (Baraga Lakes in Baraga Creek).

Pobudo za Baragovo svetišče je dal Bernard J. Lambert, ki je doma iz okraja L'Anse v Baragovi deželi. On je napravil načrt za spomenik in je kot predsednik odbora za njegovo postavitve zbral nad 50.000 dolarjev (30 milijonov lir) za kritje stroškov. Lambert je tudi napisal knjigo o Baragu "Pastir pustinja" (Shepherd of the Wilderness). Spomenik pa je napravil kipar Mr. Jack E. Anderson.

V lanskem juliju je Bernard J. Lambert obiskal Slovenijo, si ogledal kraje, kjer je Baraga deloval, potem je šel še na Bled in v Bohinj, kjer se je urednik Pastička z njim srečal.

Škof Friderik Baraga se je rodil v Mali vasi pri Trebnjah 29. junija 1797. Obiskoval je srednje šole v Ljubljani, kjer je bil njegov profesor pesnik Valentin Vodnik, in v Gradcu, univerzo pa na Dunaju, kjer je napravil vse izpite za pravnika. Potem je stopil v goboslovje v Ljubljani in je bil 1. 1823 posvečen za duhovnika. Služboval je kot kaplan v Šmartnem pri Kranju in v Metliki. L. 1830 je odšel kot misijonar med Indijance v Severno Ameriko, kjer je deloval ob Gornjem jezeru na ozemlju Združenih držav in Kanade. L. 1853 je postal škof za Gornji Michigan in bližnje otoke. L. 1866 se je naselil v Marquette, kjer umrl 19. januarja 1868.

37 let je Baraga spreobračal in vodil rdečo-kožne Indijance rodu Otavanov in Očipvejcev. Imel je samo ta cilj, da jim pomaga do spoznanja in ljubezni do pravega Boga.

Misli, January - February, 1972

Bil je zelo izobražen, govoril je več svetovnih jezikov, za Indijance je napisal slovnico in slovar, v njihovem jeziku je napisal molitvenike, katekizme in govore.

O njegovem življenju je bilo napisanih več knjig v angleščini, nemščini in slovenščini. Glas o njegovi svetosti se je širil še ko je živel. Že nekaj desetletij se vršijo preiskave, da ga proglasijo za svetnika. (PASTIRČEK v Trstu)

O SLOVENCIM V TRSTU je napisala Vera Tuta v Pastirčku: Čeprav je Primorska danes razdeljena med Jugoslavijo in Italijo, je Trst za nas še vedno središče. Tu imamo večino svojih šol, sem hodimo na delo in na trg, tu imamo svoja društva in organizacije, kjer se srečujemo, imamo svojo knjižarno in svoj Kulturni dom. Skoraj vsaka župna cerkev je tudi zbirališče Slovencev, vsaka ima svoj pevski zbor, marsikatera tudi svoj župnijski dom. Taka zbirališča so v Rojanu, pri Sv. Ivanu, pri Sv. Antonu, v Škednju, pri Sv. Vincenciju, pri Sv. Jakobu, v Barkovljah in še kje.

SKAKALNICA-VELIKANKA nova naprava v Planici za svetovne smuške polete, je dokončana in pripravljena čaka. Mednarodna komisija za tehnična vprašanja pri skakalnicah je slovensko v Planici ne samo potrdila, ampak navdušeno ocenila. Na dan 22. oktobra je bilo to. V dneh od 24. do 26. marca 1972 bodo na tej 165-metrski skakalnici prve tekme za svetovno smučarsko prvenstvo.

DIANA SE JE STRAHOTNO ZMOTILA

Marija N., Melbourne

MISLIM, DA MORAM DIANO najprej predstaviti. Morda pa je le kdo od vas bral poročilo o njej v The Reader's Digestu od junija 1971. Kdor je bral, se bo najbrž takoj spomnil, o kakšni ženski imam namen tu pisati. Meni je šla njena žalostna usoda tako do srca, da me je pripravila do tega pisanja.

Diana Oughton je bila Američanka, hči bogate družine v podeželskem mestu v državi Illinois. Rodila se je leta 1942 kot prvorojenka, za njo so dobili še štiri hčere. Diana je bila zelo nadarjena in je do 14. leta obiskovala šole v domačem mestu, vedno z najboljšimi uspehi. V krogu svoje družine se je počutila zelo dobro, brez vsake skrbi ali postranske misli je uživala vse ugodnosti in celo pravi luksuz, ki si ga je družina lahko in brezskrbno privoščila. O kakem verskem življenju v družini nisem našla kaj zapisanega. Vse kaže, da ta plat življenja ni bila pri Oughtonovih kaj prida upoštevana.

Ko je bila Diana stara 14 let, je morala za nadaljnje šolanje v kak večji kraj. Teh krajev ne bom naštevala, bilo jih je več. Diana je začela spoznavati drugačen svet in drugačno življenje, kot ga je bila vajena v domačem kraju. Začela je spoznavati gnilobo v velikem delu človeške družbe in je razmišljala o potrebi raznih sprememb, da bi bil svet drugačen in boljši. Zanimala se je za razna gibanja po svetu, ki so kazala na pomanjkanje pravinosti med ljudmi, med stanovi in državami, na strašen prepad med bogatimi in revnimi, zraven pa skušala te propade odpraviti. Tako ji je počasi prišlo do zavesti, da njena družina vse preveč brezbrizno živi življenje bogatašev in se ne meni za to, kako se godi milijonom siromakov po širnem svetu. Ta zavest ji je odtujila dom in je imela potem vedno manj stikov z njim.

Po dovršenih šolah, najboljših, ki s njih je lahko privoščila, je začela gledati v svet izven Amerike. Ko je bila stara 19 let, je odšla v Nemčijo in je leto dni obiskovala univerzo v Münchenu. Hitro in lahko se je vsemu privadila, jeziku, kulturi, družbi. Z novimi pogledi na žalostno družbeno stanje po svetu se je vrnila v Ameriko. Tam se je začela posvečati dobrotelju med otroki črncev v Filadelfiji. Bolj in bolj se je ogibala raznih zabav in prireditev, ki niso imele kakšnih dobrotelnih namenov. Udeleževala se je sestankov in zborovanj, ki so razpravljala o socialni pravičnosti, domači in svetovni politiki ter se zavzemala za "nerazviti svet" in njegove kričeče potrebe.

Razmišljanje o vsem tem jo je pripravilo do tega, da se je javila med ameriške prostovoljce, ki so odhajali v Južno Ameriko v pomoč ondotnim siromakom. Odšla je v Gvatemalo in se vrgla v delo s polno paro. Pridružila se je nekemu katoliškemu misijonarju in se z vsem srcem oklenila dela po njegovem programu. Misijonarjev krog je poučeval ljudi, po večini nepismene in skoraj brez vsake vzgoje, v zdravstvu, v gospodarstvu, v branju in pisanju, v vzgoji otrok — sploh v vsem, kar pomeni temelje civilizacije in kulture.

Diana se je živahno udeleževala vsega dela. Nalašč se je nastanila med najrevnejšimi in njena koliba je bila komaj podobna človeškemu bivališču. Hotela je pravo siromaštvo ne samo do dna spoznati, hotela ga je tudi sama živeti. Poleg drugih uspehov je mogla po nekaj mesecih bivanja v Gvatemali pokazati na 50 domačinov, ki jih je sama naučila brati in pisati. In če pomislimo, da se je morala najprej sama naučiti španščine, je to skoraj nadčloveško dognanje.

Zdaj: Njena usodna zmota.

Tedaj je prišla nesreča. Diana se je seznanila z nekimi študenti, ki so se bili razvili že v poklicne revolucionarje. Imeli so veliko sočutje z ubogim ljudstvom v Gvatemali in drugod po svetu, radi bi pomagali premagati silno zaostalost in dvigniti ljudi v bolj primerno človeško življenje. Diana se je rada z njimi pogovarjala in družila. S ponosom je kazala na svoje uspehe in na pripravljenost za nadaljnje napore.

Študentje so bili drugačnega mnenja. S takim podrobnim delom med zaostalimi ne prideš nikamor. Nosiš kapljice v morje. Vsa pomoč, ki jo Amerika pošilja v Latinsko Ameriko, je samo podpora vladajočim slojem, ljudskim množicam ne pride v korist. Kaj pomaga spreobračati posameznike od spodaj, ko bogatašev in imenitnikov od zgoraj ne moreš pripraviti do boljšega razumevanja, kakšna naj bi bila človeška družba. Zato je edino na mestu, da se narod zrevolucionira in z bombami spremeni svet. Brez nasilja ga ni mogoče spremeniti . . . To velja tudi za Združene države Amerike, ki se valjajo v razkošju, drobtinice, padajoče od bogatih miz, pa pošiljajo v zunanji svet, pa še to v čisto nepravde roke . . .

Bombe, bombe! Te naj uničijo vso gnilobo današnje družbe, pa čeprav mora iti v drobne kosce tudi vse tisto, kar je še kje dobrega na svetu.

Diana se je kar hitro oprijela tega mišljenja. Rekla si je: kaj pomaga, če si naučila brati in pisati 50 nepismenih, ko je pa še vedno najmanj 70 odstotkov v deželi brez vsakega napredka? Ta misel se je tako zajedla vanjo, da se je tudi sama odločila za drugačen postopek, postala je revolucionarka, se vrnila v Ameriko in se z vso dušo pridružila tistim podtalnim upornikom, ki so verjeli samo v bombe. V New Yorku so imeli pravo tovarno za izdelovanje bomb in jih tudi uporabljali. Diana je pridno pomagala. In kaj se je zgodilo?

Dne 6. marca 1970 je bomba eksplodirala v Dianini roki, morda vsaj ob njeni roki, ubila Diano in še nekaj drugih, njeno truplo je razneslo v drobne kosce.

Uboga Diana! Kako dobro si nekaj časa delala, kako si se dala zapeljati na popolnoma kriva pota! Pri čem si se tako zmotila?

Brez dvoma se je krivda začela s tisto pogubno mislijo: kaj pomaga, če sem naučila brati in pisati 50 ljudi, ko je pa še vedno 70 odstotkov nepismenih . . .

Noben človek ne more sam odpraviti vsega zla na svetu. Diana bi lahko pomislila: moj zgled bo pretegnil še druge, izmed teh 50 pismenih se bo že še kdo lotil poučevanja drugih in tako se bo do-

bra stvar širila, čeprav počasi in s težavo. Lahko bi bila pomislila na modri stari kitajski pregovor: bolje je prižgati drobceno lučko kot preklinjati temo . . .

Kaj bi bilo, če bi vsi dobrodelniki po širokem svetu začeli misliti: kaj pomaga, če nasitim ali oblečem tisoč ljudi, ko je pa potem še vedno na milijone lačnih in nagih? Recimo, da bi se taka misel zajedla v znano mater Terezijo tam v Indiji? Pa bi rekla: bom rajši še to uničila, kar sem dozdej dobrega storila, z vsem zlom na svetu vred — z bombami . . . Ali spomnimo se na slavnega zdravnika dr. Alberta Schweizerja, ki je toliko dobrega naredil za Afrikance! Če bi se bil sredi velikega dela spremenil v revolucionarja.

Toda vse bliže lahko najdemo polno primerov, ki nazorno kažejo pogubnost takega notranjega preobrata. Vzemimo mater, ki se ji je posrečilo otroke vzgojiti v koristne člane človeške družbe. Neka dne bi ji prišla misel: kaj pomaga, če so moji lepo vzgojeni, ko je pa po svetu na milijone nevzgojenih? Pa bi se spravila na izdelovanje bomb in bi z njimi začela pobijati nevzgojene, pa čeprav bi padli pod bombami tudi njeni . . .

Uboga Diana, kako usodno si se zmotila!

UDOMAČENA ŽELVA

(Iz Spominov p. Janeza Žurga)

ČUDNA ŽIVAL JE ŽELVA. Plazilec v oklepu, znamenit preostanek iz davne geološke dobe. Ves njen pojav in počasno gibanje ne obeta kaj prida možganov v njeni kačji glavi. Pa vendar . . .

Pred leti smo dobili (za samostan v Kamniku) večjo pošiljko želv iz Grčije. Za spremembo so dobra hrana. Iz ograjenega prostora, kjer so jih hranili s solato, je ena ušla in se skrivala nekaj let na vrtu. Pozimi se je zarila globoko v zemljo in tako srečno prezimila. Spomladi je spet prišla na dan.

Ker je videla vsak dan brata Ludvika, našega vrtnarja, pri delu, se je z njim sprijaznila. Brat Ludvik je ljubil živali in one so to spoznale. Ko je prišel brat na vrt, ga je želva spoznala po težki hoji. Hodil je vedno v škornjih. Prišla je iz skri-vališča k njemu in se motala okrog njega ves čas, dokler je delal tam. Ko je na primer sadil solato, je hotela biti vedno pri njegovi roki. Za pozdrav se

je zadela kakor majhen tank v njegovo roko, on je pa potrkal z lesenim klinom malo po hrbtu in oglasila se mu je z nekako žabi podobnim glasom. Dal ji je svoj palec, da ga je za šalo grizla, in dobrikala se mu je kot domača žival.

Drugemu človeku se ni približala. Poskušal sem včasih oponašati hojo brata Ludvika, da bi jo privabil k sebi. Poslušala je, včasih napravila nekaj korakov, pa je takoj spoznala prevaro in se obrnila od mene proč. Čudil sem se, da ima žival na tako nizki stopnji razvoja toliko razuma, da izmed mnogih ljudi spozna svojega prijatelja.

Nekaj let je želva živela tako v prijateljstvu z vrtnarjem in srečno prezimila. Neko leto je pa spomladi ni bilo na spregled. V tisti hudi zimi je zmrznila. Ko je vrtnar kopal, je našel že prazen oklep. Pobral sem ga in očistil. Naredil sem iz njega pepelnik, ki stoji še zdaj na moji mizi.

Z Vseh Vetrov

DR. FRANČEK PRIJATELJ, duhovnik za izseljenske Slovence v Nemčiji, se je kmalu po novem letu smrtno ponesrečil na javni cesti ne daleč od Frankfurta. Bil je na poti k poroki dveh rojakov, ko se je zaletel v njegov avto nasproti prihajajoč avtomobil, ki je vozil popolnoma nepravilno. Rajnik je bil star šele 43 let, po rodu Mariborčan. Med slovenskimi izseljenskimi duhovniki in verniki je bil silno priljubljen, vedno pripravljen za vsako dobro delo. Bil je tudi tesno povezan z mesečnikom NAŠA LUČ, z njegovim uredništvom in upravo. Redno vsak mesec je pošiljal list našim MISLIM po zraku in naš list mu je vračal z enakim pošiljanjem vsake številke. Pred nekaj meseci se je preselil iz Mannheima v Frankfurt, kjer je zaposlenih veliko rojakov iz domovine. Med njimi je ustanovil novo misijonsko središče, ki je zdaj ostalo brez duhovnika.

PRETEKLI BOŽIČ V SLOVENIJI je bil še bolj lep kot druga leta, ker je bil pač tudi tam na soboto — prost dan. Vse cerkve v Ljubljani in po deželi so bile premajhne. O kakih neredih ni bilo slišati. Ponekod so cerkve zlasti okoli oltarja spremenili v betlehemske votline z jaslami in vsem, kar spada zraven. Tako so jim cerkve toliko bolj glasno govorile o božični skrivnosti, ko država kot taka spet ni hotela nič vedeti o Božiču. Prav tako ne javna obveščevala sredstva: časopisi: radio, televizija. . .

NOV VERSKI ZAKON pripravljajo v Sloveniji in drugod po Jugoslaviji, ker je prejšnji zastarel ali kaj. Kakšen bo novi zakon, za to je seveda med komunisti in verniki mnogo zanimanja in ubiganj. Tudi o tem, kdaj ga bodo uveljavili. Rečečno je, bodo škofje mogli za njegovo izdelavo primerno sodelovati, mnogi se pa boje, da bo to ostalo na papirju. Če bodo škofje res mogli kaj vplivati na sestavo zakona, bodo gotovo spet zahtevali, da se Božič prizna za javni praznik.

MIRO CERAR, najboljši slovenski športnik, ki ima lepo število kolajn z olimpijskih iger in svetovnih prvenstev, je sporočil jugoslovanskemu olimpijskemu odboru, da se misli posloviti od tekmovalnega športa. — Vzrok ni bil naveden.

PRVA "PROPAGANDA" se je porodila pred 350 leti — v januarju 1622. Tedaj je imela ta beseda vse drugačen prizvok kot danes. Bila je dodana še druga beseda: FIDE. Obe skupaj sta povedali, da gre za "širjenje vere" ali za misijonsko delo v Cerkvi. Papež Gregor XV. je namreč ustanovil takrat novo "ministrstvo" v Vatikanu, ki naj bi imelo na skrbi katoliško misijonsvo. Dali so mu ime: Kongregacija DE PROPAGANDA FIDE — oddelek za širjenje vere. Obstoja še danes in prav zadnji koncil je vdihnil kongregaciji novega duha. — Kdaj je beseda "propaganda" dobila zaničljiv današnji pomen — seveda to le redko leti na misijonstvo — ni lahko reči. Vsekakor je k temu veliko pripomoglo na primer Hitlerjevo "ministrstvo za propagando" (nacizma) in še kaj takega.

"PAVLIHA" V LJUBLJANJE pisal: V Lipnici pri Sežani so odprli velik nov hotel z imenom MAESTOSO. . . To je pač v znamenju mednarodnega zблиževanja. Boste videli, da ne bo dolgo, ko bodo Italijani v kakem svojem mestu postavili nov hotel z imenom VELIČASTNI! — Isti Pavliha ve povedati o nekem zdravniku splošne prakse, ki bi se rad specializiral. Toda za katero bolezen? Odgovor je dobil: Največ dela boš imel, če se boš specializiral za poglihanje skrivljenih hrbtnic.

"NAŠA LUČ" vošči za novo leto: Našim ljudem doma to, da bi čimprej dosegli ureditev parlamentarne demokracije, kjer ljudje različnih smeri v plemeniti medsebojni tekmi in brez varuštva monopolnih organizacij krojijo svojim narodom usodo. Občutek resnične svobode bi prinesel s seboj pravo veselje do življenja, obenem pa bi imela taka ureditev za posledico polno zaposlitev, gospodarsko stabilizacijo in poživljenje kulture.

TITO HRVATOM NA UŠESA: Naša vojska je tukaj zato, da v prvi vrsti brani državo pred zunanjimi sovražniki. Toda braniti mora tudi dosežke revolucije, če je treba. Ne smemo se strašili nekaterih izbrunov, toda če bo šlo iz slabega na slabše, če bo treba braniti notranji red — tukaj je naša vojska! — Tako je govoril Tito malo pred Božičem v vasi Rudo nekje v Jugoslaviji. Mnogi so vzeli gornje besede za Titovo božično voščilo Hrvatom.

TOBAČNA TOVARNA v Ljubljani praznuje letos stoletnico obstoja. Slovenija sicer tobaka sploh ne prideluje, njena tovarna ga pa proizvaja toliko, da je na drugem mestu v Jugoslaviji. Samo cigaret izdelajo njeni stroji vsak dan 22 milijonov. Zvezna vlada pobere od vsakega zavojčka 72% davka. To se pravi, da ljubljanska tobačna tovarna prispeva v centralno blagajno kakih 5 milijard dinarjev.

V LJUBLJANI SO ODPRLI največjo veleblagovnico, kakršne nima nobeno drugo mesto v Jugoslaviji. Odprlo jo je trgovsko podjetje EMONA in ji dalo ime MAXIMARKET. V njej je 10.000 kvadratnih m prodajalnega prostora. Postavljena je v bližini bivše uršulinske cerkve, ki je zdaj že nekaj let mestna župnija Sv. Trojice.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG je pisala 30. nov. 1971: Kot oster ukrep proti inflacijskemu razvoju je jugosl. vlada odredila ustavitev vseh cen. Odredba zmrzuje vse cene na stanje 26. novembra. V veljavi naj bi ostala, dokler se vlada ne odloči za svojo gospodarsko politiko v letu 1972. Do tega naj bi prišlo nekoč v februarju 1972. Seveda se je takoj pojavil dvom o pomenu te vladne odredbe. Saj je tudi svoj čas Ribičičeva vlada dala cene "zmrzniti", pa so le kar naprej rasle.

V KRANJU JE PRIREDILO "Gorenjsko numizmatično društvo" v dvorani Prešernove galerije razstavo pod naslovom "Denarstvo na Slovenskem". Razstava kaže, kakšen denar so uporabljali Slovenci od srednjega veka naprej do okupacije med zadnjo vojno. Gre v prvi vrsti za kovance. Obenem so nakazani kraji, kjer so nekoč denar kovali. Kovnice so bile v Brežah, št. Vidu ob Glini, v Beljaku in Celovcu na Koroškem. Na Kranjskem jih najdemo v Ljubljani, Kamniku in na Otoku ob Krki. Štajerska jih je imela na Ptuj in v Slovenj Gradcu.

V PODZEMLJU DOLENJSKEGA KRASA okoli Kočevja izumirajo podzemne živali, zlasti je nevarnost za človeško ribico. Ondotni jamarji so pred leti napravili blizu Kočevja pod zemljo prav poseben rezervat za človeško ribico, ki so jo tja zanesli iz bolj ali manj zastrupljenih krajev, da bi jo rešili. Zdaj vse kaže, da tudi tam ne bo obstala. Nekaj drugih podzemnih živali je pa po trditvah omenjenih jamarjev že poginilo do zadnjega primera, tako so tudi podzemne vode tam okoli zastrupljene, ne samo nadzemne.

IZBRUH "HRVAŠKEGA NACIONALIZMA" v Zagrebu in drugod v republiki je med drugim povzročilo tudi finančno vprašanje. Hrvate je ježilo, da so morali ogromno večino dohodkov (turizem itd.) pošiljati v Belgrad centralni vladi. Zahtevali so, da se jim dovoli obdržati vse doma, potem so odnehali in hoteli obdržati le 50%, nazadnje so se morali zadovoljiti z 20%, ki jih je končno Belgrad dovolil. No, kaj posebnega "zadovoljstva" Hrvatje pri tem niso pokazali.

DEMONSTRACIJE HRVATOV v Avstraliji tukajšnja javnost sprejema precej hladnokrvno, kakih simpatij do hrvatskih zahtev ni opaziti, pa tudi ne nasprotovanja. Z zadovoljstvom avstralske oblasti jemljejo na znanje, da se demonstracije vrše brez nasilja. Policija ima le malo opravka. Za vsem pa le tiči vsaj prikrita bojazen, da utegnejo spet spregovoriti — bombe. Z bombami na jugosl. konzulate in podobne ustanove pa Hrvatje ne bodo dosti opravili, čeprav jim morda trenutno daje pogum in upanje — Bangla Deš. . .

V ZVEZI Z DOGODKI NA HRVATSKEM vedo povedati poročila po svetu, da je že od 2. dec. "stalni gost" v Zagrebu, Sarajevu in drugod namestnik sovjetskega ministrskega predsednika in minister za zunanjo trgovino, N. K. Babjakov. To se poznavalcem razmer zdi zelo značilno. Na drugi strani pa poudarjajo (Frankf. Allg. Zeitung), da jugoslovanski komunizem vendar na narode sovjetskega bloka še vedno privlačno vpliva. Narodi Jugoslavije pa da ne marajo ene stvari: vrnitve v komunizem stalinistične železne roke.

LJUBLJANSKO "DELO" je zapisalo v avgustu: Gradivo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, podprto s statističnimi podatki, sloni skoraj v celoti na osupljivih ugotovitvah. Skoraj nikjer niso bili izpeljani kulturni načrti, reven je materialni položaj in prostorska stiska je velika, obstaja pomanjkanje strokovnjakov in polno je tegob pri slovenskih kulturnih ustanovah. Teh neprijetnih resnic je toliko, da lahko govorimo že o splošni apatiji kulturnih delavcev in ustvarjalcev, ki zaradi dolgoletnega zapostavljanja kulture tudi ne verjamejo, da se bodo z novimi kulturnimi skupnostami razmere obrnile na bolje.

— ★ —

Ljubljanski žgoči satirik Žarko Petan je zapisal:

"Vprašali so me, zakaj pišem. Odgovoril sem jim: Zato, ker na žalost s peresnikom ne morem streljati."

IZ MISIJONA NAŠEGA POSINOVLJENCA

(Poročevalec, Kew.)

PA NAJ ZOPET NADROBIMO nekaj zanimivih novic iz afriškega misijona našega posinovljenca p. Hugona Delčnjaka. Sicer se nam že dolgo ni oglasil in če bi bil bliže, bi ga kar upravičeno za ušesa. Po drugi strani pa tudi razumemo, da mu časa za pisanje "romanov" ravno ne preostaja. Je pač sam za sto in sto del. Iz slik, ki nam jih je poslal, se nazorno vidi njegovo okolje, v katerem deluje: preprostost, revščina, zaostalost... Ko misijonar hoče in mora razdajati svoje srce in vidi toliko potreb okrog sebe, se mu bo skoraj zdelo škoda za vsako urico, ki bi jo moral prebiti pri pisanju pisem. No, sicer pa nam obljublja, da bo v bodoče bolj priden, če mu smemo verjeti:

"Med pismi, ki čakajo na odgovor ter mi s svojo molčečo prisotnostjo na mizi budijo vest, je tudi avstralska pošta. Moje pismene pavze so se spremenile res že skoraj v dobe. . . Ne vem, kdaj se bom iz teh 'pismenih dolgov' na vse strani povzpел na zeleno vejo. . . Sreča, da ne gledate na mojo redkobesednost, ampak razumete misijonarja in zatisnete eno oko. Jaz pa bom tudi napravil novoletni sklep, da se bom poboljšal. . ."

Z naše strani — sprejeto!

P. Hugo nam je poslal sliko letošnjih prvoobhajancev, o katerih smo pisali v lanski septembrski številki "Misli". Kar čedna skupinica smejočih se črnih obrazkov, kajne? Kaj zato, če so črni! Samo, da so dušice bele in te gotovo so. V pismu s sliko nam pošilja tudi zanimive podatke o visoki umrljivosti svojega ljudstva. Takole piše:

"Ko sem listal po krstni knjigi in iskal podatke za prvoobhajance, sem ugotovil zanimive stvari. V letih 1959 in 1960 je bilo na postaji krščenih 44 otrok. Od teh ji je dočakalo deseto leto samo dvajset, kar pomeni nič manj kot 54.54% umrljivosti. Ta odstotek se do danes ni zmanjšal — ravno nasprotno: še višji je! Saj je odstotek v krstni knjigi le številka majhne skupinice in še ta je več ali manj iz vrst naših 'izobražencev' (učiteljev, obrtnikov. . .) — torej iz boljše stoječih. Vzrok velike umrljivosti so predvsem neživiljski pogoji tukajšnjega prebivalstva. Otroci so do svojega drugega leta ali še čez popolnoma odvisni od materinih prsi. Matere, ki so že v letih (in tridesetletne žene so tukaj že starice), nimajo dovolj mleka za prehrano takega dojenčka. Otrok umrje prav za prav od lakote. Seveda ga prej napade kaka bolezen, da je pravi vzrok nekako zakrit. . ."

Žalostna slika! Če k temu pridenemo še dejstvo, da je na misijonskem področju p. Hugona po statistiki okrog 3.500 gobavcev, je slika še strašnejša. Druga statistika tudi dokazuje, da je v Severnem Togu 10% prebivalstva — slepih. Tudi ti reveži prihajajo sleherni dan pred vrata misijona s prošnjo: "Oče, rib je zmanjkalo! . . ." Pri tem pa še otrok, ki slepca vodi, moli pred patra prazno posodo. Iz otroških lačnih oči kar žari želja, da bi tudi njemu kaj padlo. In misijonar prazni svoje "zaklade", ki jih dobiva od dobrotnikov iz domovine, od nas in po svetu. P. Hugo pravi, da se ti prosnjaki redno zahvalijo v domačem in še v francoskem jeziku, da si — kot mislijo — zagotovijo naklonjenost tudi v prihodnje. A p. Hugo ne gleda na jezik, ampak na Boga, ki prosi pomoči po teh revežih. Bog sam preko njih prosi tudi nas, da ne nehamo podbirati misijonarja in njegovega dela.

Dela usmiljenja so ena pot, kako priti do duš. Drugo so prijateljski obiski po hišah domačinov, o katerih bomo prihodnjič kaj povedali. Ko seme pade v dobro zemljo, ga je pa treba gojiti, da ne usahne v poganskem okolju in da obrodi svoj sad za nebesa. To se pravi: stalna zveza z misijonskimi postajami, pouk katehumenov, vzdrževanje skupine katehistov in šol. . . Sto brig, ki so zvezane z naporimi misijonskih potovanj in tudi znatnimi stroški.

V novembru nam je p. Hugo v pismu med drugim napisal tole: "Tudi danes bom žal kratek. Odpravljam se v neko naselje 'Čičira', kjer doslej še ni bilo katehista. Jutri ga bom inštaliral. Kraj je precej Bogu za hrbtom: nobena cesta ne vodi tja in čaka me dolgo pešačenje. Za vsak primer bom vzel s seboj kolo, če se ga bom sploh mogel poslužiti po kozjih stezicah in v visoki travi. Tam bom imel tudi mašo. Pod katerim baobabom, sicer še ne vem, a vsekakor pod tistim, ki mi bo dal dovolj sence. Deževje je za nami, sedaj tu kraljuje samo, sonce, sonce. . . V naselju bomo določili tudi kraj za gradnjo kapelice. Saj je tu že nekaj katehumenov, ki so prihajali več kot deset kilometrov daleč k veronauku. Veseli bodo stalnega katehista in prepričan sem, da se bodo tej mali Kristusovi čredi pridružile nove ovčice."

Za zvezo s postajami, ki so dostopne s cesto, pa tudi za dobavo vsega potrebnega iz glavnega mesta, je misijonu p. Hugona do nedavnega služil majhen tovorni avto. Misijonar nam je v enem prvih pisem prav prijetno in živo opisal, kako z

njim potuje: Kandečani imajo dober nos in hitro zavohajo, kdaj se pater odpravlja na pot. Predno pride iz naselja, ga čaka že lep špalir mladih in starih, moških in žensk, pa vsak ima cel kup prtljage od zelenjave in loncev do štirinožcev. . . Ničesar ne manjka, kar se da v mestu ali po drugih naseljih prodati. Pater pobira in pobira, dokler ni avto en sam živ roj, poln vika in krika in meketanja in joka in smeja. . . Zanimiva slika! Če bi se pojavila na melbournskih cestah, bi imel policaj svoje povedati. Sicer imajo "oko postave" tudi v črni Afriki, a postava je afriška in pa — sila kola lomi.

Ta tovornjak je lani doživel dve nesreči: iz ene se je zlizal, v drugi je žalostno podlegel.

"Avto je bil razbit in lepo popravljen, a pred nekaj dnevi je doživel svojo zadnjo vožnjo. Na kratko povedano: Fr. Francis, animator JAC (organizacija mladih poljedelcev) kandeške župnije, je šel v naselje Warrango, da s P404 nekje pripelje peska za nov vodnjak v tem naselju. Zvečer se ni več vrnil. Drugi so mi prišli povedat, da je imel ob povratku hudo nesrečo. S sestro bolničarko Leonie sem se odpeljal na kraj nesreče. Največje skrbi so bile, kaj je s Francisom in s potniki. Vsi so bili na srečo pri zavesti, a močno porezani po obrazu, rokah in nogah. Po tednu dni zdravljenja so že vsi razen enega iz bolnišnice.

"Avto pa je tako uničen, da ni kaj popravljati. Na nepreglednem ovinku v mraku se je Francis nenadoma znašel pred ogromnim kamionom, ki je vozil izven svojega pasu — če pri naših 'cestah' sploh lahko govorimo o pasovih. Trčenje je bilo čelno. Naš P404 je zlezel pod kamion vse do vetrobrana. Potniki so ušli gotovi smrti predvsem zaradi motorja, ki je spredaj in se je zmečkal kot karton. Po dosedanjih poizvedovanjih kamion ni zavarovan, zato je malo upanja na povračilo škode, ki bi olajšala nakup novega avtomobila.

"Brez avta je delo na obsežnem župnijskem področju nemogoče. K najbolj oddaljenemu katehistu na vzhod imamo 75 km, na zahod 55 km, na sever 43 km in na jug 20 km. Za tekoče delo misijonskega področja je avto nujen. Ob nezgodi sem bil pa kar presenečen nad domačini, ki so mi izrekli svoje 'sožalje'. Kar po vrsti so ugotavljali: 'Avto je služil nam vsem. Njegovo izgubo bomo z vami čutili mi vsi . . .' Take in podobne izjave so me prepričale, da ljudje — sami globoko v bedi — le ne gledajo v misijonarju z avtom kapitalista in bogataša, ampak se čutijo nekaki solastniki misijonskega imetja. In to čisto po pravici, saj misijonski avto služi za prevoz ljudi, bolnih in zdravih, materiala vseh vrst, od loncev, vreč kikirikijev pa do koz in koštrunov za prodajo — vse to seveda ob mojih rednih obiskih po naseljih."

Prvoobhajanci p. Hugona

"ČESAR IMAŠ PREVEČ, NI VEČ POPOLNOMA TVOJE"

(Razmišljanje ob škofovski sinodi v Rimu)

Pričujoči članek je bil namenjen za božič no številko 1971. Iz tehničnih razlogov ni bil objavljen. Pomemben je pa še vedno. — Ur.

NIČ NE VEM, KOLIKO JE BILO ZANIMANJA za škofovsko sinodo v Rimu — med Slovenci v Avstraliji. Zborovala je dober mesec in razpravljala v dvojni zadevi:

1. duhovnikovo službeno mesto v Cerkvi;
2. pravičnost in mir na svetu.

Iz poročil o delu sinode smo "navadni zemljani" najbrž vzeli na znanje predvsem to, da sinoda ni sprejela misli o ženitvi katoliških duhovnikov. Mnogi so pričakovali vse kaj drugega. Najbrž pa vsaj med Slovenci ni bilo zaradi tega posebnega razočaranja. Ostane torej pri starem. Takih žentev ne bo.

Ostale zadeve glede duhovniške službe, ki je sinoda o njih razpravljala, so za svetnega človeka dosti manj "praktične" in verjetno bi le malokdo vedel o tem kaj povedati, čeprav je morda kaj bral in skušal razumeti.

Kaj pa druga zadeva: **pravičnost in mir na svetu?** Kaj je mogla sinoda storiti za odpravo krivic in vojn in prekucij?

O, mnogi so imeli odlične govore. Kazali so na socialni nauk Cerkve, ki je v veljavi vsaj že od časa, ko je papež Leon XIII. izdal svojo znano okrožnico RERUM NOVARUM leta 1891. Za njim so izdajali podobne okrožnice z novimi poudarki Leonovi nasledniki — vse do papeža Pavla. Škofje na sinodi so se vsega tega dotikali in kazali v današnji svet, kako je kljub vsem tem lepim naukom v njem čez vsako mero polno krivic, zatiranja, preganjanja, vojskovanja in vsega nečloveškega početja.

Veliko so o tem vedeli povedati škofje iz Južne Amerike. Ostro so obsodili na primer trgovino z orožjem in kazali na strahotne razlike med bogatimi in revnimi. Tako ne sme iti naprej — toda kdo bo to zlo ustavil? Saj je bilo že nešteto krat vse poudarjeno in obsojeno, kramarski svet pa nadaljuje po svoje.

Močno besedo je izrekla tudi znana angleška ekonomistka Barbara Ward, ki je bila povabljen na sinodo: Ena tretjina prebivalcev na zemlji si lasti tri četrtine zemeljskega bogastva in v tej tretjini je največ kristjanov. Vsaj ti "kristjani" bi morali poznati socialni nauk Cerkve in se po njem ravnati. Bogastvo jih slepi, nočejo videti trpljenja siromakov, samo nase mislijo. Toda tudi

Barbara ni tega prvič povedala — kdo si je njeno tožbo k srcu vzela?

Naš dr. Janez Jenko, škof v Kopru, se je krepko oglasil za pravice narodnih manjšin. Zatiranje narodnih manjšin mora prenehati. Cerkev se mora potegovati za to, da se spori poravnajo z iskrenimi in svobodnimi pogovori . . .

Zelo pravilno, gospod škof! Toda — ali sta slišala ali vsaj brala vaše besede na primer škof v Celovcu in nadškof v Vidmu? In če sta — ali jima je šlo kaj na srce in vest? Nič se ni spremenilo in se najbrž ne bo.

Da, veliko pametnih in modrih besed je padlo na sinodi, ali končno je bilo le ponavljanje stvari, ki je svet že davno o njih slišal, če je le hotel. Izvedba teh naukov je nujno morala spet obviseti v zraku, kot že tolikokrat.

Sicer pa: ali niso tudi ZDRUŽENI NARODI že davno izdali listino o "človeških pravicah", ki se dokaj verno krije s socialnim naukom Cerkve? Beri točko za točko, ki jih ni malo — kje na svetu se te "človeške pravice" resnično in resno izvajajo? Zoper zlo v človeku in človeški družbi sta verno krščanstvo in svetni humanizem brez moči.

Ni čudno, da je rečeno: škofje so se vračali iz Rima z zelo različnimi vtisi. Je bila sinoda uspešna? Ta ali oni si je mislil: 90 odstotkov besed, ki so bile izrečene, je bila samo potrata časa . . .

Ta je zares v živo zadel.

Še pred sinodo so mnogi ustno in pisмено izjavljali, kaj naj bi sinoda po njihovem mnenju odločila. Tudi v tem govorjenju in pisanju je bilo dosti potrate časa, vendar vsaj 10 odstotkov modrosti. Tako je na primer ameriški pomožni škof v Detroitu zapisal v tedniku AMERICA:

Škofje na sinodi naj samo na ves glas ponovijo člen 23 iz okrožnice papeža Pavla POPULUM PROGRESSIO — O RAZVOJU NARODOV, ki se nekako tako glasi:

Pravica do privatne lastnine nikomur ne daje neomejene oblasti, da bi smel svoje imetje uporabljati po mili volji le za svojo osebno razkožje in materialni užitek.

Samo toliko, kot v resnici potrebuje za življenje in službo bližnjemu, je v resnici njegovo. Kar je več, do tega nima absolutne pravice, ko je po svetu toliko drugih, ki jim najbolj potrebnega manjka.

Gornje besede iz okrožnice papeža Pavla naj bi škofje z močnim glasom zavpili v svet, potem pa šli lepo domov in z enako močnim glasom ponavljali ter oznanjali z vseh hišnih streh in vseh drugih vrhov! Tako je pisal ta škof.

Ni dvoma, da sta papež in za njim škof zgrabila stvar pri sami korenini. Stojimo pred vprašanjem privatne lastnine, ki igra veliko vlogo v vseh socialnih razpravah in čitankah. Vsak sociolog dobro ve, da **zloraba** pravice do privatne lastnine povzroča po svetu ogromno zla. Zato so na primer marksisti kratko in malo postavili nauk: nihče na svetu ne sme imeti nič svojega. Vse je skupna last, družbena, državna ali kar koli že. Vemo pa dobro, da v praksi tega nauka ne morejo izpeljati, kot se glasi. Ne odgovarja zahtevam človeške narave.

Socialni nauk Cerkve — in ne samo Cerkve — uči, da je pravica do zasebne lastnine dana človeku že po naravnem zakonu, zato tudi po božjem. Takoj pa dostavlja, da ta pravica nikakor ni brez vseh omejitev. To je krepko poudarjeno tudi v besedah, ki smo jih zgoraj navedli iz okrožnice Pavla VI.

V praksi je pa tako, da človeška sebičnost kaj hitro sprejme nauk o pravici do zasebne lastnine, ob dostavku o njeni omejenosti pa kaj rada zamiži. Ko se nekdo zagriže v pridobivanje nadaljnega bogastva in ima to za edini smoter zemeljskega življenja — in taki niso redki se bo hitro poslužil sredstev, da bo tlačil druge, ki ne morejo z njim tekmovali, ter jih izžemal z raznimi nepoštenimi in krivičnimi postopki. Če je tak človek veren, si celo domišlja, da mu Bog posebej blagoslavlja napore za še večjo obogatitev, siromakom pa odteguje svoj blagoslov, ker so pač — manj vredni . . .

Že posameznik te vrste napravi silnega zla na svetu, kaj šele, če se skupina takih ljudi vzame skupaj in družno grabi zase zaklade zemlje spred ust in rok množic, ki si ne morejo pomagati. In če zajde taka praksa v vladne kroge, kar se tudi le prerado zgodi, pride do pravične tožbe, da bogati kar naprej bogatijo, revni padajo v večjo in večjo revščino.

Vsega tega ne povzroča pravica do privatne lastnine, povzroča pa toliko zla **zloraba** te pravice. Ta **zloraba** hitro poseže še drugam. Samopašen bo-

gataš začuti, da ima in mora imeti poleg zasebne-ga bogastva tudi **zasebno oblast**. Zaveda se, da je denar moč, sila, veljava, zato si skuša nabrati čim več moči — nadvlade nad brezmočnimi.

Iz tega se izcimijo še nešteta druga zla, ne samo strahotna revščina na eni strani, zločinsko bogastvo na drugi. Iz tega se poraja preganjanje narodnostnih manjšin, poželenje po tudi zemlji, kolonializem, rasizem in kar je še takega. Veliko zlo je boževanje lastne narodnosti pri velikih in močnih. In če so verni, je spet hudo, ko si do mišljajo, da sam Bog drži z močnimi, nima pa rad slabotnih, manj številnih, zapostavljenih. Pred to strahotno domišljijo niso varni niti duhovniki, prav tako ne škofje. **Zloraba** moči in oblasti je prav tako pogubna za "pravičnost in mir" na svetu, kakor **zloraba** pravice do zasebne lastnine.

Ne bi bilo pravično reči, da rimska sinoda vsega tega ni upoštevala. Dobro je zadel med drugimi neki nadškof s Filipinov, ko je poudaril: Ni dovolj o krivicah samo govoriti, treba je iskati njihove korenine v družbenih sistemih in strukturah. Vzgoja k pravičnosti se mora začeti že v otroških letih, če hočemo, da bo vsaj prihodnji rod boljši. Starši in šole imajo tu ogromno nalogo.

Vse res! Kateri starši, katere šole bodo prve pri tej vzgoji za zboljšanje sveta vsaj v prihodnjem rodu?

Kdo bo starše in učitelje — vzgojil?

D A R I T E V

(Simon Gregorčič)

Daritev bodi ti življenje celo:
oltar najlepši je — srca oltar.

Ljubezen sveta v njem — nebeški žar,
Gospodu žrtev — vsako dobro delo.
O, da srce gojilo bi vsekdar
ta sveti žar, naj živo bi gorelo
enako kresu vedno bi plamtelo,
Bogu in domu žgalo vreden dar!

Odločno odpovej se svoji sreči,
goreče išči drugim jo doseči.
Živeti vrli mož ne sme za se.
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
veselje ljudsko njemu v oku sije
in tuja solza mu meči srce.

PRED VELIKIM KORAKOM

Anica Kraljeva

MNOGO SVETOVNO ZNANIH MOŽ in žena je izšlo iz družin s številnimi otroki, ki so imele dobre in skrbne starše. Naravno, da so največkrat bile prav matere čudovite oblikovalke značaja svojih otrok. Z božjo pomočjo, v neprestanem delu so čuvale nad njimi in se žrtvovali v ljubezni do zadnjega diha.

Take matere imajo v svetovnih literaturah nešteto slavospevov, ki so jim jih sinovi napisali že v svojih zrelih letih v hvaležnosti.

Družina je danes v krizi. Vendar ne velja to za vse družine. Vzgoja otrok je danes težja. Starši se morajo resnično potruditi, da bodo otroke utrjevali v čednostih, v žrtvah, jih svarili in varovali pred zmotami ki preplavljajo njihovo okolje izven doma. Priprava na življenje mora biti dalekovidna saj ne bo dolgo ko bo deček že oče nove družine in deklica že v dolžnostih svojega materinstva.

Do pubertetne dobe je vzgoja za brate in sestre skupna, a doraščajoči deček ali deklica začneta imeti vsak svoje probleme, ki jih prinaša razvojna doba. Medseboj se odtujita, oba se iz tega vzroka oddaljita tudi od staršev.

Starši morajo vedeti, kdaj se to godi in sprejeti to spremembo kot naravno. Skrbno pa naj čuvajo nad njimi, ne z neprestanimi opomini, očitki in prepovedmi. Prav v tej dobi se jim je treba približati z veliko ljubeznijo in razumevanjem njihovih težav. To je doba, v kateri je pogovor zelo potreben. Blagor staršem in otrokom, če so z njimi povezani!

Deček je večkrat v tej dobi neroden in v zadregi. Dobro mu bo storilo, če ga očka v takih trenutkih potreplja po ramenih in mimogrede reče: To ni nič, jaz sem še hujše neumnosti naredil v tvojih letih!

"Jaz sem bila prav taka," reče mati svoji nemirni in sanjavi trinajstletni hčerki, "nisem vedela pravzaprav, kaj bi rada, mnogo sem jokala in hotela iti nekam daleč od doma. Kako bi bila neumna če bi to storila!"

Iz takih pogovorov morajo otroci čutiti predvsem veliko ljubezen in odprtost staršev, ne strogost — le tako se bodo tudi sami odprli in iskali v njih oporo. Veliko napako delajo starši ali sorodniki, ko se iz mladostnikov norčujejo. Razne neumne opazke in namigi so za njihovo občutljivost ranljivi, včasih kruti. Dobro pa je da so v teh letih otroci močno zaposleni z učenjem, ročnim delom in športom.

Kmalu, prekmalu pride čas ko se mladostnik

zaplete v mrežo prve zaljubljenosti. Kdo je ni izkusil? Zaljubljenca sta zaprta v svoj svet in se gledata v medsebojni najvišji luči. V tej dobi sta slepa in gluha za vsak nasvet.

Trstenjak pravi, da sta zaljubljenca podobna petelinu: ko poje, zamiži. Oči odpre šele ko neha peti. Zato pa pametni in čuječi starši čuvajo nad nevarnostjo bližnje priložnosti in tudi nanjo opozarjajo. Zelo važno za vzgojitelje je spoznanje, kako zaljubljenost različno vpliva na fanta in deklico. Pri fantu prevladuje naravni nagon, pri deklici pa duševni: spolni pri fantu, ljubezenski pri dekletu.

Deklica, ko je zaljubljena je srečna, če je ljubljena, če ji fant pove, da je lepa, da je edina in da bosta srečno skupaj živela — to je zanjo višek sreče. Taki pogovori so zanjo že popolna sreča. Drugih želja pošteno deklica navadno nima.

Pri fantu, v katerem prevladuje naraven nagon, se godi povsem nekaj drugega. Dekle niti ne slutijo, kaj se v njem godi, on pa tudi ne o njej, sodi jo po sebi. Če nič ne veda o teh razlikah, če nista poučena o njih, postane njihovo shajanje nevarno. Moralisti močno svarijo prav pred to nevarnostjo.

Mislím, da bi bila velika, neizbežna dolžnost staršev govoriti z doraščajočimi otroci o teh vprašanjih.

"Tako težko je govoriti o tem, nismo tega vajeni in kar ne gre z jezika!" Seveda je težko, posebnost tam, kjer ni bilo med starši in otroci nikoli pogovorov, ali kjer se je stik prenehal prav takrat, ko bi bil najbolj potreben.

NOVOLETNO VOŠČILO

*Kdo preštel bi misli, želje,
ki prevevajo srce,
ko poslavlja se za zmeraj
staro leto za gore?*

*Srečo, zdravje, zadovoljnost
naj vam novo leto nosi,
to je želja, ki jo danes
srce moje za vas prosi.*

Zopet se oprem na Trstenjaka, ki piše: Če fant in dekle ne poznata te resnice, je to zanju lahko usodno. Ako bi se dekle dovolj zavedalo nasilnosti spolne narave pri fantu in fant slabosti in neodpornosti spolne narave pri dekletu, bi bilo pri poštenih mladih ljudeh mnogo razočaranj manj, ker bi se ne spuščali tako daleč, ker bi se varovali samotne prilike in ljubimkanja.

Spoznavanje takih resnic so brezdvoma najboljša popotnica v srečen zakon. Tako tudi samovzgoja: spoznanje in boj proti svojim napakam, poglobitev v krščansko pojmovanje svojih bodočih očetovskih in materinskih dolžnosti, medseboj-

no spoštovanje in potrpežljivost in pd. — vse to in še kaj več spada nujno v pripravo na resen zakon.

Čim več napak očistita na sebi, čimbolj se vdano pripravita na vse težave, tem laže jima bo vršiti v zakonu svojo medsebojno dolžnost in dolžnosti do svojih otrok.

Mož je v hiši vladar, a žena je v njej kraljica. Kdo je več?

Na to vprašanje ni odgovora. Medseboj se dopolnjujeta, sta nerazdružljiva, tvorita celoto. Le oba skupaj postaneta z Bogom soustvarjalca novega človeka. — Sv. Sl.

NAŠA SVEČNICA

Marija Brenčič - Jelen

KO SEM BILA MAJHNA, so me naši domači klicali za Svečnico. Takrat sem imela god. Vsi naši so odšli v cerkev, jaz pa sem ostala sama doma. Vsak mi je dal konček svečke. Ti končki so bili odvitki od sveč, katerim smo rekli košarice in so bile zelo tanke in dolge ter lepo navite, okrogle ali štiriostrate. Ata so imeli štiriostrato in so mi slovesno odrezali konček, ki je bil vsako leto ponovno blagoslovljen, saj so to svečo nesli vsako leto v cerkev in jo tam med blagoslovom prižgali. Sveča je bila lepo rumena, še izpred prve svetovne vojne. Mamina sveča je bila bela, brat France pa je imel temno, umazano svečo. Dobil jo je med svetovno vojno od gospoda župnika zato, ker je molil rožni venec v cerkvi. Tiste sveče so bile narejene iz odpadkov in so gorele s sajastim plamenom.

Take odpadke je brat France po prvi svetovni vojni kupoval od mežnarja za prav majhen denar. Tisti vosek je rabil za voščilnik in je z njim voščil prejo, da je rajši zdrknila skozi greben, ko je tkal. Med vojno so pa vse take končke sveč pretopili v nove sveče. Lepe niso bile, pa saj vojna, ki je rodila to stisko, tudi ni bila lepa!

Brat Jože in sestra Cilka sta mi odstopila vsak konček svoje svečke, stara mati so mi pa kupili za god novo svečko, rožnato in modro košarico. To so mama shranili, da jo bom imela, ko bom že šla v cerkev.

Takrat sem pa ostala doma. Naročili so mi, naj zapahnem vrata in nikomur ne odpiram, ko bodo oni v cerkvi. Ko pridejo domov, me bodo pa že poklicali, da jim bom odprla.

Odšli so vsi. Zapahnila sem vrata in zlezla na peč. Zbrala sem svečke, a kaj bi z njimi, če ne gorijo. Vedela sem, da jih bodo naši v cerkvi prižgali. Zakaj bi jih pa jaz ne? Šla sem v kuhinjo in poiskala za črno solnico skrite žveplenke. Vzela sem laterno in prižgala v njej majhno lučko, ki so jo imeli mama, kadar so ponoči delali v kuhinji ali v hlevu. Laterno sem nesla na peč. Ob tisti lučki sem prižgala vse svečke, kar sem jih dobila za god. Na koncih sem jim stalila vosek in jih postavila ob robu peči. Tam je bila peč vedno hladna, ker je bila zelo debela, in se svečke niso talile. Gorele so lepo in mirno, kakor v cerkvi pri veliki maši. Veselila sem se teh lepih plamenčkov, se naslonila na gorko vrečo prosa in — zaspala.

"Glejte no, to našo Svečnico, kako mirno spi sredi gorečih sveč!" sem zaslišala v spanju glas brata Franceta. Naši so prišli domov, pa jim ni nihče prišel odpret. Na malih vratih so s premrlimi rokami s težavo premaknili zapah in vsi v strahu prihiteli v hišo. Pa ni bilo nič hudega. Sredi dogorevajočih svečk sem spala in niti las mi ni padel z glave.

"Kako sem se ustrašila! Ravno taka si bila kakor mrliček sredi sveč! Kaj pa, če bi se ti oblekica vžgala! Kdo ti je pa dal klinčke?" so hiteli mama. "Sama sem šla ponje v kuhinjo!" sem povedala.

"Nič več te ne bomo puščali same doma!"

"Ni treba! Saj bi rajši šla z vami v cerkev! Tam bi lahko prižgala svečko!" "O, ti naša neumna Svečnica! Ko je pa tako mrzlo, ti si pa tako majhna, saj bi zmrznila!"

"Saj tudi vi niste zmrznil!" sem ugovarjala. Od takrat so me pa jemali ob nedeljah s seboj v cerkev in na drugo svečnico sem tudi jaz med blagoslovom prižgala svojo svečko, godovno darilo stare matere. — NOVA MLADNIKA.

"LJUBITE SE MED SEBOJ, KAKOR SEM VAS JAZ LJUBIL"

P. Bazilij, Kew

NEKAJ ZAČETNIH MISLI k letu priprave za evharistični kongres.

Eno leto nas loči od MEDNARODNEGA EVHARISTIČNEGA KONGRESA, ki se bo kot **štirideseti** kongres te vrste vršil v Melbournu od 18. do 25. februarja 1973. Tisoči udeležencev bodo prišli iz vseh delov sveta, vseh narodnosti in vseh barv kože. V duhu ekumenizma bodo med nami celo zastopniki drugih veroizpovedi, ki jim ni vseeno, kakšen je današnji svet in kakšna bo njegova bodočnost. Slovenci upamo, da bomo med udeleženci pozdravili tudi rojake iz domovine, Rima in drugih delov sveta. Med nami bo v dneh kongresa, kakor nam je že obljubil, **dr. Stanislav Lenič**, pomožni škof ljubljanski in glava zastopstva vseh treh slovenskih cerkvenih pokrajin za Slovence izven domovine.

Kaj pa je prav za prav **evharistični kongres**? Če odpremo Katoliško enciklopedijo, bomo za definicijo evharističnega kongresa brali, da je "mnogično zborovanje duhovščine, redovnih oseb in laikov z namenom poglobiti razumevanje in vdanost do presvete Evharistije."

Zanimivo je pri tem dejstvo, da priznavajo za začetnico teh kongresov mlado in preprosto francosko ženo, **Marie Tamisier**, ki je prva sprožila genialno idejo. Po dolgih letih močne volje in nezlomljive stanovitnosti, ki ji ni bilo prizaneseno z nasprotovanji in nerazumevanjem, je končno uspela. Srečna je dočakala prvo uresničenje takega kongresa v letu 1881 in sicer v svojem rodnem mestu Lille v Severni Franciji. V letih do svoje smrti (1910) je Marija Tamisier videla še skoraj dvajset mednarodnih kongresov.

Njena ideja je iz skromnih začetkov v nekaj desetletjih zrasla v mogočno mednarodno gibanje in neprecenljivo silo za dobro na svetu. Danes skrbi za organiziranje teh mednarodnih kongresov poseben stalni mednarodni odbor, sestavljen iz prominentnih cerkvenih dostojanstvenikov in laikov. Melbournski nadškof J. Knox je član tega odbora in kot tak si je za leto 1973 zagotovil Melbourne kot svetovno točko kongresnih dogajanj.

Seveda ne bo brez zunanjih in velikih slovesnosti, ki so nujno zvezane s slehernim kongresom. Je pa te zunanosti odbor kongresa v sporedu omejil, kolikor je bilo najbolj mogoče, in s tem celotno organizacijo tudi finančno občutno razbremenil. Moramo reči, da je v vseh prejšnjih kongresih ta zunanja stran prišla kar malo preveč do izraza. Naš melbournski kongres bo organiziran že po novih pokoncilskih idejah in bo brez dvoma zaslužil

ime "ljudskega kongresa".

Ena glavnih nalog kongresa bo študij potreb manj privilegiranih ljudstev doma in po svetu. Glavna misel kongresa je zato lepo izražena v njegovem geslu, ki ni nič drugega kot besede Kristusa samega: "**Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil**" (Jan 15,12). Ta misel se bo vlekla kot zlata nit skozi vse kongresne prireditve in vsa zborovanja ter bo dala vsemu svoj božji pečat.

Slovenci doslej mednarodnega evharističnega kongresa še nismo imeli. A doživeli smo **narodni evharistični kongres** za vso Jugoslavijo, ki se je vršil v juniju 1935 v Ljubljani. Tik pred začetkom druge svetovne vojne pa smo organizirali tudi nepozabni **VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja**, ki je razgibal Ljubljano in vso Slovenijo v juliju 1939 ter privabil v našo domovino tisoče udeležencev drugih narodnosti. Kdor je bil prisoten pri teh dveh verskih manifestacijah, jih ne bo nikoli pozabil.

Zanimivo in mnogim neznano je dejstvo, da je bil začetnik mednarodnih kongresov Kristusa Kralja Slovenec, zdaj že pokojni in v sluhu svetosti umrli prelat **Janez Kalan**. Zanje je skrbel mednarodni odbor "Regnum Christi", ki je dobil svoj blagoslov od papeža Pija XI. in katerega predsednik je bil več let ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

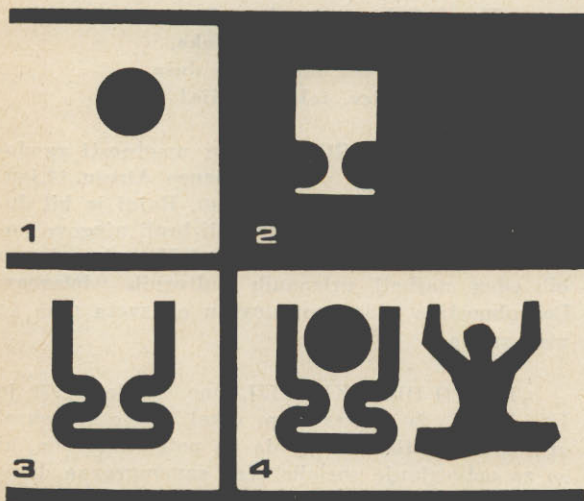
Mimogrede se bralcu verjetno vsiljuje vprašanje, čemu sta sploh bili dve vrsti kongresov. Razlika je bila v tem, da so bili evharistični kongresi **zunanje slavje**, posvečeno zgolj Evharistiji, kongresi Kristusa Kralja pa so obravnavali **praktične zadeve in potrebe katoličanov po svetu**. Res tudi kongresi Kristusa Kralja niso bili brez veličastnih zunanjih slovesnosti, a glavni poudarek je bil na študijskih zborovanjih za izboljšanje sveta. Zaradi te razlike je takratni predsednik mednarodnega odbora evharističnih kongresov, belgijski škof Tomaž Heylen, odklonil Kalanovo idejo o združitvi obeh. Škof Rožman je v svojem pastirskem pismu o ljubljanskem kongresu Kristusa Kralja lepo poudaril njegov glavni namen: "... Načrte za obnovitveno delo v duhu Kristusa Kralja bomo napravili v **temeljnih in resnih zborovanjih**, kjer bodo najznamenitejši katoliški možje raznih narodov razpravljali po svojem znanju in izkušnjah o obnovitvi krščanskega življenja ... Končno pa bomo za sklep kongresa pripravili Kristusu Kralju tudi **zunanje zmagovalje** v živi veri vanj in v topli ljubezni do Njega, ki med nami

živi v skrivnosti presvetega Rešnjega Telesa.”

V kolikor je meni znano, odbor za prirejanje kongresov Kristusa Kralja ne deluje več. Je pa zato pokoncilski čas prinesel svoje. Ideja prelata Kalana o združitvi obeh vrst kongresov je nekako spontano, podzavestno prišla na svoj račun. Melbournski nadškof Knox ali kateri koli škof mesta, kjer bi se evharistični kongres vršil, bi danes lahko **dobesedno** uporabil gornje stavke Rožmanovega pastirskega pisma, ko bi evharistično kongres oznanil svojim vernikom in vsemu svetu. Pokoncilska Cerkev dobro razume, da zunanje manifestacije vere niso dovolj, če ni obnovitvenega duha v srcih tistih, ki se teh manifestacij udeležujejo. In prav to obnovev hoče v polni meri doseči naš melbournski ‘ljudski kongres’.

Prav zato je nadškofijski kongresni odbor poudaril namen in smisel našega kongresa, ki naj **gre na globoko**. Naša duhovna obnova, ki naj zajame vse, poglobitev vere, zlasti v presveto Evharistijo, porast ljubezni med nami, razširitev razumevanja med vsemi narodi . . . Pred nami je **celoletna priprava**, ki naj nam pomaga, da bomo dneve kongresa bolje razumeli in globlje dojeli ter iz kongresnih dni odnesli čim večje in trajne sadove.

Dobro se še spominjam znaka ljubljanskega kongresa: Kristus Kralj, sedeč na prestolu. Vsakdo ga je razumel, prvi pogled nanj ti je povedal, za kaj gre. Danes tak znak “ne bi več vlekel”, kot pravimo. Moderni čas je v tem prinesel svoje in tudi kongresi morajo s časom naprej. Simbol našega kongresa je moderna risba kaj preprostih oblik. Izdelal jo je grafični slikar Peter Blizzard. Pa je menda treba vsaki moderni stvari nekaj besed razlage, da dojamemo bogati smisel, ki ji ga je

hotel dati ustvarjalec. Naj bo tu malo skromne razlage kongresnega simbola:

1. Krog v sredini simbola predstavlja presveto Evharistijo v obliki hostije, daritvenega kruha pri sveti maši. Tudi lahko predstavlja zemljo, saj je kongres mednarodna zadeva in objema vse človeštvo.

2. Belina, katero obrobja izrazita črna vnanja linija, nam predstavlja obliko keliha, ki Evharistijo hrani.

3. Močna vnanja črta simbola je nekaka opora kelihi in hostiji. Ponazarja oporo Cerkvi, katere člani smo. Ta opora je v naši živi, neomajni veri, skupni dejavni veri duhovništva in vernikov. Navznotraj ubočena dela te izrazite črte izražata možno privlačenje drug proti drugemu, kar simbolično pomeni zблиžanje vernikov vsega sveta na melbournskem kongresu.

4. Celotni simbol kongresa nosi tudi podobo klečeče figure človeka, z rokami dvignjenimi nad glavo, v pozi češčenja. Razumljivo, da ta figura predstavlja človeštvo, ki naj služi svojemu Stvarniku.

SLIKAM JAPONSKO TIHOŽITJE

z mokrim čopičem

Vladimir Kos, Tokio

Treba je tiho živeti
v dolžino širine,
navzdol in navzgor in poševno navprek,
in skozi krog.
In košček prsti zadeti s primesjo jeseni,
žuželke spregovorijo
na dani jim struni.

Dim s krematorija gre s karavano meglá.
Jočite, jočite v črnem kimonu!
Ne dolgo!

Pri meni je vest, je podpisana z dihom srca:
da bolj kot največjega zlo
je močna ljubezen,
čeprav je ranjena,
klicana laž in za burko.

Božja razsežnost, kako smo ob tebi tesni!
Krik se dojenčka zamota med trsje potoka,
v puščavi iz streh in drogov in mrmranj
izgori.
Zajamem v pergišče vodó.
Pustim ji umreti.
Do src, ki bijejo blizu, neskončno je daleč.
Veter apostolov, kam te zanaša perut?

NOVA PREKRASNA KNJIGA: "LEPO JE BITI MLAD"

P. Bernard

TAK NASLOV IMA, ker mladim in starim želi veliko in obilno mero mladosti. Zato nikakor ni namenjena le mladim po letih. Tudi najstarejši lahko najdejo v njej bisere življenjske modrosti.

Spisal jo je lazarist Franc Sodja v Argentini. Pred leti smo razpečevali njegovo knjigo "Pred vrati pekla", ki je opisovala trpljenje slovenskih duhovnikov v komunističnih zaporih, ki jih je doživel tudi sam.

Njegova nova knjiga je izšla v Buenos Airesu v založbi Baragovega misijonističarja. Ima krasno zunanjo opremo, pa poleg 179 strani tudi 11 fotografij, prizorov iz slovenskih planin.

Na vsaki strani je pod posebnim naslovom posebno poglavje, ki je celota zase. Namen knjige je pač ta, da bi človek, ki mu RAZMIŠLJANJE ni tuje, vsak dan prebral eno stran in si z branjem osvežil srce in dušo. Nikjer ni nič suhoparnega, vse je vzeto iz življenja, vse tudi zanimivo napisano.

Da pokažemo vsaj nekoliko praktičnost te knjige, ponatiskujemo tu poglavje na strani 27 pod napisom:

KRIKA V CERKVI

Koncil je odprl okna in vrata v svet. To se je moralo zgoditi, sicer bi ostal evanġelij zaprt za trdnjavske zidove pravovernosti in svet bi šel svojo pot brez njega.

A koncil je istočasno odprl vrata kritiki. Oglasili so se najprej in najbolj glasno tisti, so nezadovoljni z ljudmi, s škofi, papežem, s Cerkvijo v celoti. Oglasili so se posebno skrajneži, pa naj bodo na levi ali na desni, tisti, ki žele imeti vse čisto novo in to takoj, in tisti, ki žele vse ohraniti staro.

Obojni so kritiki, ki sicer povedo marsikako bolečo resnico, a vendar navadno svojim govorjenjem ne zdravijo stvari in niso pozitivni graditelji novega časa. Dela po večini ne opravijo mnogo.

Pravi kritiki, ki s pozitivno kritiko in še bolj s pozitivnim delom res hočejo dobro Cerkvijo in svetu, so navadno skromni, tihi, ne obsojajo, ne ponižujejo, smpak obzirno kažejo na slabosti ter predlagajo tudi izboljšave ter se istočasno trudijo,

da bi sami v svojem okolju ustvarili boljše razmere. Le taki "kritiki", ki niso več kritiki v navadnem pomenu besede, so tisti, ki grade boljši svet.

Mladi so že po svoji naravi nagnjeni h kritiki in obsojanju. Zato je v njih res treba veliko značajne moči, dobrote in modrosti, da se ne uvrste med nergače in nezadovoljneže v iskanju novega, ko navadno niti ne slutijo, kaj naj bi tisto "novo" bilo.

Če jih vodi ljubezen do Cerkve in do človeka, se bodo uvrstili v rod, ki bo v nekaj desetletjih oblikoval resnično boljši svet.

— ★ —

Sodjevo knjigo LEPO JE BITI MLAD lahko dobite na naslednjih naslovih:

P. Valerijan Jenko, 311 Merrylands Road, Merrylands 2160

Slovenske sestre, 4 Cameron St, Kew, 3101

Mr. Franc Vrabec, Assumption College, Kilmore, Vic. 3601

CENA knjige je \$2, poštnina morda 35 centov. Prav iskreno jo vsem priporočamo.

LURŠKI MARIJI ZA 11. FEBRUAR

Vladimir Kos, Tokio

Kot sneg, ki pada v Arači-Jama,
bila si bela, bila si sveta.
kot luč v tej zimi v meglj praznini,
v glasu trdoti, v srca goloti —
si zmeraj ljuba, Marija Lurda.

Kot sneg, ki pada, s teh zvezdic: Hvala!
Kot luč, ki greje, da noč se smeje,
tako si dobra z vodo potoka,
s potčki muke na skalah duše.
Tako si blizu, tako, Marija!

MARIJAN MAROLT, znani umetnosti zgodovinar in pisatelj, je umrl v Buenos Airesu 11. jan. letos. Pogreb je bil že drugi dan. Rajni je bil doma z Vrhnike, pred leti smo radi brali njegovo povestno knjigo: Zori, noč vesela! V emigraciji je bil eden najbolj priznanih kulturnih delavcev. Podrobnosti o njegovem slovesu od sveta nam še niso znane.

TITO O DEMOKRACIJI. Dne. 20. dec. 1971 je lito izjavil: Že stokrat sem rekel, da je demokracija samo za tiste, ki gredo po poti socializma, ki so za ustvarjanje socialistične samoupravne družbe, kot je naša. Za tiste, ki so proti temu, pa demokracija ne velja.

POTOLČENI KRAMOH

Lovro Kuhar

V NAŠEM KRAJU JE GRDA ŠEGA, da si ljudje radi dajejo priimke. Zameshljive, poniževalne, sramotilne in včasih tudi čisto neumne priimke. Včasih so taki priimki zelo duhoviti, včasih pa so neumni in brezsmiselni.

Priimke smo si začeli dajati že v šoli, ko smo bili še čisto majhni. Kdo ve, zakaj smo to delali. Ti priimki so se potem držali ljudi tja do groba. Pravo ime se je pozabilo in veljal je le priimek.

Spominjam se majhnega dečka, ki je bil moje starosti in s katerim sva vsa leta hodila skupaj v šolo. Bil je sirota brez staršev in za rejenca pri nekem bogatem kmetu. Bil je čisto majhen kakor krogla in čisto bel. Imel je bele lase, bele obrvi, belo kožo, in ker je nosil tudi hodno obleko, ki je bila bela, kadar je bila oprana, je bil deček podoben kepi snega. Njegova bela podoba mi je zrasla s prvimi spomini moje mladosti.

S temi prvimi spomini pa je zrastel tudi njegov priimek, čuden, nerazumljiv priimek. Rekli smo mu: Potolčeni kramoh. Navzlic nerazumljivosti tega priimka smo ga vsi klicali tako. Vedeli smo le toliko, da je v tem priimku nekaj posmehljivega in žaljivega. Poudarek priimka je bil na besedi kramoh, ki je pomenila nekaj tujega, nekaj hudega, kar bi utegnili biti v zvezi s hudobnim duhom. Prva beseda Potolčeni je bila najbrž v zvezi z njegovo majhno, zgrbljeno postavo.

Deček je bil na svoj priimek zelo hud. Čudno pa je bilo, da je bil kljub svoji neznatnosti tako hud in da so se ga bali veliko močnejši tovariši. Edino mene se je bal v razredu, vsem drugim pa je bil kos. Kadar je čul svoj priimek, se je zmerom stresel, ko da bi pogoltnil kako kost. Glasno in javno se proti priimku nikdar ni pritoževal, le gorje tistemu, ki ga je tako imenoval. Po cele dneve je oprezal, da ga je dobil v svoje pesti in ga premlatil.

Kadar smo se igrali "piške in jastreba", je bil navadno za jastreba. Če ga je kaka piška izzvala z njegovim priimkom, jo je gonil tako dolgo, da jo je ujel in potem jo je včasih tako premikastil, da je začela vpiti na pomoč. Prav zato, ker so šolarski tovariši vedeli, da ga priimek tako boli, so ga še huje izzivali.

Nekoč je bil zopet za jastreba. Jaz sem bil piška in lovil me je ob potočku, ki je tekkel med jelševjem. Pri tem sva se počasi oddaljevala od drugih tovarišev. Imel sem dolge noge in mi ni bilo nič skočiti čez potok, medtem ko on tega ni mogel, in kadar se je pognal čez vodo, je navadno štrbunknil vanjo. Takrat sem se mu na ves glas režal, kar ga je še huje jezilo.

"Šleka pac!" sem vpil z druge strani potoka. To je bila otroška psovka, ki ga je zelo bolela.

Tedaj se je beli deček ves srdit zagnal čez vodo, se skobacal na drugi breg in skoraj bi me bil dobil, ako bi jaz ne bil urno odskočil in se zopet zagnal nazaj na drugi breg potoka. Njegova urnost me je naravnost zastrašila. Tedaj sem zavpil proti njemu:

"Potolčeni kramoh, skoči na ta breg, če moreš!" In še nekajkrat sem ponovil:

"Potolčeni kramoh, Potolčeni kramoh!"

V mojih besedah je bilo takrat gotovo več zlobnosti kakor pa razposajenosti. To je čutila tudi bela kepa na onem bregu. Nenadoma se je ta kepa zaustavila za neko jelšo in se nehala poganjati za menoj. Široki rokavi njegove hodne obleke so nehali mahedrati v zraku.

"Skoči, Potolčeni kramoh!" sem še enkrat zaklical, čez vodo.

Toda bela kepa se tudi zdaj ni premaknila. Občepela je za neko jelšo in beli obraz je bil skrit za grmovjem, da ga nisem mogel natančno videti. Bilo je podoba, ko da si je izvil nogo ali se zbodel na kakem železju. Tedaj me je zaskrbelo.

"Kaj pa ti je?" sem zaklical sočutno na oni breg.

Toda tudi zdaj ni bilo nobenega odgovora z one strani.

Zdaj nisem več vzdražal, ampak sem skočil na drugi breg in pristopil k beli kepi ter rekel:

"Cencelj, kaj pa ti je?" Poklical sem ga s pravim imenom.

Doli za potokom se je krič najinih tovarišev zmerom bolj oddaljeval in bila sva čisto sama.

Tedaj je beli deček dvignil obraz k meni. Videl sem, da so njegove oči polne bledih solza in da me te oči presunjeno gledajo. Potem sem zaslišal njegov poltihi glas:

"Zakaj mi tudi ti praviš Potolčeni kramoh...?"

Njegov glas je bil trpek, kakršen še nikoli ni prišel iz njegovih ust. Ni bil podoben ne glasu prošnje, ne molitve, ne kletve. Slišal sem pa iz njega še neki drug prizvok. Zdelo se mi je, da je rekel:

(Konec str. 31)

APOSTOLSKA DELA

Napisal evangelist sv. Luka

PETER REŠEN IZ JEČE

Tisto noč, ko ga je Herod hotel privedi pred ljudstvo, je Peter, vklenjen v dve verigi, spal med dvema vojakoma in stražniki so ječo stražili pred vrati. In glej, vstopil je Gospodov angel in luč je zasvetila v ječi. Udaril je Petra v bok, ga zbudil in rekel: "Hitro vstani!" In verige so mu padle z rok.

Nato mu je angel rekel: "Opaši se in podveži si obutev!" Storil je tako. In mu je rekel: "Ogrni si plašč in pojdi za menoj!"

Odpravil se je in šel z njim, pa ni vedel, da je res, kar se je po angelu godilo, ampak je mislil, da vidi prikazen.

Šla sta mimo prve in druge straže in prišla do železnih vrat, ki drže v mesto: ta so se jima sama od sebe odprla. Ko sta prišla ven in prehodila eno ulico, je angel naenkrat izginil. Tedaj se je Peter zavedel in rekel: "Zdaj zares vem, da je Gospod poslal svojega angela in me otel iz Herodove roke in od vsega, kar je judovsko ljudstvo pričakovalo."

PETER SPET MED SVOJIMI

Ko se je razgledal, je prišel do hiše Marije, matere Janeza s priimkom Marko, kjer je bilo mnogo zbranih in so molili. Potrkal je na večna vrata in prišla je poslušat dekle, po imenu Roda. Ko je spoznala Petrov glas, od veselja vrat ni odprla, ampak je stekla noter in sporočila, da stoji Peter pred vrati. Ti so ji pa rekli: "Meša se ti." Toda ona je trdila, da je tako. Tedaj so govorili: "Njegov angel je!"

Peter je pa še dalje trkal. Ko so odprli in ga zagledali, so ostrmeli. Z roko je dal znamenje, naj molče, in jim je pripovedoval, kako ga je Gospod rešil iz ječe. Rekel je tudi: "Sporočite to Jakobu in bratom!"

Potem je odšel in se napotil v drug kraj.

BOG POŠLJE SVOJEGA ANGELA

Čez veliko noč — to so "dnevi opresnikov" — je Peter tičal v ječi, verniki so pa vztrajno molili za njegovo rešitev. Niso pričakovali, še manj zahtevali, čudeža, kot se je zgodilo. Bog lahko usliši molitev na sto načinov, ki so vsaj na videz lahko čisto naravna pota. V primeru zaprtega Petra je na molitev odgovoril z očitnim čudežem. Morda je s tem hotel opozoriti spet na poseben pomen Petra v Cerkvi in na njegovo prvenstveno službo.

Tega se zaveda tudi evangelist Luka, ki nam čudežno Petrovo rešitev tako podrobno opisuje. Izredno ljubko je, kar nam Luka poroča o početju deklice z imenom Roda. Tako prijetna, čisto človeška zgodbica. Rekli bi: psihološko verjetna in utemenljena.

Iz splošne zgodovine vemo, da so bili za "stražo" v ječah vedno po štirje rimski vojaki. Četvorica se je menjavala vsake štiri ure. Jetnik je bil zvezan z dvema verigama in z vsako priklenjen na enega vojaka. Ta dva sta torej morala biti tik ob njem. Druga dva sta morala sražiti pred celico na hodniku. To sta bili torej "prva in druga straža".

V HIŠI MARKOVE MATERE

Janez s priimkom Marko je brez dvoma poznejši evangelist, pisatelj drugega od štirih evangelijev. Trenutno še stanuje pri materi Mariji v njeni jeruzalemski hiši, pa ga že ob koncu naslednjega poglavja spet srečamo — to pot v družbi apostolov Barnabba in Savla-Pavla, ki sta ga "presadila" iz jeruzalemske cerkve v antiohijsko.

Da verniki za svojo molitev Petru v prid niso pričakovali takega čudeža, se vidi iz tega, kako so sprejeli Rodine besede, da Peter čaka pred vrati. Šele ko je Peter sam vse razložil, so verjeli.

Nato je "šel Peter v drug kraj", piše Luka. Moral se je umakniti iz dežele zaradi Heroda, ki bi ga rad spet zgrabil. Previdno zamolči Luka ime tistega "kraja", da ne bi Petrovega bivališča izdal. Morda pa res tudi sam še ni vedel, kje je Peter, ko je to pisal. Verjetno je šel Peter v Rim že tistokrat. Jeruzalem je pa spet obiskal vsaj enkrat, kakor bomo brali.

ŽALOSTEN HERODOV KONEC

Ko se je zdanilo, so bili vojaki silno razburjeni: kaj neki se je s Petrom zgodilo? Herod ga je iskal; ker ga ni našel, je zaslísal straže in jih velel usmrtiti. Nato je pa odšel iz Judeje v Cezarejo in tam ostal.

Bil je pa v hudi jezi s Tirci in Sidonci, toda ti so prišli skupno k njemu in, ko so pridobili kraljevega komornika Blasta, so prosili miru, kajti njihova dežela je dobivala živež iz kraljevine. Določene dne si je Herod oblekel kraljevsko obleko, sedel na prestol in jim govoril, ljudstvo pa mu je vzklikalo: "Božji glas je to in ne človeški."

Pri tej priči pa ga je Gospodov angel udaril, ker ni dal časti Bogu: razjedli so ga črvi in je izdihnil.

Božja beseda pa je rasla in se vedno bolj širila.

Ko sta Barnaba in Savel opravila svojo službo, sta se iz Jeruzalema vrnila in s seboj privedla Janeza s priimkom Marko.

PAVEL IN BARNABA MED POGANE

V antiohijski cerkvi so bili kot preroki in učitelji: Barnaba in Simeon, ki se je imenoval Niger, in Lucij iz Cirene in Manahan, ki je bil vzgojen skupaj s Herodom, četrtim oblastnikom, in Savel.

Ko so opravljali Gospodovo službo in se postili, jim je Sveti Duh govoril: "Oddelite mi Barnaba in Savla za delo, za katero sem ju poklical."

Tedaj so se postili in molili, nanju položili roke in ju odpustili.

HEROD — SMRTNO KAZNOVAN

Kralj Herod je imel svoj vladarski sedež redno v Cezareji, le za posebne prilike je odhajal za nekaj časa v druga mesta. Čez velikonočne praznike navadno v Jeruzalem. Strašno ga je jezilo, da se mu je Peter tako lepo izmuznil. Vojaške straže je dal pomoriti. Zanimivo bi bilo vedeti, kako so se siromaki opravičevali, seveda zaman. Tega nam Luka ne pove, verjetno tudi sam ni vedel.

Vsa tri mesta: Cezareja, Tír in Sidon so ob morju in imajo važna ladijska pristanišča. S trgovskega in sploh gospodarskega vidika so si bila ta mesta hudi tekmeči. Luka tukaj poroča o nekaki poravnsvi, ko sta Tír in Sidon spoznala, da nista kos močnemu Herodu. Ta si je pa v svojem napihnjem zmagovalstvu privoščil nenavaden prizor. Ob neki proslavi cesarja Klavdija se je našaril po kraljevsko in se dal kar po cesarsko častiti. Ljudstvo mu je dajalo skoraj božjo čast, najbrž iz hinavščine, ali pa zapeljano po priganjačih.

Sledil je njegov žalostni konec . . .

ZAČETEK APOSTOLSKIH POTOVANJ

Cerkev v Antiohiji se je kar naprej krepko razvijala. Luka nam navaja nekaj imen cerkvenih voditeljev. Barnaba je na prvem mestu, na zadnjem Savel. Prav Barnaba je pa bil tisti, ki je na vsak način hotel imeti Savla v Antiohiji, šel ga je iskat v Tarz in ga pripeljal s seboj. Po kakem letu skupnega dela sta bila tako povezana, da so ju po navdihu Svetega Duha poslali evangelij oznanjat — čez morje.

ŠIMNOV LIPE

Povest. Napisala Krista Hafner

Risbe: Maksim Gaspari.

1. Na semnju

KO JE BIL ŠIMNOV LIPE z Otoka star dvanajst let, ga je oče vzel prvič s seboj v Kranj. Bilo je v zgodnji pomladi, na Gregorjevo, takrat se ptički ženijo. Gregorjev semenj je eden najvažnejših semnjev v Kranju. Lipe se je že vso zimo veselil nanj. Že dolge tedne je pripovedoval svoji družini, županovemu Lojzku in Čepunovi Metki, kaj vse bo tam videl in kaj vse jima bo s semnja prinesel. Zadnji hip pa bi se mu bilo skoraj vse podrlo. Lipetova mati se je uprla, da bi sinko šel z očetom na daljno pot. Takrat bi se bila Lipetova oče in mati skoraj sprla zaradi tega.

"Ne, fanta ne pustim na semenj samega in tako daleč," je govorila mati Lucija.

"Sto zlomkov," se je raztogotil oče Gropa, "mar pojde fant sam, če pojde z menoj? Ali sem jaz nič? Seveda . . ."

"Ne, ne, saj ne mislim tako," mu je ssegia mati hitro v besedo, "seveda ne pojde sam. Toda na semnju bo moral biti sam. S teboj vendar ne bo mogel biti, ko boš za živino barantal. In pa: sam veš, kako je na semnju. Družčina te zvabi v gostilno in pred polnočjo te gotovo ne bo domov. Mar naj se fant že zdaj privadi prijančevanju in ponočevanju."

"Hudirja," je zdaj zarohnel oče Gropa, "mar mi hočeš očitati pijančevanje? Ali mi zavidáš tisti kozarček pijače, ki ga moram včasih spiti? Saj ga ne nalašč. Toda posel je posel in pri našem poslu brez pijače ne gre. Zmešetarjeno kupčijo je treba zeliti, sicer ne drži."

"Vidiš, sam si priznal. Tudi jutri ne bo brez pijače. Res storiš bolje, če fanta ne jemlješ s seboj."

"To so same ženske marnje. Fant ima dvanajst let in se mora počasi privaditi poslu, če naj ga nekoč po meni prevzame."

"O sveti Bog!" se je zgrozila mati Lucija. "Saj vendar ne misliš, da bi tudi Lipe šel za mešetarja!"

"Seveda mislim", je odgovoril oče Gropa. "To je lep poklic. Veliko se zasluži. In brez težave." iz Stražišča in Bitnja imajo najbližje in so v Kranju že kar doma. Povsod pa boš srečal tudi Žabni-

čanke, o katerih trdijo zlobni jeziki, da so najbolj sivne.

"Še več se pa zapravi. Sam veš, kako nam posestvo propada, odkar si začel po semnjih pohajati. Gropa, lepo te prosim, prenehaj s tem poslom. In Lipeta jutri ne jemlji s seboj!"

"Če sem mu pa obljubil! Fant se je vso zimo veselil in zdaj naj bi mu to veselje snedel! Kakor sem rekel, tako ostane: fant pojde z menoj!"

Mati se je morala vdati in tako je bilo sklenjeno, da pojde Šimnov Lipe drugega dne na Gregorjev semenj v Kranj.

Ali ste že kdaj bili na semnju v Kranju, dragi moji? To vam je življenje, vrvenje, prerivanje, kričanje in vpitje! Tu lahko vidiš vse in kupiš vse, seveda če imaš kaj cvenka v žepu. Kmetice prihajajo sem iz vse okolice, bližnje in daljne, da tam prodajo svoje pridelke: one iz šenčurja, Visokega in daljnih Cerkelj; pa iz Zasavja, iz Mavčič, Jame, Hrastja in Čirčič; tiste iz tržiške doline, iz Nakeljna, iz Dupelj in Križev; seveda jih ne manjka izpod Jošta, iz Besnice in Gorenje Save. One

V dolgih vrstah stoje razvrščene po trgu, vsaka ima pred seboj jerbas, košaro, vrečo, kurnik; in vsaka glasno ponuja in hvali svoje blago in je vesela, če sama kaj prodaja, in zavidna, če se sosedji posreči dobra kupčija.

In kaj vse prodajajo! Joj, če bi mogli vse videti! Spomladi se skušajo, katera bo imela prej solato ali prve zeljne sadike, ali katera bo najdalje postregla s sočnimi jabolki. V prvem poletju se skušajo z zgodnjim krompirčkom, fižolčkom in kumaricami, jeseni morejo tekmovati le še s kako-vostjo: katera ima boljša jabolka in debelejšje ko-

koši. Vsak čas pa dobiš na trgu dovolj jajc, sladke smetane, okusnih sirčkov in lepega rumenega masla. Ta ali ona vam ponuja golobčke; kakšen fant pripelje celo svoje ljube zajčke na semenj.

Morda pa vas bodo bolj zanimali sejmarji s pisanimi stojnicami? Tam je čudovitih stvari na kupce. Čevlji taki in taki in blago vsake vrste, da sami ne veste, katero bi si izbrali, če vam ravno oče in mati kupujeta hlače za zimo ali krilce za pomlad. In pa slaščice, to, to! Saj se vam sline cede v ustih, če samo mimo ene stojnice greste, pa jih je dolga vrsta, vsaka slajša od prejšnje. Medeni kolački, sladke napolitanke, turški med, kisli bonbončki in kaj vem še, kako se vsem tem dobrotam pravi. Hočesi ali ne, roka ti kar sama seže v žep in ga preišče, če vendarle kje ne najde boreža, da si privoščiš zanj vsaj najskromnejšo dobroto.

Lipe je začuden hodil po trgu gor in dol. Sveti Bog, to ti je življenje in to so ti dobrote! Kaj takega še živ dan ni videl. Saj je bil že na nekaterih semnjih, v Lescah na primer lani, tudi na božji poti na Brezjah je bil že večkrat. Tudi tam so lepi štanti, ali kaj takega kakor tukaj pa še ne. To bo lahko doma pripovedoval Lijzku in Metki in še vsem drugim otrokom, kaj je videl. Le zakaj se je mati tako branila pustiti ga z očetom? Ali mu res tega ne privoščiš? Ampak oče — ta ga ima rad! Saj pa takega, kot je njegov oče, tudi ni. Kako veselo so ga zjutraj pozdravili znanci in prijatelji, ko sta sredi procesije vozov in vozičkov in živine in sejmarjev privozila k Jahaču na dvorišče. Kako so mu stiskali roke! In ko sta potem skupaj prišla na živinski trg, koliko ljudi je bilo koj okoli nje! Še Lipeta so zaradi očeta hvalili, kakšen korenjak je že. O, na svetu je zares lepo!

Ustavil se je Lipe pred dobro založeno stojnico sredi trga. Z očmi je izbiral, kaj bi kupil. Brez "odpustkov" ne sme domov, — Metki je obljubil meden štrukelj, Jošku konjička, takega, ki zadaj piska. Mame ne sme pozabiti, pa se sebe seveda tudi ne.

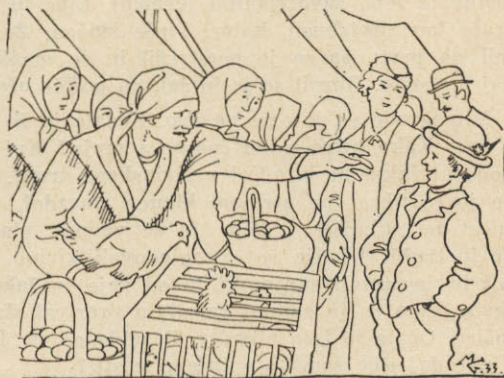
Segel je v žep in otipal srebrni desetak, ki mu ga je mama zjutraj pred odhodom zavila v robec in stisnila v žep. "Za odpustke", mu je rekla, ko ga je spremljala na voz. "Pazi, da ne izgubiš . . . In še na očeta pazi," je dodala čez hip, "in nase seveda tudi. Saj ne boš pil, Lipe, kaj ne, da ne? Obljubi mi, fant moj!"

Lipe ji je seveda obljubil, kaj bi ne? Mar je njemu pijača! Ampak vseeno ga ima tudi mati rada, ne samo oče. In še kako rada ga ima! Dese-tak mu je dala in solzne oči je imela, ko ga je križala ob slovesu. Lipe ni vedel, zakaj je mati jokala, ko je odhajal na semenj . . . no, pa ženske so že take. Za vsako reč se cmerijo. Oče vedno tako pravi.

Izvekel je iz žepa pisani robec in razvezal debeli voz. Srebrni novc se mu je zableščal na roki. Nabral si je poln robec slaščic, na štrukelj in na konjička ni pozabil — in še mu je ostalo za karte, za tiste, ki se jim pravi Črni Peter in jih je opazil v izložbi trgovine Ilirija. To se bodo doma gnetli okoli njega, ko jim bo kazal karte!

Kar glasno bi bil zavriskal, tako je bil vesel. Pogledal je na farni zvonik, koliko je ura. Enajst je kazalo. Enajst? Kaj bi še zdaj? Očeta še ne kaže iti iskat na živinski trg. Pred poldnem ne bo imel časa, mu je naročal, ko se je zjutraj od nje-ga poslavljaj in mu kazal, kod naj hodi, da se ne bo izgubil. Še enkrat je prehodil ves trg in se ustavil na gornjem koncu, kjer je bil vrišč najglasnejši. Tam je stala pred svojim kurnikom zajetna kmetica, Grogcova Buna iz Žabnice, in je na vse grlo ponujala mestni gospé tolsto kokoško. "Kupite, gospa", je hitela z vso vnemo, "kupite tole putko. Ne veste, kako je pridna, en dan ne znese, en dan pa ne."

"Hihihi, en dan ne znese, en dan pa ne", je bušnil Lipe, ki je stal poleg nje, v glasen krohot. Za njim se je smejala in krohotala vsa okolica; gospa, ki ji je Buna ponujala putko, se je kar lomila od smeha.

Buna je spoznala, kako nerodna ji je ušla iz ust. Divja se je spravila nad Lipeta. "Smrkavec nemarni, se boš ti iz poštenih ljudi norca delal!" In stegnila je roko, da bi mu navila ušesa. Pozabila pa je, da drži v roki kokoško. Seveda je putka veselo zakokodajskala, ko je začutila, da je prosta, in je odrfotala po trgu sredi med jerbasi in košarami. Buna pa vsa nesrečna za njo. Bog ve, če bi jo bila še dobila nazaj, da je ni ujel sam mestni policaj in jo izročil Buni. Neki kmetici pa je nesrečna putka prevrnila lonček smetane in gospod policaj je zahteval, da mora Buna plačati

zanj celega kovača. Pomislite! Buna je kar pihala od nejevolje. Toda braniti se ni mogla. Jezna je odštela tistih deset dinarjev, potem pa je pobrala svoj jerbas, še enkrat zamahnila na Lipeta in jo odkurila na drug konec trga, kjer se je kmalu znova zaslíšal njen glas, ko je drugim gospodinjam ponujala svojo putko.

"No, fant, to si izvrstno naredil", je rekla neka kmetica, ki je imela svoj jerbas poleg Buninega. "Dokler je ona tu, me druge sploh ne moremo prodajati, vse nas prevpije. Na! — In stlačila mu je v žep polno pest suhih hrušk.

Lipe se je zadovoljen smejal. Tako lahko še nikoli ni nobene stvari zaslužil. Začel je glodati trde hruške in se napotil na drug konec trga. Spomnil se je bil očetove obljube, da mu na semnju kupi bič. Pravi, resnični bič! Ne takega iz palice in vrvice, kakršne si je sam delal na paši, ampak pravega, da bi z njim lahko pokal po vasi, kadar bo vozil. Seveda imajo doma že prav lep bič. Ampak ta je očetov in ga Lipe ne sme rabiti. Zato mu je oče obljubil, da mu bo zdaj na semnju kupil novega, prav samo zanj. Potem bo pa Lipe zares cel fant in pol.

Urno je stopal po trgu in si ogledoval trgovine. Pred neko trgovino je opazil pred vrati debel sveženj samih bičev. Bili so beli, rdeči, pisani bičevniki z lepo zavozljanimi jermeni. Lipe bi jih najraje kar preizkusil, kateri lepše žvižga. Že je stopil na prag, pa se je prestrašil in se umaknil nazaj na cesto. Obrnil se je in šel, da poišče očeta.

Mimogrede se je ozrl na uro. Kazala je že na pol ene. Kako hitro mine čas na semnju! Kaj če ga oče ni čakal in je odšel z živinskega trga? Jadrno jo je ubral po strmem klancu navzdol, naravnost na sejmišče. Tam je še vedno vladal hrup in trušč. Ljudje so si ogledovali živino, jo tipali in barantali zanjo, ki je od žeje in lakote mukala. Lipe se je zaman oziral in prerival skozi množice. Očeta ni bilo nikoder. Zazeblo ga je. Kje naj ga zdaj išče sam — v tujem mestu?

Zadrknil je na tla ob debelem drogu in cula mu je padla iz roke. Nič več se ni mogel zadrževati, glasno je zavekal.

Postaven kmet z bičem v roki ga je opazil. "Kaj se pa dereš, fant, kot bi te živega iz kože devali? Pravi hlapec si že, pa se smeriš kot bi še v zibelki ležal," ga je ogovoril s hripavim glasom.

Lipe je odtrgal mokre roke z obraza, pogledal kmeta in sunkoma iztisnil: "Oče . . ."

"Kaj, očeta si izgubil, a? Haha! Tak fant, pa se smeri, ker je očeta izgubil. Zakaj se mu pa nisi za hlače držal? A? Si pa že za lectom in baloni letal. Poznam take tiče. Čigav pa si, a?"

"Šimnov z Otoka", je v strahu povedal Lipe.

"Šimnov z Otoka, a? Tistega mešetarja, ki so ga vsi semnji polni in ga poznajo vse gostilne širrom po Gorenjski? Piznam možaka. Podobno mu je. Sam gre pit, fanta pa pusti, da ga zbežan išče po svetu. Toda ne boj se. Kako ti je pa ime, a?"

"Lipe."

"No, nič se ne boj, Lipe, očeta bova že našla, šimna z Otoka ne izgubiš tako lahko. Nekaj gostiln bova obrala, pa ga bova našla. Kar z menoj, Lipe!"

Lipe si je kar z rokavom obrisal solzne oči. "Ne!" je rekl, "ga bom že sam našel." Pobral je culo in izginil v množici. Sam nase je bil jezen. Kako da se ni sam domislil, kje bi očeta iskal? Le zakaj se je smeril, da mu je zdaj tak tuj sejmarski očeta za pijanca ozmerjal?

Še ozrl se ni več za kmetom. Napotil se je po klancu navzgor, da poišče gostilno pri Jahaču. Tam sta se bila zjutraj z očetom ustavila. Sredi klanca mu je zmanjkalo sape, tako se je gnal. Ustavil se je za hip, da se odahne.

"Pa vseeno", je pomislil, "kaj pa, če ima tujec prav? Zakaj mu je mati zjutraj tako naročevala, naj ne pije? In da naj pazi na očeta?"

Stopil je hitreje. Pred Jahačem se je ustavil. Glasen vrišč se je slišal iz gostilne. Harmonika je igrala na gramofonu. Vmes so peli hripavi moški glasovi pijano pesem.

2. V gostilni

PLAŠNO JE VSTOPIL V VEŽO. Natakariča, vsa obložena s kozarci in steklenicami, mu je pri-tekla nasproti.

"Ali je oče notri?" ji je zastavil pot.

"A, ti si, Šimnov z Otoka," ga je prepoznalo dekle, ki ga je že zjutraj videla. "Seveda je! Kar vstopi!"

Lipe je zbral ves pogum, kar ga je bilo v njem. Pa ga ni bilo malo, vsaj doma na Otoku ne. Tam se ga je bala vsa otročad. Zdaj pa mu je njegovo junaštvo komaj zadostovalo, da se je boječe splazil za natakaričo v gostilno.

Pri vratih je obstal. Zrak v privnici je bil za-tohel, poln dima in prahu. Kakor skozi meglo je gledal in ni razločil ničesar. Oče je bil prvi, ki ga je opazil.

"Lipe", je rekel in stopil izza mize ponj. "Prav, da si prišel. Ravno sem mislil, da moram pote."

Lipe se je ustavil sredi sobe in ni maral dalje. "Domov pojdiva!" je rekel odločno.

"Domov?" ga je zateglo vprašal oče. "Saj še nič jedel nisi. Ali nisi lačen?"

Tisto že, seveda je bil lačen. In duh po pečeni ki je tako vabil. Hotel je za očetom k mizi, pa se je mahoma domislil.

"Kaj pa bič?"

Oče se je veselo zasmel in potrepal Lipeta po rami. "Nič se ne boj, Lipe. Sam sem že mislil nate. Na, tu imaš bič!"

Na klopi pod mizo je pobral lep rdeč bičevnik s številnimi vozli in ga dal Lipetu, ki ga je veselo vzel v roke. Kar onemel je od sreče. Najraje bi ga bil kar na mestu, tu sredi gostilne, preizkusil, kako žvižga. Zdaj je bila pozabljena mati doma in njeni nauki. Kaj bo pazil na očeta, ko sam ve, kako je treba. In pa tisti kmet, ki pravi, da je oče pijanec! Mar je zdaj kaj pijan? Da bi ga le videla, kako ga vsi poslušajo in se okoli njega drenjajo.

Usedel se je poleg očeta, skrbno stisnil bič med kolena in pričel jesti. Kosilo mu je šlo v slast. Lačen je bil in pa: pri tuji mizi vsaka reč bolje tekne ko doma.

Hitro je pospravil krožnik pa hotel ven.

"Kam pa?" ga je ustavil oče.

"Na dvorišče. Bič preizkusit, kako žvižga."

"To boš še lahko storil", ga je zavrnil visok možak, ki je sedel poleg očeta. "Vse leto boš imel dosti časa za bič. Saj še nič pil nisi. Danes pijemo likof za moj denar."

"Ne bom pil," je odločno odgovoril Lipe. Spomnil se je matere in njenih opominov.

"Kaaaaj? Ne boš pil?" mu je zateglo ugovarjal možakar. "He, Gropa, kakšnega fanta pa imaš? Tak junak je na zunan, da bi ga bil še jaz za sina vesel, pa ne pije. Pa ne, da se ti je izneveril, kaj, Gropa?"

Lipetu je bil mož nevščen. Hotel mu je izviti roko, pa trde pesti so ga držale kot klešče. "Domov pojdiva!" je trmasto rekel očetu.

"O, kaj še! Ne boš se mi izmuznil. fant, meni že ne!" ga je držal sejmar. "Seveda, bič je dobil in najedel se je, negodé, zdaj bi pa domov. Pa ne materi za krilo, kaj? Malo prevelik se mi zdiš za kaj takega."

Mož je bil pijan. Trdo je posadil Lipeta na klop in se sam sesedel poleg njega. Natočil mu je poln kozarec. "Na, zdaj pa pokaži, če je kaj fanta v tebi!"

Vsi sejmarji okoli so se smejali. Bodrili so Lipčeta, naj pije. Naj pokaže temu gobezdaču, kaj premore Šimnov Lipe z Otoka.

Lipe se je trmasto držal svojega. Odmaknil je kozarec in se našobil. Trdno je prijel culo s piškoti v eno roko, v drugo pa bič, in hotel na novo vstati. Vsa družba se je divje zakrohotala.

Misli, January - February, 1972

"Ha, ha, zdaj bomo videli, kdo bo zmagal, veliki ali mali Šimen z Otoka," so se režali. "Liter vina stavim, Gropa, da bo fant zmagal," se je drl spet prvi sejmar.

"Dva, da ne bo," je posegel vmes drugi. "Gropa mora še likof piti, kupčija še ne drži, kam bi zadaj?"

Gropa je bil ravno toliko pijan, da je bil ves mehak in ginjen. Takrat je znal govoriti lepo in sladko, da se mu nikdo ni mogel ustavljati.

"Le kar potrpi, Lipe," je rekel mehko, "saj pojdeva takoj. Samo tole kupčijo moramo še zaliti. Pokaži, da si fant in ne delaj mi sramote. Če si hotel z menoj na semenj, moraš tudi z menoj držati. Če ga kozarec spiješ, še ne boš pijan. Ali naj mar ljudje govore, da je moj sin šleva?"

Kakor očitek in prošnja hkrati so zvenele besede. Lipe se jim ni mogel ustavljati. Kadar je oče tako mehko in milo govoril, se mu Lipe nikoli ni mogel upreti. Nekaj silnega je bilo takrat v njem, da bi šel do konca sveta, če bi oče tako hotel.

Pohlevno se je usedel na klop. Vzel je poln kozarec v roko in ga nagnil. Grenko se je nakremžil, ko mu je tekla pijača po grlu. Ni bil vajejen piti.

Odložil je kozarec in pogledal očeta. Zopet je videl oni pogled in prošnjo. Ali bo res šleva in bojazljivec, če ne izpija? Ali bo res delal očetu sramoto?

Znova je prijel kozarec. Čutil je, da ga vsi gledajo. Vsi ti napol pijani možje, ki so sedeli v zatohli sobi, v dimu in smradu pri politih mizi, vsi so gledali zdaj tega mladega fanta, kaj bo storil. . . . Ali bo rešil svojemu očetu čast? Ali se bo pokazal, da je pravi sin Šimna z Otoka, ki je bil glavni junak pijanih omizij, ki je vedno radodarno dajal za pijačo in se ji sam nikoli ni odrekel? Tem ljudem je bila čast nekaj posebnega. Morda je imel vsak med njimi o tem svoje mnenje, kadar je bil trezen. Toda zdaj so bili vsi pijani in zdaj je bil junak tisti, ki se ni ustavljal polnemu kozarcu.

Zabavala jih je igra z mladim fantom. Marsikateri izmed njih si je morda na tihem mislil, da svojega sina ne bi rad gledal na Lipetovem mestu. Toda sram ga je bilo to glasno povedati.

Lipeta je pozornost zbegala. Kar v dušku je izpraznil kozarec. Preplašen ga je odložil in se ozrl naokoli. Rešil je čast sebi in očetu. Kdaj bo ta drhal zadovoljna in mu dala mir?

Divje vpitje je pozdravljalo njegovo početje. Ploskali so mu, ga hvalili in pili na njegovo zdravje.

"Stavo sem izgubil," je tulil eden pivcev. "Pepca, liter na mizo. Vdam se, Grogga, tvoj Lipe je fant od fare!"

"Jabolko ne pade daleč od drevesa", se je režal drugi.

"Kakoršen oče, tak sin!" je kričal tretji. Družba je bila razigrana. Po vrsti so napivali šimnu, ker ima takega imenitnega sina. Šimen jim je odzdravljaj, pil z vsakim posebej in trkal z njim. Nato so zapeli s hripavimi glasovi in Lipe je bil pozabljen.

Sedel je za mizo in sam ni vedel, kako mu je. Nekaj omotičnega mu je prevzelo telo in čute. Le to je vedel, da je storil nekaj posebnega, nekaj imenitnega, in da je oče ponosen nanj. Voljno mu je postalo pri duši in ko mu je nekdo znova napil, se ni več branil. Počasi je izpraznil tudi drugi kozarec.

Popoldan se mu je zdel dolg. Le v megli je še razložil obraze in glasove, ki so se režali okoli njega. Popevka mu je udarjala kot nejasen šum na ušesa. Za drugim kozarcem je izpraznil še tretjega. Takrat je šlo že na noč. Videl je nejasno, kako se je neki mož, ki je sedel daleč od njega v kotu, primaknil in mu odtegnil kozarec iz rok.

"Dosti imaš," je rekel.

Lipetu se je vse vrtelo v glavi. Zdelo se mu je, da ves svet pleše okoli njega. Soba je plesala pred njim, natakari Pepca je plesala, oče je plesal in pivci so plesali. Vse je plesalo. Le kam jih bo pripeljal ta divji ples? Saj se bodo vsi nekam prevrnili, sam ni vedel kam. Globoko, globoko . . .

Hotel se je iztrgati iz tega plesa. Zakrilil je z rokama. V glavi mu je kovalo kot s kladivom. Mrzel pot mu je stopil na čelo, zdelo se mu je, da bo umrl. Vstal je in hotel ven. Brez moči se je opotekel in se znova sesedel na klop. Teda j ga je prijel dvoja rok in nekdo ga je odpeljal ven iz dima in iz zatohle sobe.

Zunaj mu je nekoliko odleglo. Ozrl se je in videl nad seboj kosmat obraz.

"Ljudje so hujši ko živina," je mrmral mož. "Pa se jim revež ne smili, še živali bi se. Ampak to ti povem, fant, če boš nadaljeval, kot si nocoj začel, ne bo nikoli kaj prida iz tebe. Tvoj oče je dober človek, nič ne rečem, ampak slabič. Zapomni si: slabič!"

Pustil je Lipeta na dvorišču, sam pa se je vrnil v gostilno. Lipe je ostal sam. Bolečine so nekoliko pojenjale. Spoznal je, da je pijan. Spomnil se je matere in njenih besed. Grenko mu je bilo pri duši in samega sebe ga je bilo sram. Kako je držal, kar je tako samozavestno obljubil materi.

Izbruhnil je iz sebe kislo pijačo. Dolgo se je mučil. Potem mu je odleglo. Zavlekel se je na voz, položil poleg sebe culo s piškoti in bič — kmalu je zaspal.

Ko se je zbudil, je čutil, da se nekaj trese pod njim. Iskal je okoli sebe, se mukoma dvignil in videl, da se vozi. Oče je sedel spredaj na sedežu in kimal. Konj je vozil sam, dobro je poznal pot. Pozno v noč je voz pripeljal na domače dvorišče. Lipe je opazil, da v kuhinji še brli luč. Mati je bdela in čakala. Ves poparjen se je spravil z voza. Materi, ki je prišla z lučjo na dvorišče, je rekel, da je zaspan. Potuhnjeno je odšel mimo nje v hišo. Takoj se je slekel in legel v posteljo.

Mati je prišla za njim v sobo in se usedla poleg njegove postelje. Naslonila se mu je prav nad obraz. Začutila je duh po pijači, ki mu je udarjal iz ust. Zgrozila se je, rekla pa ni nič. Le pokrižala ga je na čelu, ugasnila luč in tiho odšla. Lipe ni mogel zaspati. Skozi priprta vrata je slišal, kako je mati tiho stopala po sosednji sobi. Čakala je očeta, ki je zunaj še spregal konja. Potem se mu je zdelo, da mati joče.

Čez čas so se odprla vrata. Oče je vstopil. "Zakaj še nisi šla spat?" je neprizajno vprašal.

"Pismo je prišlo. Od sodišča v Radovljici. Danes teden bo dražba. Grunt nam bodo prodali."

Lipe je slišal pridušeno očetvo kletvico in materin jok. Potem je zaspal.

Drugo jutro je bilo sonce že visoko na nebu, ko se je zbudil. Vsi udje so ga boleli. Klaverno truden in čemern se je splazil v kuhinjo. V kuhinji je našel mater, ki je snažila njegovo obleko. Opazil je, da ima objokane oči.

Še pozdravit se je ni upal, tiho je sedel na stol pri mizi. Kava mu ni dišala, usta mu je preprežala nevšečna ostudna slina. Rad bi vprašal mater, kako je s tistim pismom, o katerem je sinoči govorila očetu. Toda ni si upal. Jasno je čutil, da je mater hudo užalil. Kako veselo in ponosno ji

je bil obetal, da ne bo pil, in kako je držal obljubo? Fej te bodi! Najrajši bi samega sebe opljuval. Njegova obleka v materinih rokah je bila vsa blatna in povaljana. Res, kakor pravi pijanec!

Mati ni spregovorila besedice. Ni mu očitala, ni ga karala. Le objokane oči je imela. To je Lipeeta huje bolelo v duši ko najhujše besede. Vstal je in odšel iz hiše.

Poiskal je voz, s katerim sta se sinoči pripeljala z očetom. Zada v slami je našel culo z odpustki in novi bič. Vzel je culo, jo pregledal, pa zopet zavezal in vrgel na voz. Nato je vzel v roke bič, skušal zamahniti z njim, toda roka mu je omahnila. Položil ga je preko kolena in ga hotel zlomiti. Gibki bičevnik se je vdal, zlomil se ni. Tedaj ga je vzel znova v roko in odšel z njim za hlev. Tam se je vlegel v travo, položil bič poleg sebe, si naslonil glavo v dlani in pričel tiho ihteti.

(Dalje.)

LAŽNIVEC

(Armenska pravljica)

Nekoč je živel cesar. Ta cesar je dal po vsej deželi razglasiti tole novico:

"Pol cesarstva dobi tisti, ki si bo izmislil tako laž, da mu bo cesar rekel: To je pa laž!"

Pa se zgleda pri cesarju pastir in pravi:

"Moj oče ima tako gorjačo, da z njo seže do neba in zvezde meša".

"To pa res ni nič posebnega," odvrne cesar. "Moj ded ima pipo. En konec si vtakne v usta, z drugim pa gre k soncu po ogenj."

Pastir se je popraskal za ušesom in odšel.

Prišel je k cesarju krojač.

"Ne zameri, cesar," se je oglasil, "malo sem zakasnil. Včeraj je huda ura divjala in bliski so razparali nebo. Moral sem ga pošiti."

"Lepa reč! Ampak pošil si ga bolj slabo: davi je spet deževalo."

Tudi krojač je odšel praznih rok.

Pa je vstopil reven kmet z merico pod pazduho.

"Kaj bi rad?" ga je vprašal cesar osorno.

"Pri tebi imam v dobrem mero zlata, ponj sem prišel," je odvrnil kmet.

"Ti da imaš pri meni v dobrem mero zlata! To je grda laž!"

"Če je laž, pa mi daj pol cesarstva!"

"Ne, ne, res je!" se je cesar izvijal.

"No, če je res, tedaj mi pa nasuj mero zlata, cesarstva itak ne maram!"

In cesar mu je moral nasuti mero zlata.

POTOLČENI KRAMOH

(s str. 23)

"Zakaj me tudi ti zmerjaš za Potolčenega kramoha? Gotovo zato, ker sem velik, zapuščen sirotej..."

Čisto majhen, neboljen in skrčen je čepel za grmovjem. Njegova hodna obleka je bila pokrita z velikimi zaplatami, ki jih tja ni prišla materina, ampak neka tuja roka.

Tedaj se mi je močno zasmilil. V mojem srcu se je nekaj utrgalo in šele nato sem mu mogel stisniti roko in mu vroče reči:

"Cencelj, jaz ti nikoli več ne bom tako rekel."

Mogoče je prišlo to iz mene kakor prisega.

Mali beli deček me je pogledal z očmi, ki so bile polne nejevere. Dolgo je tako gledal v moj obraz. Ta ga je najbrž prepričal, da govorim resnico, da mi gre od srca, zato me je čez nekaj časa prijel za roko in dahnil s komaj slišnim glasom:

"Ali mi res ne boš nikoli več tako rekel?"

"Nikoli več, Cencelj!" sem ponovil še enkrat in zdaj mi je bilo mnogo lažje. Nato sem še hitro dostavil: "In če ti bo kdo še tako rekel, ga bom nabil; le verjemi mi."

Prijela sva se za roke in skupaj zapustila samotni kraj ter se tako pridružila tovarišem, ki so se igrali niže ob potoku. Med nama tedaj ni bilo nobene sence več.

Prenekateri tovariši je potem občutil moje pesiti, če je kdaj izustil priimek Potolčeni kramoh.

Ko so v Angliji prišli na vlado laburisti, je neki diplomat vprašal Churchilla, če bo vojska.

Churchill je odgovoril, da vojske ne bo, in je pojasnil: Veste, ko je bil Shinwell minister za premog, premoga ni bilo. Zdaj je on minister za vojsko, torej vojske ne bo.

— ★ —

Živinozdravnik je zbolel, poklicali so mu zdravnika. Bolnik mu je rekel: "Jaz svojih pacientov nič ne sprašujem, sam moram uganiti, kje in kaj jih boli. Tako vi napravite z mano, če ste zato-rej doktor".

Zdravnik je molčal in bolnika pregledal. Napisal mu je recept in pripis: "Če to ne bo pomagalo v sedmih dneh, ga morate ustreliti".

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

vas vabi na

KONCERT

Gostujejo pri nas

LOJZE SLAK

IN

FANTJE S PRAPROTNA

NAPOVEDOVALKA SLOVENSKA IGRALKA JANA OSOJNIKOVA

NEDELJA 27. FEBRUARJA OB 7.00 ZVEČER

AUBURN TOWN HALL

Po koncertu enourni odmor, ko bomo imeli priložnost spoznati se z nastopajočimi.

Sledi PLES ob SLAKOVI godbi!

Gostovanje Slakov po Avstraliji nam je pripravila Zveza Slovenskih društev v Avstraliji skupno s Slovensko Izseljensko Matico. Organizacija prvega koncerta v Sydney-u je bila zaupana našemu društvu.

Pridite v čim večjem številu in pripeljite svoje avstralske in druge prijatelje na to edinstveno priložnost postaviti se pred tukajšnjo javnostjo.

Naredimo Slakovo gostovanje po Avstraliji kar se da uspešno, koncert v Sydney-u pa nepozaben doživljaj.

Cene vstopnic:

Koncert — \$ 5, \$ 4 in \$ 3 za odrasle, in polovična cena za otroke med 5. in 16. letom.

Ples — \$ 2 za odrasle, brezplačno za otroke.

Vstopnice so v predprodaji pri **odbornikih društv**a in pri sledečih agencijah:

ADRIA poslovalnice — 736 GEORGE STREET, SYDNEY
— 317 KING STREET, NEWTOWN
— 4 BELVEDERE ARCADE, CABRAMATTA
— 222 KEIRA STREET, WOLLONGONG
(g. Radko Olip)

THEODORE TRAVEL SERVICE
66 OXFORD STREET, SYDNEY

ODBOR S.D.S.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

in druge namene

No 6

\$ 11: Slavko Vavpotič; \$ 7: dr. M. Coby, Branko Cvetkovič, Ignac Ahlin Vincenc Toš; \$ 10: Janez Penca; \$ 5: Jože Frešer; \$ 4: Mat. Cimerman, Ivan Pavšič, Jakob Božič, Slava Mandič;

\$ 3: L. Mozetič, V. Mencigar, K. Strancar, Jože Dekleva, Dr. Ilijaš, Janez Erpič;

\$ 2: Feliks Zadravec, Stanko Šubic, Roz. Veenstra, M. Dormanin, dr. M. Colja, Al. Markič, Avg. Konečnik, Gr. Korotančnik, L. Pirnat, Ivan Pisko, Stefan Kovač, Albin Drašček, Jože Kosi, Ida Miličević, Fr. Wagner, Fr. Bračko, Ang. Dodič, J. Mrčun;

\$ 1: G. Marinovič, J. Jernejčič, Fr. Kodrič, Vl. Ferluga, Ciril Skala, Fr. Mirnik, Bl. Mikulan, Oto Krojs, Ivan Lapuh, Stane Bec, Fr. Kristan, Fr. Žabkar, V. Kobač.

PRIPOMBA: Od prvih dni decembra do konca januarja sem imel sicer priložnost vse poslane naročnine sprejeti in vpisati, ni pa bilo časa za pošiljanje potrdilnic. Oprostite. Zelo verjetno se nobena pošiljka ni izgubila. Tisti, ki ste dodali za SKLAD, imate pa itak tu potrdilnico, dodam naj samo — zahvalo! Darovi za SKLAD od 15. jan. naprej bodo objavljeni v marčni številki. — P. Bernard.

P. PODERŽAJ, INDIJA. — \$ 45: Janez Ambrožič, USA. — \$ 5: Julija Mrčun; — \$ 4: N.N. Adelaide (namesto cvetja na grob Marije Plesničar in Amalijske Hojak); \$ 2: G. Marinovič, Zofija Pavletič.

P. HUGO, AFRIKA. — V Sydneyu: \$ 2: G. Martinovič, Ciril Skala; \$ 1: J. Dernovšek — V. Melbourne: \$20: Ervin Matzer; \$12: Julka Mrčun (za misijonski avto); \$8.20: družina F. Bresnik, N.S.W.; \$8: družina Alojz Butinar; \$7.10: Rikarda Koloini; \$6.50: družina Jožef Krušec; \$6: družina Stanko Šubic, S.A.; \$5: Frančiška Mukavec, družina Rado Škofic; \$4: Julka Mrčun, N.N. Adelaide (v spomin na pokojno Marijo Plesničar in pokojno Amalijsko Hojak namesto cvetja na grob); \$2: Francka Anžin, družina Anton Iskra; \$1: Karolina Gregorič.

SLOVENIK V RIMU: — \$10: Julka Mrčun; — \$5: M. Kogovšek; — \$1: N.N.

PRIPOMBA: S tem je naše zbiranje za SLOVENIK zaključeno. Vsem darovalcem najlepša hvala! Obljubljeni in napovedani so, da bo v kratkem izšel seznam vseh darov do konca leta 1971. Ko pride, ga bodo MISLI objavile, da se bo videlo, koliko je prišlo skozi vsa ta leta prispevkov za zavod iz Avstralije in koliko od drugih. Počakajmo torej!

Za vse darove prisrčen! Bog povrni!

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

vabi na

M A Š K A R A D O

Sobota 12. februarja ob 7.30

POLJSKA DVORANA, CANLEY VALE
vokal Bareena & West St's)

Za maskare bo vstop prost.
Najlepše maske bodo nagrajene.

Pridite v čim večjem številu
in pripeljite, prijatelje!

Za dobro voljo bo poskrbel
orkester Jadran.

S.D.S.

SKOZI ČAS.

Ko leto teče, čas beži,
beži, beži, tako;
to duše revne nam teži,
pomnite: čas je zlato!

Če ti trenutki zemeljni
minevajo nam srečno,
to so pogoji temeljni
še za življenje večno.

Kot meteor, ki z neba švigne,
življenje naše mine,
kot hip v uri migne,
kot v morju kapljica izgine.

Ko trenutki so dognani,
težko z znojem nam obliti,
z znojem dokončani,
ne bo nazaj nam priti.

I. Kobač, Ustje pri Ajdovščini

INDIJANCE IMAM RAD

“Pastirček”, Trst

VSE LJUDI NA SVETU imam rad, najbolj starše in domače, sorodnike in prijatelje in vse ljudi, ki slovensko govorijo. Če bi me pa vprašali, katere ljudi na svetu imam najbolj rad, bi rekel Indijance. Še preden sem začel hoditi v šolo, smo se že igrali “indijance”. Podili smo se po gozdu, streljali s puščicami nevidne sovražnike, sedeli okoli tabornega ognja in slovesno molčali. Naredili smo si iz kurjih peres indijanska pokrivala in vpili v indijanskem jeziku, ki smo si ga sami izmislili.

Pri verouku sem slišal o misijonarju Frideriku Baragu in letos sem prebral knjigo o Indijancih, ki jo je ta misijonar napisal. Zdaj vem o Indijancih mnogo resničnih reči in jih imam še bolj rad. Škoda, da nisem živel sto let prej, da bi bil šel z misijonarjem Barago v tiste kraje Severne Amerike, kjer še danes živi nekaj Indijancev. Ko mislim nanje, se mi smilijo in sem hud na belce, ki so prišli mednje, jim prinesli žganja da so se z njim zastrupili in niso bili več junaški, ampak divjaški.

Beli ljudje iz Evrope, Angleži, Francozi in drugi so porivali Indijance vedno bolj proti severu, da so sami imeli njihovo zemljo. Nekateri med njimi pa so imeli Indijance radi, kakor naš misijonar Irenej Friderik Baraga. Prišli so k njim kakor prijatelji, očetje, zdravniki in duhovniki. Misijonar Baraga se je naučil njihovega jezika, pisal jim je knjige in jih naučil zidati in delati na polju.

Bral sem, da so Indijanci zelo junaški, zelo gostoljubni, znajo potrpeti lakoto, žejo in bolezn. Živijo zelo revno v svojih kočah ali šotorih, pa so vedno zadovoljni. Nič jih ne skrbi, kaj bo jutri. Njihovo veselje je lov, ribarjenje in vojskovanje s sovražnimi rodovi. Za domače delo na polju ali v hiši pa Indijanci niso nič pridni. Domače in poljsko delo prepuščajo ženam. Tudi to mi je všeč, da imajo svoje otroke zelo radi, kar preveč. Nič jih ne kaznujejo, nič ne učijo, pa tudi v šolo jih ne pošiljajo. Takrat, pred sto in več leti je bilo tako. Otroci so vedno pri starših in se uče pri njih streljati s puščico, loviti bivate in tudi kaditi tobak. Če jim otrok zbolí ali umrje, se silno žalostni.

Indijanci niso brezverci. Še preden so jim misijonarji povedali o pravem Bogu, so častili Velikega duha. Zelo so se bali hudobnega duha, da bi jim škodoval. Imeli so tudi svoje vraže in čarovnike, katerim so vse verjeli, čeprav so jih sleparili in izkoriščali. Jaz bi jim prav nič ne verjel. Čarovniki so bili hudobni ljudje in so misijonarje zelo sovražili. To je dobro, da jih danes ni več med nji-

mi, ker so Indijanci postali verni, pa tudi kulturni ljudje.

Iz knjige, ki jo je napisal misijonar Baraga, sem zvedel nekaj iz zgodovine severnoameriških Indijancev. Njihov imenitni kralj je bil Povhatan. Imel je hčerko Pohahonto. Nekoč so Indijanci ujele angleškega kapitana Smitha. Sam Povhatan ga je hotel ubiti. V tistem je pritekla njegova hčerka Pohahonta in ga rešila gotove smrti. Ta dobra Indijanka se je pozneje poročila z Angležem Rolfom in postala kristjanka. Indijanci niso nič manj vredni ljudje kakor mi, ki živimo v Evropi.

Indijanci so postavni, močni in gibčni ljudje. Barva kože je bakrena. Lase imajo črne, močne in trde. Pustijo jih rasti in nekateri jih spletaajo v kite. Zelo dobro vidijo, slišijo in opazujejo. Takoj opazijo najmanjšo sled človeka ali živali. Na svojih potovanjih zdržijo velikanske napore. Po mahu in po drevju spoznajo, kje je sever. Zdoma, na lovu so tudi cel teden. S seboj imajo tobačno vrečico in nekaj prazene koruze. Vsakih 24 ur nekaj pojedó. Ne, tega bi pa jaz ne zmogel. Vsaj enkrat ali dvakrat na dan pa zdrav človek mora jesti.

V knjigi piše, da so glavne slabe lastnosti Indijancev: lenoba, brezbriznost glede prihodnosti, maščevalnost in zvižahnost, nagnjenost k pijančevanju, okrutnost do sovražnikov in ubogih ujetnikov. Taki so pač bili, dokler jih niso misijonarji poučili, kaj je prav in kaj ni prav in lepo. Nekateri indijanski rodovi pa imajo tudi lepe lastnosti, zvesti in odkritosrčni so, gostoljubni in prijazni do gostov, potrpežljivi v trpljenju, neustrašeni in junaški, kadar pridejo kot ujetniki v roke sovražnikov.

Zapomnil sem si tole resnično prigodbo. Neki Indijanec je prišel nekoč zelo utrujen s težavnega potovanja do hiše nekega Kanadčana-belca iz Evrope. Indijanec je vstopil v njegovo hišo in prosil za kozarec piva, da bi se osvežil. Kanadčan mu ga ni hotel dati, češ da za divjake nima piva. Ko je prosil samo za kozarec vode, mu je rekel: Poišči si vode sam. Začuden je Indijanec odšel. Kaj takega bi se pri Indijancih nikoli ne zgodilo. Tudi če so sami lačni, postrežejo tujemu človeku, čeprav jih ta ne prosi.

Kmalu po tem dogodku je skopuški Kanadčan zašel na lovu v pragozdu. Proti večeru je pritaval do revne indijanske kočje. Bila je kočja prav tistega Indijanca, ki mu še vode ni hotel dati. Kanadčan Indijanca ni več poznal, spoznal pa ga je Indijanec. Mislili boste, da mu je vrnil enako z enakim.

Ne! Povabil je tujca v kočo, mu postregel, kolikor je mogel, ga prenočil v svoji koči in drugi dan pospremil skozi nevaren pragozd skoraj do njegovega doma. Ko sta bila že blizu Kanadčevega doma, se je dal Indijanec spoznati. Negostoljubni Kanadčan se je ustrašil in že pričakoval Indijančevo maščevanje. Kako se je za udil, ko mu je Indijanec rekel: Ne boj se, prijatelj, nič hudega ti ne bom storil. Pojdi v miru in uči se gostoljubnosti od nas divjakov.

Dragi Indijanci v Severni Ameriki, lepo vas pozdravljam. Sem deček, otrok tistega naroda kakor vaš misijonar Friderik Baraga. Kakor vi, Indijanci, tako tudi mi Slovenci molimo, da bi ga sveti oče v Rimu kmalu proglasili za svetnika. Takrat bo za vas in za nas velik praznik. Ko odrastem in se naučim angleškega jezika, vas pridem, dragi Indijanci, obiskat. Do tedaj pa prisrčno pozdravljen!

Srečko Kopač iz Slovenije

DOBER SVET

(Koroška pravljica)

Kmetica, ki je bila bolj lena, je šla s srpom na žitno polje. Obstala je pred njivo in globoko vzdihnila:

"Oh, velika njiva, kdaj boš požeta?" Nato je odšla domov, ne da bi se poprijela dela.

Drugi dan je šla zopet na njivo in globoko vzdihnila:

"Oh, velika njiva, kdaj te bom požela?" In zopet je šla domov, ne da bi bila kaj storila. Njen mož pa jo je opazoval in ni mu bilo prav, da se ne loti dela.

Tretji dan je šel mož skrivaj na njivo in se je skril v žitu. Ko je prišla žena ob določenem času zopet na njivo in zaklicala: "Oh, velika njiva, kdaj te bom požela?" je začula iz žita:

"Danes malo, jutri malo;

bolj boš hitela, prej boš požela."

Bil je njen mož, ki ji je odgovarjal. Vesela je hitela žena domov, da sporoči možu, kaj ji je odgovoril angel varuh — tako je ona mislila. Medtem pa je tudi mož neopaženo prišel domov in se lotil svojega dela. Na dolgo in široko je žena pripovedovala možu, kakšen odgovor ji je dal angel varuh.

Četrty dan je šla kmetica zopet s srpom na njivo: to pot pa se je res lotila dela. Tako ji je šlo od rok, da je bila njiva v kratkem požeta. Iz srca je bila vesela in svojemu angelu varuhu kvaletžna za dober svet.

PTIČKI SE POSLAVLJAJO

Na jesenskem shodu za vasjo lastovke so zbrale se na žici; vrabci — klepetavi, dobri strici k njim so privreščali po slovo.

"Dobro jutro, lastovke gospe! Prišel čas je vaše odselitve.

In ker težka ura je ločitve, voščimo, naj sreča z vami gre!"

"Hvala, hvala, vrabčki, tisočkrat! Res težko je gnezdece pustiti, se na poti za obstoj boriti — v to pomaga vera nam v pomlad!"

In v jesensko jutro zažgole ptički v zboru mili spev slovesa. Mrzel veter listje z vej otresa. Bolna misel najde pot v srce . . .
Ljubka Šorli

ROJAK INŽ. ŽIGON

... V ORGANIZACIJI ZDRUŽENIH NARODOV ...

U.N.O. — Technical Assistance je sprejela med svoje strokovnjake inženirja Ivana Žigona. G. Žigon je po rodu Ljubljčan, ki pa že več let biva s svojo družino v Sydneyu.

Inž. Žigon je prejel pismo od g. R. A. Smee, okrajnega direktorja Department of Labour & National Service za N.S.W. v katerem mu sporoča o tem imenovanju. Med drugim pravi: I am pleased to inform you that your name has been added to the international roster of Experts in the following field — Civil Engineering Structural Design for public works."

V kolikor nam je znano, je to prvi primer, da poleg redkih Avstralcev tudi Slovenec-novonaseljenec zastopa Avstralijo v tej mednarodni organizaciji. Zato izrekamo g. Žigonu naše čestitke k temu imenovanju.

Za nas Slovence je inž. Žigon pomemben tudi za to, ker nam je napravil načrt za slovensko cerkev v Merrylandsu, ki že sedaj, ko še niti ni dograjena, vzbuja občudovanje in splošno priznanje.

V LJUBLJANI AMERIKA ustanovila informativni urad o vseh zavedah, ki se tičejo Združenih držav v njihovih odnosih s svetom. Doslej Ljubljana takega urada še ni imela. Ameriško državno tajništvo je objavilo, da bo organizator tega novega urada Slovenec Frank Lausche, vsem dobro znani bivši ameriški senator. To je gotovo za nas vse velika zanimivost.

KAKO SE BOMO OBLAČILI LETA 2000 IN NAPREJ

Dr. Ing. Anton Kuhelj

PRI SEDANJEM ŠTEVILU PREBIVALSTVA na svetu je tudi letna poraba tkanin velika in se bo seveda do leta 2000 še močno povečala. Že leta 1966 so pridelali na svetu nekaj nad 11 milijonov ton bombaža, okrog 160,000 ton volne, 3,300,000 ton celuloznih in 2,480,000 ton umetnih vlaken. V primerjavi s potrebami hrane je to prav za prav po teži zelo malo, le nekaj nad 2 odstotka; vendar je spričo naraščanja števila ljudi treba misliti tudi na zadostne množine vlaken in blaga.

Predvsem bo pač najtežje znatno povečati pridobivanje volne in bombaža; lažje bo s pridobivanjem umetnih vlaken, ki jih izdelujejo v velikih kemičnih tovarnah iz preprostih in poceni snovi. Tako je mogoče nekaj vrst takih vlaken izdelati kar iz apna in zraka, pri drugih pa za izdelavo potrebujemo tudi sol, nafto, zemeljski plin in podobno. Ker za pridobivanje teh surovin razmeroma ni posebnih težav, bo morala verjetno ravno izdelava umetnih ali pravilneje rečeno: sintetičnih vlaken, kriti skoraj vso povečano porabo v prihodnosti.

Prvi poskusi izdelati umetna vlakna, ki bi se dala presti in tkati, so stari že skoraj sto let; toda surovinska snov zanja je bila celuloza, ki jo pridobivamo na primer iz lesa in ni niti tako poceni. Prva, takorekoč iz samih prvin umetno izdelana vlakna so pridobili v ZDA in Nemčiji šele nekaj let pred začetkom druge svetovne vojne. Za umetna vlakna se skrajza kupci niso dosti navduševali, deloma zato, ker so bila v določenih pogledih slabša od naravnih, deloma pa tudi zaradi splošnega nezaupanja do novih tkanin.

Že prej je prodrla na trg umetna svila, ki jo tudi izdelujejo iz celuloze kot osnovne surovine, in je njena proizvodnja že leta 1923 preseгла proizvodnjo naravne svile. Umetna vlakna vseh vrst prekašajo danes skoraj v vseh pogledih naravna vlakna; z mešanjem umetnih vlaken z naravnimi in med seboj pa izdelujejo celo tkanine, ki še bolj ustrezajo vsem zahtevam, kakor tkanine iz najboljših naravnih vlaken. Dandanes že izdelujejo poleg tkanin tudi sintetično usnje, ki ima vse dobre lastnosti naravnega in bo zato verjetno v veliki meri nadomestilo pravo usnje.

Strokovnjaki upajo, da se bo v prihodnosti izdelovanje sintetičnih vlaken še bolj izpopolnilo. Tako sodijo, da bodo izdelali snovi, katerih se prah in podobna umazanija sploh ne bo prijala; sadne in druge madeže pa bo treba samo obrisati z vlažno krpo. Blago se ne bo mečkalo in bo odporno proti ognju in kislinam, trdnost vlaken bo enaka trdnosti jekla, če ne bo celo še večja. Zraven tega mislijo tudi na blagove, ki bodo v vročini odbijali toplotne žarke, v mrazu pa jih bodo vpijali. Obleke iz takega blaga skoraj ne bo treba prati ali kemično čistiti, ker bo dovolj, da bomo po potrebi samo otriesli z nje prah. Podobno blago pod imenom bornitrid so že izdelali v ZDA in trdijo, da ni le odporno proti vročini do skoraj 3000 stopinj Celzija in tudi proti vročim kislinam, temveč upajo, da bo delno varovalo celo pri napadih z atomskimi izstrelki.

Papirnatte obleke

Dandanes so te in podobne vrste tkanin šele v razvoju in verjetno še ne ustrezajo prav vsem željam bodočih kupcev. Prvi vesoljci, ki so leta 1969 pristali na Luni, so seveda morali nositi posebne obleke, da so jih varovale pred brezračnim prostorom, mrazom in vročino, in jim omogočile varno gibanje. Ker morajo imeti take obleke ne le izredno trdnost in gibkost, temveč tudi veliko vdrljivost, so za njihovo izdelavo porabili vrsto že znanih snovi, kakor so izboljšani najlon, teflon, lycra, dacron in podobno; niso namreč še tvegali, da bi poskusili z vrstami blaga, katerih lastnosti še niso popolnoma preskušene.

Namesto iz zelo trpežnih in dobrih, toda zato dražjih vrst blaga pa bodo v prihodnje vsaj delno upeljali tudi poceni obleke iz posebnih vrst papirja. Podobno kot že sedaj prodajajo papirnatte robce in kozarce, ki jih potrošniki po kratki uporabi zavržejo, bodo tudi take obleke vrgli v smeti, kakor hitro bi se vidno obrabile ali umazale.

Katera vrsta obleke od vseh navedenih bo leta 2000 prevladovala, je težko reči. Vendar bi se dalo soditi, da bodo papirnatte obleke prej izjema kakor pravilo. Taki izjemni primeri se bodo mogoče pojavili na potovanjih. Namesto da bi ljudje za večtedensko letovanje ali druga potovanja vlekli s seboj več obleke, bodo pač za majhen denar kupili v letovišču papirnatte. Pač tudi v drugih podobnih okoliščinah bi take kratkotrajne, vendar čedne obleke gotovo prišle v poštev. Redno se tako verjetno še ne bomo oblačili; ali pa morda vendarle?

Okus in moda se pač menjata in v naslednjih desetletjih moramo računati tudi s tem.

(Iz knjige: Leto 2000)

"RELATIVNO" TEŽKO RAZUMEM

PEPE METULJ

ALI NAJ RES PIŠEM o tem, kako me že od otroških let preganja in gnjavi beseda "relativno"?

Ko sem hodil še doma v osnovno šolo, mi je mati povedala, da je vprašala učitelja, kakšen šolar sem in ne vem kaj še. Učitelj da je rekel: Vaš fant je še relativno kar v redu, nimam posebne pritožbe zoper njega.

Tako sem se prvič srečal z besedo "relativno". Mater sem vprašal, kaj se to pravi. Zmignila je z rameni in rekla: to menda pomeni, da si še kar, ali vsaj nekaj takega. Ker mi to ni veliko povedalo, sem jo prosil, naj vpraša našega kaplana, kaj je "relativno". Res mi je malo pozneje povedala, da je kaplan rekel: razmeroma. . .

Tudi ta beseda mi je bila nova, doma je nismo rabili. In sem vedel toliko kot prej. Morebiti bi mi jo mati raztolmačila, pa si nisem upal dregati vanjo. Tako sem "relativno" mirno hodil v šolo naprej in čakal, da se mi odpre pamet in bom že zvedel, kako "relativno" v redu šolar sem.

Če se prav spominjam, sem prvič spet neletel na besedo relativno, ko smo v slovnici prišli do zaimkov. Bral sem in slišal, da se nekim zaimkom pravi "relativni zaimki". Pa je bilo dostavljeno, da se jim bolj po domače pravi: oziralni zaimki. To novo učenost sem skušal prenesti na učiteljev odgovor moji materi. Torej naj bil jaz "oziralno v redu šolar".

Naj me koklja brčne, če sem zdaj kaj več vedel. Nič se nisem zavedal, da bi se v razredu kaj posebno "oziral" po šolski sobi ali součencih. Mogoče je učitelj hotel reči, da se pridno oziram vanj in v tablo tam spredaj. To bi bilo res "še kar", kot je povedala mati.

Za dobro dolge čase sem se zadovoljil s to mislijo in zdi se mi, da besede "relativno" zlepa nisem več srečal. Čez nekaj let sem jo pa spet, pa sem pozabil, v kakšni zvezi. O počitnicah sem vprašal študenta iz naše vasi, če ve, kaj je "relativno". Obljubil je, da bo pogledal v slovar. Pogledal je in mi dejal: Oziralno ali odnosno!

Tako sem se srečal z besedo "odnosno". Ob njej mi je pred oči stopl nos! Kaj naj ima "relativno" opraviti z nosom? Glagol "nositi" mi še na misel ni prišel. Študenta sem vprašal, če je v slo-

varju pripisana besedi "relativno" tudi "razmeroma". Rekel je, da tega ni. Tako sem moral dati nazaupnico tudi našemu kaplanu, ki je "relativno" tako tolmačil.

In vendar je prišel čas, ko sem spoznal, da je prav naš kaplan bolje zadel kot študentov slovar, če ni bil Pravopis. Nekoč sem obstal ob besedi "absolutno". Bila je razlaga ali pouk, da so nekatera dognanja v našem življenju absolutna, druga pa samo — relativna. Da ne bom predlog, samo en primer. Kar je v naši veri od Boga razodeto, je absolutno — dokončno, nespremenljivo, veljavno enkrat za vselej. Kar je pa ustanovila Cerkev, je samo relativno, lahko se spreminja po spremenjenih razmerah. In sem se spomnil na kaplanov "razmerona". . . Nekdanjo nezaupnico sem na tistem preklical.

Zdaj bom spet veliko svojega tedanjega razmišljanja preskočil, da ne bom predolg. Nekaj iz prav zadnjih časov naj povem.

Pisal sem znancu v Brazilijo in začel pismo tako: Po dolgem času se ti spet oglašam s pismom tja dol. . . Podobno sem bil vaju pisati človeku v Brazilijo iz Evrope. Bilo je v redu, ampak zdaj me je nekaj predramilo. Ali moram tudi iz Sydneya v Brazilijo pisati "tja dol"? Nalašč sem si ogledal zemljepisni atlas in videl, da je Brazilija bolj "gori" kot Sydney. Vendar tako nisem hotel zapisati. Vzel sem nov papir in zapisal "tja čez". Natanko sem razumel, da razne smeri na zemlji niso absolutne, ampak relativne — predstavljati si jih moramo po razmerah in krajih, kjer se nahajamo, in se potem pravilno izraziti.

To mi je nedavno spet prišlo do zavesti, ko sem bral, kako so se lunonavti odtrgali od Lune, se od nje oddaljevali in gledali nanjo — tja dol! Če bi bil jaz to pisal, bi gotovo zapisal: tja gor. Kdo od nas si Luno predstavlja "doli"? Toda lunonavtom se je videla doli, zemlja pa gori. Pa to ni narobe svet, je samo nov migljež, koliko "relativnosti" je treba poznati na svetu, če hočeš biti vsaj "razmeroma" v redu šolar.

Vsem, ki ste to mojo jezikoslovno — jezično študijo prebrali, absolutno prav lep pozdrav, le nekaterim med vami z "relativno" ljubeznijo!

OBISK NA OLIMPIJSKEM GRADBIŠČU

"OGNJIŠČE"

V SOBOTO, 26. AVGUSTA 1972 bo München doživel svoj zgodovinski dan: ob 15. uri se bo na olimpijskem stadionu predstavilo v najrazličnejših pisanih uniformah nad 9000 športnikov iz 126 držav. Korakali bodo pred očmi več kot milijarde gledalcev, ki bodo ta prizor spremljali s tribun ali na malih zaslonih. Izbrani športnik bo prižgal olimpijski ogenj, predsednik republike Gustav Heinemann pa bo slovesno otvoril 20. olimpijske igre moderne dobe.

Tisk vsega sveta je že precej pisal o pripravljalnih delih. Tudi naš list želi svojim bralcem posredovati nekaj podatkov in zanimivosti, povedati nekaj o teh mogočnih objektih, ki so prava čudesa moderne tehnike.

Brez dvoma bodo bavarske olimpijske igre največje in najpopolnejše, kar jih je bilo doslej.

Ko so 26. aprila 1966 določili München za sedež 20. olimpijskih iger, so organizatorji zagotovili, da se pri njih ne bodo ponovile blazne pretiranosti Tokia in Mexico Cityja. Vse bo potekalo, so izjavili, v znamenju učinkovitosti, toda tudi preprostosti. To pa ne bo niti najmanj držalo. Ravno nasprotno! Že teh nekaj podatkov, ki jih bomo navedli v tem kratkem poročilu, bo zadosti, da se nam bo kar zavrtelo v glavi.

Najprej stroški.

Leta 1966 so preračunali, da bi znašali v celoti 475 milijonov mark (če pomnožiš s 445, dobiš vsoto v starih dinarjih). Toda stroški so narasli več kot štirikrat, tako da danes znašajo nad 2 milijardi mark! Končni računi bodo lahko prinesli še kaj novega.

25. avgusta 1971, točno leto dni pred otvoritvijo, sem s posebnim spremstvom prehodil ves olimpijski prostor in si od blizu ogledal potek ogromnega dela. Veliko je že opravljenega, toda za stalno zaposlenih 7490 delavcev z dvanajsturnim delovnim časom in za 550 inženirjev je še veliko dela. Carl Mertz, glavni vodja vseh del, sicer zagotavlja, da poteka vse po predvidenem načrtu. Nemški tehniki hočejo, da bo svet ob njihovem delu obstrmel.

Zastrmeli bomo kar vsi pred največjo in najdrznejšo novostjo: ogromnim šotorom, ki bo pokrival tri ogromne stadione. Eifflov stolp je simbol Pariza, beli šotor nad olimpijskimi stadioni, tako trdijo tehniki, pa bo novi simbol Münchna.

Meseca avgusta 1971 me je prevzelo že samo ogrodje, jeklena mreža in stebri. Dvanajst ogromnih stebrov (največji je visok 82 metrov) bo nosilo visečo streho, ki bo tehtala 1645 ton. Kljubovati bo morala viharjem in vzdržati tudi težo dvometrske plasti snega. To šotor bo stal okoli 140 milijonov mark. Ogromno mrežo sestavlja 410 kilometrov jeklene žice, ki se prekriza 137000-krat. Čez mrežo bo razpet šotor iz plastične snovi in iz posebne vrste stekla. Površina strehe bo znašala 74 500 kvadratnih metrov. Te snovi ne more uničiti požar, škodita ji niti vročina niti mraz. Šotor, delo arhitekta Guntherja Behnisha iz Stuttgarta, bo pokrival del velikega stadiona, kolarsko dirkališče in tri bazene.

Ob vznožju olimpijskega stolpa, ki je bil zgrajen že leta 1968 in je visok 290 metrov, se bo mimmo velikega stadiona do kolarskega dirkališča vilo umetno jezero, ki je zdaj še suho.

Nemška tehnika je mislila na vse, potolkla je vse dosedanje rekorde. Izmislili so si posebno ogrevalno napravo, da bi pospešili rast trave na stadionih; konjušnice ob konjskih dirkališčih pa bodo imele naprave za air condition!

Olimpijsko naselje je oddaljeno 4 kilometre od središča Münchna. Nastaja na planoti Oberwiesefeld, kjer je bilo do druge svetovne vojne vojaško letališče. Naselje bo lahko sprejelo 16 000 športnikov in njihovih spremljevalcev, okrog 7000 časnika, ki bodo imeli svojo vas. Olimpijski stadion bo imel prostora za 80 000 gledalcev. Tam bo tudi velika športna palača, štirje bazeni, kolarsko dirkališče z 285 metrov dolgo tekmovalno stezo iz lesa, center za radio in televizijo, dve telovadnici in več igrišč za treninge. Ti objekti bodo v samem središču olimpijskega naselja, v oddaljenosti od 7 do 30 kilometrov bodo še drugi, kot: palača za odbojko, stadion za konjske dirke, tekmovalna proga za veslaška tekmovanja, umetna struga za vožnjo s kanuji po divjih vodah (pri Augsburgu), strelišča, dvorane za boks in judo.

Dva milijona gledalcev bo lahko spremljalo potek olimpijskih iger s tribun posameznih stadionov, 900 milijonov pa prek televizije. TV prenose bodo omogočali štirje sateliti, v športne arene bo uprto oko 100 kamer. Nad 7000 novinarjev bo imelo na razpolago 100 telefonskih in teleprinterских linij, preko katerih bodo povezani z uredništvom vseh

svetovnih listov. Vse poteka po sloviti nemški urejenosti in točnosti: od priprav do razdelitve vstopnic posameznim državam (v Münchnu danes ne dobiš nobene več) in do podelitve 1109 kolajn. Tehnikom in arhitektom je treba priznati, da so arhitekturo znali čudovito uskladiti z okolico. Nastalo je naselje, ki je vzor estetike, dobrega okusa in funkcionalnosti.

Bavarske olimpijske igre bodo imele za mas-koto kratkonogega, Bavarcem priljubljenega psička Waldija, ki bo na prodaj po vseh trgovinah. Slika tega psička se bo pridružila že ustaljenim petim krogom, simbolom povezanosti vseh petih celin v bratski in prijateljski borbi.

Nekatere stvari so že v preizkušnji. Med temi je tudi olimpijski ogenj. Olimpijska bakla je podobna velikemu krogu, iz katerega moli 21 gorilnih pip za tekoči plin. V 16 dneh olimpijskih iger bo porabila toliko plina, da bi lahko ogrevali 100 stanovanj za eno zimo.

Organizacijski odbor za pripravo 20. olimpiade šteje 400 članov, vodi ga pa Willy Daume. On je za bavarsko olimpiado izbral geslo: PRAZNIK MIRU NA NAŠEM SVETU.

Kdor je vse te priprave videl, je navdušen ostrmel; kdor o tem bere, bo morda rekel: "Čemu razmetavati toliko denarja za tistih 16 dni?" Niti Nemci sami niso navdušeni nad tem svojim novim "čudom". Pripravljalni odbor se je moral že večkrat opravičevati zaradi velikih in nepredvidenih izdatkov. 26. avgusta letos je munchenski dnevnik *Suddeutsche Zeitung* postavil vprašanje: "Ali so igre show, šport ali cirkus?" in temu članku dal podnaslov: "Med načrti in zanesenjaštvom, politiko in borbo za prestiž".

München doživlja predolimpijsko mrzlico že več let. Vidno znamenje tega so razrite ceste zaradi gradnje podzemeljske železnice (U-bahn), ki bo razne dele mesta povezovala z olimpijskim naseljem. V središču mesta v prvem nadstropju podzemeljske železnice že delujejo velike trgovine, bari in podobno, v drugem pa so že postavljeni tiri za novo -bahn, ki bo delovala ob posebni TV kontroli in jo bo mogoče voditi avtomatsko.

Povedati je treba še to, da se bo marsikateri Münchenčan v času olimpijskih iger želel umakniti ven iz tega vrveža in bo športnim spopadom v miru sledil na malem zaslonu svojega TV sprejemnika. Resnična je ugotovitev nekega prebivalca bavarske prestolnice, da nas "najpopolnejša tehnika privede do nevšečne hladnosti".

Nekaj dni po ogledu pripravljanih del na novem olimpijskem naselju v Münchnu sem sedel na

tribuni nekdanjega olimpijskega stadiona v Berlinu. Toplo sonce je ogrevalo prazen stadion. Primerjal sem berlinski in munchenski športni objekt: tu je dal Hitler napraviti mogočen športni kompleks iz težkega betona, doli je vse elegantno, tu je bil leta 1936 velik (politični) patos, v Münchnu pa vlada vedrost. Tu velike propagandistične dimenzije, v Münchnu pa človečansko mero, duh visoke kulture. Predvsem težko pozabimo, da je med Berlinom (leto 1936) in Münchnom (leto 1972) preteklo toliko človeške zgodovine, saj je v tem času kolo zgodovine teklo nekam blazno hitro.

Ob koncu še dogodek, ki ga je tisk v glavnem pustil ob strani, morda hote, morda nehot.

Olimpijsko naselje je zahtevalo približno 3 milijone kvadratnih metrov prostora. Kaj to pomeni, se lahko prepričaš z vrha olimpijskega stolpa. Na levi strani, še vedno v območju olimpijskega naselja, je gozdiček, poln zelenja in mladih dreves. V tem zelenem miru stoji cerkva, zgrajena v ruskem slogu, ki jo je z veliko težavo in žrtvami iz zaobljube postavil veren človek. Organizacijski odbor je zahteval, naj cerkvico odstranijo. Mož, ki se je toliko trudil, da je cerkvico zgradil, se je z vsemi močmi boril za ohranitev tega svojega dela. Mali človek se je boril proti velikanu, ki mu lahko damo ime tehnika ali milijarda. Mali človek je zmagal. Cerkev je ostala, kot mali, od daleč nevidni biser v ogromnem kompleksu sodobne tehnike.

Danes se akrobatski koraki delavcev pomikajo po jekleni mreži. Košček za koščekom se izpopolnjuje dokončna slika. Klanjamo se pred to drznostjo, pred temi dosežki človeškega uma. S predsednikom pripravljalnega odbora se strinjamo v želji, da bi bile prihodnje olimpijske igre VELIKI PRAZNIK MIRU na tem našem svetu.

Dušan JAKOMIN

IZLET NA ROBINSONOV OTOK

Dopis iz države Čile

ROBINSONOV OTOK z imenom Mas a Tiera leži kakih sto milj zahodno od obale države Čile. Poteklo je nekako 268 let, odkar je britanska ladja "Chinque Ports" nekje na tem skalnatem koščku zemlje izkrcala mladega Škota, ki mu je bilo ime Aleksander Selkirk. Poznamo ga pod imenom Robinson Crusoe in knjigo o njem še vedno beremo z velikim užitkom.

Kako je prišlo do tega, da je Selkirk-Robinson postal puščavnik na otoku Mas a Tiera?

Med ognjevitim Selkirkom in kapitanom ladje, ki je bil krut in nepravičen do svojega moštva, je prišlo do hudega spora. Namesto da bi ostal na ladji, kjer bi bil prav gotovo obešen ali ustreljen zaradi upora, je 23-letni mornar za kazen raje ostal sam na pustem otoku.

Selkirk je vzel s seboj samo svoj mornarski kovček, nož, sekiro, puško, sodček ali dva smodnika, svinec za krogle, nekaj knjig o navigaciji in matematiki, nekaj funtov tobaka in biblijo.

Štiri leta kasneje, 12. februarja 1798, je kapitan neke britanske roparske ladje odpeljal Selkirka z otoka. Ko je le-ta čez dve leti prispel v London, je zaslovel s svojo povestjo o popolni samoti. Bral jo je tudi pisatelj Daniel Defoe, ki je povzel Selkirkovo pripovedovanje ter ga živahno polepšal in razširil. Leta 1718 ga je objavil kot prvi del ene najslavnejših knjig na svetu: "Življenje in dogodivščine mornarja Robinsona Crusoeja iz Yorka".

"Na otoku Robinsona Crusoeja" pa ne najdemo niti enega izvoda te knjige. Otok ima 744 prebivalcev, ki živijo vsi razen treh v napol podrti vasi San Juan Bautista in lovijo morske rake. Ti ljudje se le megleno spominjajo legende, ki jo je ustvaril Daniel Defoe.

Otok je oddaljen približno 584 kilometrov jugozahodno od pristanišča Valparaíso v Čilu in je največji od vulkanskih otokov, ki so se dvignili z dna Tihega oceana in tvorijo otočje, ki ga je leta 1584 odkril španski pomorščak Juan Fernandez, po katerem je otočje tudi dobilo ime.

Ker je ta otok dolg le 19 km in širok povprečno le 3,8 km, ga zlahka zgrešimo. Naslednji otok, na katerega naletimo zatem, je Easter Island (Velikonočni otok) in leži približno 1,600 milj proti zahodu.

Letališče je na skrajnem severozapadnem koncu otoka na planoti, ki se dviga 213 m nad morjem. Od tam bomo hodili še 9 ur preko gora, če smo spretni in znamo dobro plezati, sicer pa se bomo pol ure spuščali po strmi cesti do zaliva El Padre, kjer nas že čaka ribiški čoln, ki nas v dveh urah prepelje do zaliva Cumberland, kjer leži vas. Tik pred zalivom je Port English. Dobrih 90 m od obale je Selkirkova votlina — t a k o vsaj mislijo — ki pa nas zelo razočara, če smo prej brali Defoejev opis Dobinsonovega dobro utrjenega doma.

Selkirkova votlina je približno 9 m dolga in 4,5 m široka. V njej ne najdemo niti ene od tistih domiselnih stvari, ki jih je Robinson naredil v svoji hiši. Votlino zlahka opazimo z morja (medtem ko je Robinson pred svojo votlino posadil drevesa, da ga ne bi z morja opazili morski razbojniki in ljudožrci) in bi jo bilo nemogoče braniti pred napadi divjih živali in divjakov, česar se je Robinson tako bal.

Poleg votline stoji majhna kamenita hiša in nekaj lesenih kolib, ki jih je zgradil bogat čilski trgovec iz Santiaga. Ta se je pred 20 let naveličal civilizacije in živi tu kot puščavnik z nekim človekom, ki ga imenuje Petek.

Zaliv Cumberland, do katerega pridemo iz Port Englisha v desetih minutah, s čolnom in v dveh urah peš, je bil verjetno krater vulkana, iz katerega je nastal ta otok.

Na skalnatem zalivskem dnu mrgoli morskih rakov. Lov nanje predstavlja edini vir dohodkov za skoraj 120 družin, ki živijo na otoku.

"Če ne bi bilo tu rakov, tudi ljudi ne bi bilo," je dejal eden od ribičev s tega otoka, "ostali bi le puščavniki."

Pisatelja Mrka Twaina je ugriznil pes. Poklical je zdravnika in in vprašal: "Ali je nevarno?"

"Lahko, da je. Utegnete dobiti steklino."

"Dajte mi papir in svinčnik!"

"No, no, zato še ni treba delati testamenta."

"Saj tega ne mislim. Rad bi si napravil seznam ljudi, ki jih bom obgrizel, če res steklino dobim."

KOTICEK NAŠIH MALIH

VIDEK V NEBESIH

(Nadaljevanje in konec)

Tedaj je Janček pošepnil Vidku na uho: "Pojdimo zdaj, gremo lilije obiskat!" — "Joj, lilije! Ali res?" se je začudil Videk. — "Da, res. V njih živijo trije majhni otroci". — "Kako pa jim je ime?" je poizvedoval Videk. Odgovoril je David: "Lilijan, Lilijana in Lilijev otrok".

"To mora biti lepo!" je zaklical Videk. — "Pa še kako!" so mu pritrjevali angeelčki. "Na koncu boš pa videl Jezuščka. To smo za nazadnje prihranili, ker je najboljši".

Šli so, šli in prišli kmalu na jaso, vso posejano s tulipani. V sredi so bile tri velike lilije in na vsaki je ležalo majhno bitje. Vidku je najbolj ugajalo najbolj majceno. Ležalo je povito v ple-nice in listje v najmanjši, najbolj ljubki liliji. Bilo je majhno kot palec in boječe.

Kmalu so zapustili lilije, šli so na pot k Jezuščku. Strma pot se je dvigala in dvigala in Vidku je bilo, da bi skoraj omagal. Tedaj so ga vze-

li angeli na krila in se vzpeli še više. Nazadnje so videli silno luč. V tej luči se je svetlikal droben hlevček, videti je bil iz trhlega lesa.

V jasliah je ležalo drobno dete, mahljalo z ročicami in se smejalo Vidku. Tedaj se je utrnil žarek iz repatice in urno hitel proti zemlji. Videk ga je pogledal in zaščemelo mu je v očeh.

Ves omotičen se je zbudil v svoji postelji in se vsedel. Gledal je v novo jutro in se smehljaj. — **Alenka Žigon, Cabramatta NSW.**

Taborenje

V tednu 10. januarja je petnajst naših fantov taborilo na prostorih **Mt. Milena pri North Richmondu**. P. Stanko je nalašč zato prišel iz Melbourn, da je vodil taborenje. Pridno pa so pri tem pomagali tudi naši očetje in matere, ki so se vrstili na razne dneve taborenja. Par dni so se lepo imeli. Toda v četrtek jih je dež pregnal nazaj na domove. — G. Urbančiču smo hvaležni, da nam je rade volje odstopil ta lepi košček prirodne lepote za naše taborenje. — **P. Valerijan.**

— ★ —

Bratca se pogovarjata:

"Ali ti je mama kaj obljubila, če boš pometel sobo?"

"Nič. Obljubila pa mi je, če je ne bom."

Slovenski dom TRIGLAV v Canberri

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

P. Valerijan Jenko ofm

311 Merrylands Rd., Merryland, N.S.W. 2160

Telefon: 637-7147

Službe božje

Merrylands, vsako nedeljo ob 8:30 in 10:30
(zborovo petje pri prvi maši).

Wollongong (St. Francis Home) vsako drugo
nedeljo v mesecu, torej 13. febr. in 12. marca, ob
5. uri popoldan.

Newcastle, vsako peto nedeljo v mesecu v
Sacred Heart cerkvi, Hamilton, ob 5. uri (kadar
je Daylight saving time, sicer ob 6. uri).

Ostale slovenske službe božje (Croydon Park,
Sydney, Leichhardt) zaradi bolezni p. Bernarda
odpadejo.

KAJ PA VESELOVO?

Prazniki so za nami. Lahko rečem, da so pri-
vabili rekordno število rojakov k našim službam
božjim in prireditvam. Za praznike v Merrylandsu
sicer še nismo imeli strehe, vendar nam je bilo
vreme naklonjeno, da ni bilo nikdar dežja, kadar
so se vršile službe božje.

Ko to pišem (sredi januarja), je polovico stre-
he že končane. Zidovi pa tudi vztrajno rastejo in
manjka še nekaj na pročelju in zvoniki. Je pa ta
smola, da smo sredi januarja imel kar precej de-
ževnih dni, ki delo zavirajo. Da bi le streho imeli
dokončano, potem smo na konju. — Priobčena sli-
ka kaže žerjal dviga traverzo na zidove. Vsega sku-
paj so tri traverze, ki nosijo streho. Streha ja na-
gnjena na eno stran, proti hiši in ima žlebe za od-
tok deževnice na eni strani. Med božičnimi počit-
nicami so pleskarji (rojaki) pobarvali stene v sta-
novanjskem delu, mizarji pa pritrdili vrata. V tem
delu je potrebno le še preproge položiti. Naš elek-
tričar ima že vse napeljave na mestu, tako v sta-
novanju, kot v cerkvi. Treba je le še zidove in
streho skončati in elektrika bo priključena. Tudi
drugi rojaki so med božičnimi in novoletnimi počit-
nicami priskočili na pomoč z raznimi deli, da
so nam na ta način zmanjšali stroške gradnje.
Vsem iskrena hvala s priporočilom za bodoče. Saj
je še dosti dela.

Sv. Rafael v Veselovem zgodaj v januarju

Končno iskrena hvala vsem našim pevcem za lepo petje o praznikih, vsem pomočnikom pri krasitvi, čiščenju, gradnji in kjerkoli. Bog plačaj vsem za udeležbo na "Štefanovanju". Ostanite zvesti še naprej. Posebej je treba omeniti, da je bil lep odziv na prošnjo za finančno podporo pri gradnji cerkve. Lepo število kovert je bilo oddanih z darovi. **Vsi so bili bolj dobrodošli, kot kdajkoli preje, ker je potreba velika!** Kar precej se jih je odrezalo z mecenskim darom, \$50, 80, 100 ali več! Ti razumejo, da je gradnja draga stvar, in da prejemam tedensko račune ki so po po \$800, \$1000 ali še čez! Vedeti je treba, da so se v zadnjem času cene gradbenemu materialu zelo dvignile. Res je, da smo posojilo za \$20 tisoč prejeli. Toda zaprosili smo za dodatnih \$12 tisoč, da bo vse lahko čimprej končano. **Upam, da boste razumeli, ko boste enkrat v bližnji bodočnosti prejeli vabilo, da bi obljubili v teku treh let darovati gotovo vso to za odplačilo dolga.** Hvala vam že v naprej.

P. Valerian

Dva sveža grobova

Od zadnje številke MISLI je smrt zopet dvakrat posegla med naše vrste. Dne 18. decembra 1971, se je ponesrečil pri delu v tunelu za Eastern Suburb železnico 52. letni **Alojzij Tomšič**. Pokojni je bil po rodu iz Ilirske Bistrice. V Avstraliji je bil dolgo vrsto let. Živel in delal je po večini v Snowy in v Viktoriji. Le zadnjih par tednov je delal v Sydneyu. Pokopan je bil na božično vigilijo na Northern Suburbs pokopališču. V Sydneyu zapušča sestro Stano, v domovini pa še starše in nekaj bratov in sester.

V soboto, 8. januarja 1972 pa je tudi tragično preminul 57. letni **Franc Uljanič** iz Ingleburna. Po rodu je bil iz Istre. Tu zapušča ženo Zoro in tri sinove, v domovini pa starše in več bratov ter sester. Pogrebna sv. maša zanj je bila opravljena v Fairfieldu v sredo 12. jan., potem smo ga spremili k večnemu počitku na Eastern Creek Cemetery (Lawn section).

Sorodnikom obeh pokojnih naše iskreno sožalje. Spomnimo se jih v molitvah. R.I.P.

P. Valerian

IZ MATIČNIH KNJIG N.S.W. & A.C.T.:

K r s t i

Andrew Robar, St. Marys. Oče Max, mati Jožica, r. Klobasa. Botrovala sta Drago in Jožica Twrdo — 5. dec. 1971.

David Adam Brentin, Blacktown. Oče Silvano, mati Julia, r. Sydorenko. Botrovala sta Bogomir in Silvia Scarpin — 5. dec. 1971.

Michael Ivan Stress, Merrylands. Oče Jože, mati Jožica, roj. Terlikar. Botrovala sta Silvo Terlikar in Marija Hrast — 19. dec. 1971.

Alojzij Jaušnik, Cooper Pedy. S.A. Oče Alojzij, mati Nelka, roj. Kapič. Botrovala sta Tabo Kapič in Jožica Penca — 19. dec. 1971.

Anton Lovrenc Bulovec, Lugarno. Oče Anton, mati Ivanka, roj. Baloh. Botrovala sta Andrej in Antonija Sodja — 19. dec. 1971.

Tanya Barič, Georges Hall. Oče Andrej, mati Stana, r. Stavanja. Botrovala sta Patrick in Dragica Velcich — 25. 12. 1971.

Kristina Kodrun, Earlwood. Oče Franc, mati Marjeta, roj. Opec. Botrovala sta Mirko in Marija Ritlop — 26. dec. 1971.

Misli, January - February, 1972

Robert Horvat, Carlton. Oče Franc, mati Rada, r. Dukovska. Botrovala sta Štefan in Nada Scančar — 26. dec. 1971.

Marija Sonja Srebrnič, Cabramatta. Oče Otilio, mati Danica, r. Erzetič. Botrovala sta Slavko Erzetič in Roza Sau — 1. jan. 1972.

Adam John Slavec, Seven Hills. Oče Jože, mati Magda, roj. Vidmar. Botrovala sta Rudolf in Dominika Rolih — 9. jan. 1972.

Ivan Jožef Gomboc, Balmain. Oče Ivan, mati Anica, roj. Grah. Botrovala sta Vili in Marjana Mencigar — 16. jan. 1972.

Martin Bajt, Garran, A.C.T. Oče Leopold, mati Ivanka, roj. Meden. Botrovala sta Slavko in Marija Jernejčič — 17. jan. 1972.

P o r o k a

Anton Kovačič Pazin in **Mila Mijajlovič**, Gornje Štiplje. Priči sta bila Peter in Danica Dekleva — 1.1.1972.

AUSTR. CAP. TERRITORY

Canberra. — Prva kulturna prireditev v našem DOMU je bilo Miklavževanje. Proizvajali so otroci. Na sporedu je bila instrumentalna glasba: orgle, klavir, kitara in harmonika. Slišali smo domače in mednarodne skladbe. Nastopil je tudi trio zbor in dovršeno podal nekaj ljudskih popevk. Deklamacije so bile iz Prešerna, vključno Zdravica, potem tudi nekaj narodnih. Otroci so po večini bili v narodnih nošah in to je prišlo posebno do izraza.

Pozdravni govor je imel predsednik društva. Govoril je v slovenskem in angleškem jeziku. Drugi jezik je pač veljal gostom in tudi, žal, naši mladini. Pogosto mi pride na misel, kaj je nekoč zapisal v Ameriki rajni p. Hugo Bren: Naša mladina je podobna račkam, ki jih koklja vodi ob bazenu, polnem vode. Račke poskačejo v bazen, koklja pa leta okoli bazena v skrbah, da je račke izgubila. Tako nam naša otročal "plava" v angleščini, le težko jo obdržimo vsaj za silo v slovenščini. . .

Napovedovalec je bil upravnik DOMA, vseskozi več naloge s svojim klenim glasom. Tudi on je spregovoril o Prešernu in ga nam predstavil kot človeka. Končno se je iz ozadja izluščil Miklavž v spremstvu angelov in rogatev. Dobrovoljno se je smehljaj in nazdravljaj otrokom, nato pa poslušal njih prošnje. Z darili je bil radodaren otrokom in odraslim — a ne vsem! Končno je tudi upravnik DOMA lovil "muhe na med", obdaroval je otroke s hladno osvežilno pijačo. Zato so mu vseprek obetali, da bodo tudi v bodoče radi prihajali v DOM. *Joža Maček.*

VICTORIA

Melbourne. — Naša priznana kulturna delavka *Anica Srmečeva* zasluži zopet omembo in vse priznanje. Nedavno je bila izbrana, verjetno med mnogimi interesenti, da je prejela štipendijo (Teachers Scholarship) znanega Goethejevega Instituta v Monakovem. V soboto 8. januarja je odletela proti Nemčiji, kjer se bo udeležila dvomesečnega tečaja metodike na Goethejevem Institutu. Prepozno je, da bi ji želeli srečno pot, zato pa ji želimo sren povratek med nas, saj jo bomo še ta dva me-

seca težko pogrešali. In iskrene čestitke k prejemu štipendije!

Naj omenim še to, da bo Anica letos svojemu univerzitetnemu titlu B. A. (Bachelor of Arts) dodala še enega. Po vrnitvi iz Evrope bo melbournski univerzi predložila tezo, ki bo Aničinemu imenu pripisala M.A. — *Master of Arts*. Svoji tezi, ki jo piše v nemščini, je dala naslov: "Slovanske narodne pesmi v Herderjevih zbirkah". Vanjo je položila veliko študija in truda, da se samo sprašujem, kje najde čas za vse ostalo delo. Naši slovenski izseljenski družini še nikdar ni odrekla pomoči, pa bi se morda bolj upravičeno kot marsikdo lahko izgovorila, da "nima časa". K temu zadnjemu naša iskrena zahvala, k M. A. pa že vnaprej srčne čestitke. — *P. Bazilij.*

SOUTH AUSTRALIA

Adelaide. — Mislim, da je več kot vredno objaviti "prošnje ljudstva", ki ji je bral p. Stanko iz Melbourne o priliki blagoslovitve in otvoritve Slovenskega doma v Adelaidi. Takole sta molila pater in obilno zbrano ljudstvo 4. decembra 1971:

O BOG, ki si po pisatelju božje besede zapisal nam v večni opomin: Če Gospod ne zida hiše, zaman se trudijo zidarji! — poslušaj prošnje svojega ljudstva ob tej otvoritvi in blagoslovitvi Slovenskega doma:

Naj bi bili ti prostori resnično skupna streha vseh bratov in sestrá istega jezika, ki — četudi daleč od doma — želé in se trudijo biti ena družina — prosimo Te, usliši nas!

Naj bi ta naš skupini dom ohranjal v nas medsebojno razumevanje in ljubezen, odstranjal neslogo, gojil gostoljubnost do drugih narodnosti ter nas vselej navdajal za pomoč bližnjemu — prosimo Te, usliši nas!

Naj bi nam v polni meri nadomeščal dom, ki smo ga zapustili za morji; naj bi v njem ohranjali svoje tradicije in tisočletno kulturo nam in slovenski mladini — prosimo Te, usliši nas!

Naj bi nam vsem dajal zdravega razvedrila, ki pomena zmernost in ne žali nikogar, ne sočloveka lastne ali druge narodnosti, še manj pa Tebe, o Bog — prosimo Te, usliši nas!

Misli, January - February, 1972

Naj nas spominja na tiste brate in sestre, ki so med nami živeli, pa so že odšli pred nami v večnost, zlasti na pokojnega Franca Štefliča, ki je s svojo oporoko postavil temu domu temeljni kamen — prosimo Te, usliši nas!

Zakaj Ti, Gospod, poznaš našo dobro voljo, saj vidiš v srce. Priznamo odvisnost od Tebe, ki gospoduješ tudi potresom, ognju in vodi. Najdi nas vselej vredne uživati, kar smo zgradili. Po Kristu — našemu Gospodu. Amen. — Poročevalec.

POLŽI NA POTI V VESELOVO

Špitalar

Bila je moja predbožična špitalska vizija. Po kako uro sem gledal skozi okno v 6. nadstropju in opazoval na cesti spodaj avtomobile, kako spretno so vozili in se drug drugemu izogibali. Bil sem jih vesel, ker nikoli ni bilo kakega trčenja.

Neki dan je pa lilo izpod neba, da je bilo joj. Na tistem odseku ulice, ki je bila pod menojo, so se začeli avtomobili skoraj ustavljati, skoraj tiščali so se in tako počasi lezli kot — polži.

Postalo mi je dolgočasno in ne bi dvakrat rekel, da sem za spoznanje zakinkal. In se je zgodilo: Avtomobili so se v moji viziji res spremenili v polže in mi s svojimi tipalkami mahali v pozdrav.

Močno sem ugibal, kam je ta procesija namenjena. Kmalu se mi je razodelo. Je že nekaj let, odkar so tam iz Kew svojega polža poslali na pot v Sydney, ko je tam končno opravil svoje delo. Da tako potovanje vzame polžu cela leta, kdo bi se čudil.

Začudil sem se, da jih je za dolgo procesijo. No, je pač menda tisti polž nekje med potjo srečal neko polželo, pa sta se vzela in zdaj je tu ves rod. Ni bilo treba ugibati, kam potujejo. Kam, če ne v Veselovo? In s seboj vlečejo dež, dež, dež — delo pri Rafaelu pa stoji, stoji stoji. . .

Žal, da je tako. Ampak ko je tisti polž v Kew končno le zlezel na cerkveno streho — rajni. p. Rok ga je bil namalal — bo že tudi v Veselovem do česa podobnega prišlo. Že kar vidim, kako plezajo polži na oba turna in jih je sram svoje nagajivosti. Takrat bom še jaz prišel pomagat, da jih bomo sklatili dol — čeprav bo morda treba uiti iz špitala.

OPOZORILO

OD TEGA MESECA NAPREJ VSE DOPISE, PRISPEVKE, ČLANKE, NAROČNINO IN KAR JE ŠE TAKEGA, POŠILJAJTE NA NASLOV:

**"MISLI", 19 A'Beckett Street
Kew, VIC. 3101.**

ZAHVALA OB LOČITVI

Ob prisiljenem razhodu s tiskarno MINTIS, Belmore, NSW, naj bo izrečena prav pristrčna zahvala lastnikom za vso kar najbolj prijazno in točno postrežbo, ki so je MISLI bile deležne — in podpisani osebno — skozi dolgo vrsto let! Najlepše želje za uspešno bodočnost! — P. Bernard.

KRALJICA LEPOTE

Ralph Urban

H u m o r e s k a

Lilly Carin se je tako rekoč čez noč razvila iz deklice v lepo, zrelo žensko. Dobila je prvo nagrado na lepotni tekmi, ki jo je bila razpisala neka ugledna ilustrirana revija, in zdaj so jo začeli vse križem obsipavati s pozornostjo in častmi.

Njen šef, ki je bil zadovoljen, da se je posredno tudi sam proslavil, ji je dejal, naj si vzame dopust, kolikor ji ga je pač potrebno do konca ceremonije razdelitve nagrad. Prijateljice so začele na skrivaj primerjati sebe z njo. Na ulici so se ji približevali nepoznani gospodje, a njen dobri znanec Roman, ki se dotlej na videz ni dosti zanimal zanj, je zdaj privihral v njeno sobo z vprašanjem:

"Kdaj se poročiva?"

"Kako to, da se ti zdaj tako mudi?" se je začudila Lilly. Prej je namreč Roman, kadar se je zasukal pogovor v to smer, takoj začel govoriti o njeni strogi in čudaški materi.

"Čisto razumljivo," je dejal Roman in zategnil glavo med ramena. "Veš, za mater bova že našla kako rešitev, ker je nesmiselno, da se večno loviva po ulicah..."

"Hm," se je namrdnila Lilly. Pazljivo ga je motrila. Njegov običajni ironični ton govorjenja in tista velika samozavest sta docela izginila. Naposled mu je rekla:

"Da boš vedel: ti si že peti, ki si se mi je ponudil za moža v zadnjih dveh dneh. To pomeni, da so bili drugi, ki so me kaj malo poznali — eden izmed njih pa me sploh ni poznal — hitrejši od tebe. Ti se sicer lahko sklicuješ na stare pravice a prav zato si imel tudi prej dovolj časa. Nekoliko bom premislila vso stvar in ti potem sporočila, za koga sem se odločila."

Ko pa ga je zapuščala, je zavita v duh parfumov mahljala z dragoceno torbico v roki — parfum in torbico ji je poklonila neka veleblagovnica — ni več mislila na Romana, ampak na lastnika tovarne nogavic, ki ji je že pet dni zapovrstjo pošiljal prekrasno cvetja.

Potem ko so jo nekaj dni oblegali novinarji, fotografi ter znani in neznani oboževalci, so ji začeli popuščati živci. Sklenila je oditi v neko majhno letoviško mesto, da bi preživela tistih štirinajst dni dopusta, ki so bili v zvezi z nagrado za naslov kraljice lepote. V tišini tega mesteca je namera-

vala pretehtati vse mamljive načrte za bodočnost. Tako na primer jo je neko znano modno podjetje vabilo za glavno manekenko, na treh krajih so ji ponujali službo privatne tajnice, lahko pa bi nastopila tudi v neki manjši vlogi v filmu. Lilly je imela 22 let in zdaj si je lahko prvič privoščila svobodo brez kakršnegakoli nadzorstva.

Preden se je vlak premaknil, se je oprezno nagnila skozi okno in pogledala na peron. Dva moška sta se sprehajala po peronu in eden je brž dregnil drugega, nato pa sta se oba obrnila in začela buljiti vanjo. Spoznala sta jo. Tam je stalo v gruči nekaj šolarj; tudi one so jo spoznale in ji mahale z rokami.

Po nekaj urah vožnje se je vlak ustavil na majhni postaji, kjer je morala Lilly Carin izstopiti. Začudila se je množici ljudi, ki jih je bil ves peron poln. Začeli sta igrati dve godbi hkrati. Na levi strani postajnega poslopja so gasilci intonirali neko himno, na desni pa je godba strelske družine zaigrala "Prihod gospodov". Prekrasno je bilo vse to za Lilly. Na sredi perona je bil bržkone odbor za sprejem. O tem so pričali številni cilindri, bele kravate in rdeči obrazi, med katerimi je stala tudi belooblečena deklica s šopkom cvetja v rokah. Neznansko vzhicena spričo tako veličastnega sprejema, se je Lilly zmedla in ni vedela, kaj in kako naj spregovori. Za vsak primer je stala minuto, dve pred vagonom ter z očarljivim nasmehom gledala ganljivo razploženo množico, nato pa je veličastno odšla čez peron in nalahno zibajoč se pristopila k odboru, medtem ko je množica navdušeno vzdiknila: "Bravo, bravo!"

Lilly se je obrnila do najdebelejšega in najvišjega moža s cilindrom na glavi. Stala je pred njim in mu prisrčno ponudila roko.

"Zelo me veseli mlada gospodična," ji je dejal mož z izrazom začudenja na licu. "Oprostite, brž pojdite odtod, ker moramo zdaj pozdraviti našega nagrajenca. Glejte ga, že prihaja."

Lilly je udarila vsa kri v glavo. Počasi se je obrnila in se zagledala v kapo nekega mladega hotelskega uslužbenca, ki je mahal.

"Gospodična Carin?" je vprašal. "Smem odnesti vašo prtljago? Tam čaka naš avtomobil. Veste, danes je tu vse narobe, ker je plemenski bik neke kmetije dobil prvo nagrado. Njegov lastnik je prispel z istim vlakom kot vi in zdaj ga bodo slavnostno sprejeli."

Lilly je pristopicala do avtomobila in brez besede vstopila vanj; ko je "prišla k sebi", je sedla v kot. V hotelu se je takoj zaprla v svojo sobo in ves dan je ni bilo na sprehod. Drugi dan zjutraj je zaprosila za brzojavni list in nato je odposlala svojemu prijatelju Romanu brzojavko: "Dragi! Strinjam se z vsem. Takoj pridi! — Lilly."

Dr. J. KOCE

G.P.O. BOX 670, PERTH, W.A. 6001.

TELEFON 87-3854

1. Obrnite se na nas, če hočete imeti res pravilne prevode spričeval, delavskih knjižic in sploh vseh dokumentov.
2. Ravnajte se po načelu "svoji k svojim", kot to delajo drugi narodi. Zato naročajte vozne karte vseh vrst (za letala, ladje itd.) pri nas, saj pri nas ne stane vozna karta niti cent več kot drugje. Kdor naroči karto pri nas ali na čigar priporočilo dobimo naročilo, mu damo brezplačno informacije in nasvete v pravnih in poslovnih zadevah.
3. Darilne pošiljke (pakete) izvršujemo hitro in solidno. Če želite, vam pošljemo cenik.

ZASTOPNIK ZA VICTORIJU: ZASTOPNIK ZA N.S.W.:

ZASTOPNIK ZA QUEENSLAND:

MRS. M. PERSIC

MR. R. OLIP

MR. J. PRIMOŽIČ

704 INKERMANN RD.,
COULFIELD, VIC.
Tel. 50-5391

65 MONCUR ST.,
WOOLLAHRA, N.S.W.
Tel. 32-4806

39 DICKENSON ST.,
CARINA QLD. 4152

PHOTO STUDIO ERIC

305 HIGH STREET, PRESTON, VIC 3072
TEL. 480-1451

(ob vsakem času)

Izdelava prvorazrednih fotografij za:

- POROKE
- KRSTE
- RAZNE DRŽINSKE SVEČANOSTI

Seveda tudi za reprodukcije in povečave (črno-bele in barvne) se vam toplo priporoča **vaš domači fotograf**

Nevestam posojamo brezplačno poročne obleke.

V zalogi imamo tudi cvetje, poročne vence, bonbonjere in ostale poročne potrebščine

Seveda govorimo slovensko
Odrpito tudi ob sobotah in nedeljah.

**PRVA
TURISTIČNA**

**V A Š A
AGENCIJA**

oskrbuje za vas:

- ★ potovanja z avioni
- ★ potovanja z ladjami
- ★ potovanja v skupinah
- ★ kombinacije potovanja:
odlet z avionom, povratak z ladjo

- ★ oskrbimo potovalne dokumente
- ★ rešujemo vse potovalne probleme
- ★ vse dni smo vam na razpolago
- ★ vsak čas nam lahko telefonirate
v vseh zadevah potovanja, ali pridite osebno

VAŠA POTNIŠKA AGENCIJA

PUTNIK

72 Smith Street, Collingwood, Melbourne

Poslujemo vsak dan, tudi ob sobotah, od 9. - 7.

TELEFONI: 419-1584, 419-2163, 41-5978, 44-6733.

V uradu: P. Nikolich, N. Nakova, M. Nikolich

SAM SE JE NAZNANIL

Gospa je vabila na družaben večer. Na vabilo je hotela napisati: "Družaben večer od šestih do osmih". Možu ni bilo prav, češ, gostom se vendar ne sme predpisovati, kdaj naj gredo domov. Tako sta napisala le: "Vabilo na družaben večer — začetek ob šestih". Uspeh, oziroma posledice: Bilo je že po polnoči, ko so se gostje še vedno veselo zabavali na račun gostiteljev.

Kmalu po eni pa se je pojavil policist in rekel, da se je nekdo izmed sosedov pritožil zaradi poloma in hrupa. Gostitelja sta bila vsa iz sebe:

"Saj ni mogoče, da bi se kdo izmed sosedov pritožil!"

Policist se ni dal odgnati:

"Nekdo se je pritožil, to zadostuje!"

Gostje so se drug za drugim začeli poslavljati. Ko je zadnji odšel, se je žena obrnila k možu:

"Rada bi pa le vedela, kateri izmed sosedov se je pritožil zaradi hrupa!"

"Jaz!" je odvrnil mož.

Ponosna ženska je brala članek o potrebi, da se ženske osvobodijo. Nejevoljna je odrinila članek in rekla:

"Od nekdaj sem se čutila vzvišeno nad to tečno moško golaznijo. Zdaj pa naenkrat hočejo, da z drugimi ženskami vred postanem moškim enaka. Figo, če hočejo!"

ŠOFERSKI POUK V SLOVENŠČINI

Nudi ga vam z veseljem

"FRANK'S AVTO ŠOLA"

32 The Boulevard, Fairfield West 2165

Telefon: 72-1583

TURISTIČNA AGENCIJA

THEODORE TRAVEL SERVICE P/L

66 Oxford St., (Darlinghurst), Sydney. 2010.

PRIDITE OSEBNO,
TELEFONIRAJTE ALI PIŠITE

Tel. 31-2388, 31-2952, 31-1976.

V URADU

RADKO OLIP

- * urejuje rezervacije za vsa potovanja po morju in zraku — širom sveta.
- * Izpolnjuje obrazce za potne liste, vize in druge dokumente
- * organizira prihod vaših sorodnikov in prijateljev v Avstralijo I.T.D.

Z letalom:

Sydney - Beograd - Sydney \$692.90

Skupine: Sydney - Zagreb - Sydney \$704.60
Sydney - Ljubljana - Sydney \$707.70

One way Charter:

BEOGRAD
DUBROVNIK
RIM

\$ 340.30

(za društva in Affinity organizacij)

Vsak dan lahko putujete z letalom iz Sydneya do Beograda
in nazaj za samo:

\$ 682.90

(Subject to Government approval)

PHOTO STUDIO

V A R D A R

108 Gerta de Street
Fitzroy, Melbourne, Vic.

(blizu je Exhibition Building)

Telefon: 41-5978
Doma: 44-6733

I Z D E L U J E :

prvorazredne fotografije vseh vrst,
svatbene, družinske, razne.

Preslikava in povečuje fotografije, čr-
no-bele in barvne.

Posoja svatbena oblačila, brezplačno.

Odrpoto vsak dan, tudi ob sobotah in ne-
deljah od 9 — 6.

Govorimo slovensko.

VAŠ FOTOGRAF: PAUL NIKOLICH

SLOVENSKA MESNICA ZA

WOLLONGONG LTD.

TONE IN
REINHILD OBERMAN

20 Lagoon St., Barrack Point, NSW.

Priporočava rojakom vsakovrstne mesne izdelke: kranjske klobase, ogrske salame, slanino, sveže in prekajeno meso, šunke itd. Vse po najboljšem okusu in najnižjih cenah.

Razumemo vse jezike okoliških ljudi. Obiščite nas in opozorite na nas vse svoje prijatelje!

Opisal je srce Dolenjske:

Prijazna vesela pokrajina, grički gorice, zidanice. Ta dolenjski svet je tako razigran in valovit, da ni njem toliko ravnega prostora, da bi liter cvička na njem pokonci stal.

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, Ottoway, S.A.

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo posreduje.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam razne dokumente pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obračajte na nas v teh zadevah!

Tel. 472-363

Tel. 472-363

"Si rekel, da so nekateri dovtipi zastareli in v njih smešnosti ni?" — "Tako sem rekel." — "Na primer?" — "Leta 1963 je še veljal dovtip, ki je dejal: Pleša ima svojo dobro stran. Če hočeš izgledati urejeno, ti je treba samo kravato popraviti."

— ★ —

Za svojo sedemdesetletnico jih je povabil na proslavo in jim natočil kozarce.

"Pijte, prijatelji, to vino je staro štirideset let."

Pili so, Eden je rekel:

"Ha, 40 let, praviš! Joj, kako bi ti za tvoj praznik čestital, če bi se tebi leta tako malo poznala."

VSAK MESEC Z ZRAKOPLOVOM

IZ AVSTRALIJE V BELGRAD

za samo \$ 370.00

Skupna potovanja po zraku:

AVSTRALIJA — BELGRAD
in nazaj \$ 693.00

AVSTRALIJA — DUNAJ
in nazaj \$ 715.00

Sprejemamo tudi rezervacije za potovanja z ladjami v Evropo in na druge kontinente.

Za informacije in vozne listke:

A L M A

POTNIŠKO PODJETJE

330 LITTLE COLLINS STREET

MELBOURNE, 3000 — TEL.: 63-4001 & 63-4002